

1 § Anmälan om inkommen faktrapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktrapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2008/09:FPM70 Reglering av kreditvärderingsinstitut inom EU
KOM(2008)704 till finansutskottet

2 § Ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare m.m.

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

Föredrogs
socialutskottets betänkande 2008/09:SoU6
Ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare m.m. (prop.
2008/09:64).

Anf. 1 CECILIA WIDEGREN (m):

Fru talman! Vi inleder dagens ärendedebatt med ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare, det vill säga läkare och sjukgymnaster. Det är ett betänkande som har hanterats av socialutskottet. Vi har två följdmotioner och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionsperioden att hantera förutom den proposition som regeringen har presenterat för riksdagen.

Propositionen innebär ett förslag till lag om ändring vad gäller läkarsvårdsersättning, en ändring i lagen om ersättning för sjukgymnastik och dessutom en ändring i lagen om handel med läkemedel. De ändringsförslag som regeringen föreslår riksdagen ska göra det möjligt för läkare och sjukgymnaster att, i samband med att de överlåter sin verksamhet, säga upp sin rätt till ersättning i syfte att möjliggöra för den övertagande läkaren eller sjukgymnasten att ingå ett samverkansavtal med landstinget.

Det här kallar man ersättningsetablering, och det ska man anmäla till landstinget som i sin tur ska publicera en anmälningsansökan som ska ge lika villkor för det nya samverkansavtalet samt ange vad det ska innehålla. Landstinget ska ingå samverkansavtalet med den sökande som erbjuder högsta pris för den verksamhet som också uppfyller vissa av de angivna kraven.

Socialutskottet välkomnar det här förslaget och de ändringar som görs. Det möjliggör en fortsatt mångfald av vårdgivare inom den offentligt finansierade sjukvården när det gäller både läkare och sjukgymnaster. Det här kan leda till ökad tillgänglighet, ökad valfrihet för medborgarna och ökad kontinuitet för den enskilde.

Fru talman! Ändringarna föreslås gälla från den 1 april respektive den 1 maj i år. Jag välkomnar utskottet till sedvanlig debatt.

Anf. 2 LENNART AXELSSON (s):

Fru talman! Efter att själv ha arbetat inom vården i många år hemma i Nora och inte minst genom att ha varit ledamot i riksdagens skatteutskott har jag fått lära mig skatternas betydelse för våra möjligheter att få tillgång till en bra välfärd när vi behöver det. Jag talar om en välfärd med tillräckligt många anställda som dessutom har en bra arbetsmiljö. Det gäller barnomsorgen, skolan, sjukvården, äldreomsorgen och allt det där andra som vi är överens om att vi ska ordna och betala för tillsammans.

I dagens moderatstyrda samhälle upplever jag att man allt oftare talar om skatter för sig och välfärd för sig, precis som om det inte fanns något samband. Vad har det med dagens debatt om ersättningsetableringar att göra, tänker nog en och annan. Jag ska snart komma in på det.

Vid den här mandatperiodens början hade vi ett överskott i statens finanser på ca 70 miljarder. Nu efter två år med en moderatledd regering har skatterna sänkts med 80 miljarder. Det är lika mycket som den totala kostnaden för all äldreomsorg i hela landet. Det har gjort de rika ännu rikare och de fattiga ännu fattigare. Klyftorna i Sverige blir allt större. Prognosen för budgeten 2010 visar nu på ett underskott i statens finanser på 82 miljarder, alltså ungefär i nivå med skattesänkningarna.

Nu är det inte bara viktigt hur mycket pengar som tas in till välfärden och hur rättvist skatterna tas in, till exempel det orättfärdiga i att pensionärerna ska behöva betala mer i skatt än den som arbetar, utan det är minst lika viktigt att pengarna som betalas in används på ett så förnuftigt sätt som möjligt. Det är då vi kommer in på dagens ämne.

Fru talman! Nya, effektivare mediciner och bättre behandlingsmetoder i sjukvården gör det möjligt att framgångsrikt behandla allt fler sjukdomar allt högre upp i åldrarna. Det här är en fantastisk och väldigt positiv utveckling, men den ställer samtidigt stora krav på att sjukvården i sin helhet förmår följa med i utvecklingen. För att kunna möta framtidens krav och tillförsäkra alla, inte bara några som har råd att betala för sig, den bästa möjliga vården krävs ett hälso- och sjukvårdssystem som omfattar hela befolkningen, som är behovsstyrt och rättvist finansierat gemensamt via skatten. Men de gemensamma resurserna kommer alltid att vara begränsade, och därför behövs styrning och prioritering av hur pengarna används.

Fru talman! Vi socialdemokrater, tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, anser därför att förslaget om ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare bör avslås av riksdagen. Regeringens förslag innebär nämligen att de läkare och sjukgymnaster som i dag går på vad som kallas den nationella vårdtaxan får rätt att sälja sin praktik vidare till någon annan som då automatiskt övertar rätten att bedriva verksamhet enligt samma taxa och på samma sätt.

Vi socialdemokrater är emot hela detta system eftersom det försvårar möjligheterna att använda våra skattepengar på ett så bra sätt som möjligt. Om de som i dag går på denna taxa kan sälja sin individuella rättighet vidare permanentas i princip systemet. Kostnaden för vården betalas av skattebetalarna i respektive landsting eller region där verksamheten bedrivs, men man har inte någon möjlighet att påverka vare sig etableringsort, verksamhetens innehåll eller kostnaden utan får bara snällt betala för kalaset. Systemet innebär alltså en fri dragningsrätt på våra gemensamma skattepengar.

Det här är en orimlig konstruktion som motverkar en god prioritering och en ekonomisk hushållning med skattemedel. Det förhindrar samtidigt tillkomsten av en hög vårdkvalitet i form av väl fungerande vårdkedjor.

I Örebro läns landsting, mitt hemlandsting, säger man i sitt remissyttande på förslaget att det måste finnas möjlighet för landstingen att anpassa det totala vårdutbudet efter dagens förutsättningar och inte vara beroende av den fria etableringsrätten i början av 90-talet. Det är en åsikt som man säkert inte är ensam om.

Fru talman! Vi anser i stället att landstingen och regionerna, utifrån sitt planerings- och finansieringsansvar för hälso- och sjukvården, ska kunna anlita privata läkare och sjukgymnaster i den utsträckning det finns behov av det och i relation till alla andra behov som finns i sjukvården.

Dessa läkares och sjukgymnasters insatser i svensk hälso- och sjukvård behövs, men verksamheten måste, i likhet med all annan vårdverksamhet, kunna bedömas och ingå som en del i det ordinarie sjukvårdssystemet. Vi menar att detta säkerställs genom tecknande av vårdavtal.

Den förra borgerliga regeringen, 1991–1994, införde systemet som ett rent efterfrågestyrt system vid sidan av det gemensamma behovsstyrda sjukvårdssystemet. Enligt statistik från Sveriges Kommuner och Landsting fick över 1 000 läkare och omkring 1 500 sjukgymnaster ersättning enligt denna nationella taxa år 2007. Ungefär två tredjedelar av dem har sina mottagningar i Stockholm, Göteborg eller Malmö. Den allra största koncentrationen finns i några innerstadsområden i Stockholm. Bara ett fåtal är etablerade norr om Sundsvall.

Fru talman! Regeringen verkar delvis ha insett att det är ett problem att den som ansvarar för planering och finansiering av vården inte har möjlighet att påverka lokalisering, innehåll eller omfattning av den vård som utförs för skattemedel och att det är ett problem att ha två separata system jämte varandra.

Resultatet, som vi har att ta ställning till här i dag, blir ett besynnerligt blandsystem mellan två principer. Det innebär nämligen att den läkare eller sjukgymnast som köper en praktik i ett landsting eller i en region där man har infört en vårdvalsmodell *inte* ges möjlighet att överta rätten att gå på den nationella taxan. Resultatet blir att det kommer att vara olika villkor för läkare som går på nationell taxa beroende på om de är allmänläkare eller andra specialister. Även för läkarna och för vårdgivarna är det alltså oklart hur spelreglerna kommer att se ut, vilket på ett anmärkningsvärt sätt visar den brådska och oreda som ofta präglat regeringens förändringsarbete på vårdens område och som för övrigt präglat det mesta av det som den här regeringen har åstadkommit.

Propositionen innehåller också ett förslag om ett obligatoriskt anbudsförfarande som säger att en läkare eller sjukgymnast som ska sälja sin verksamhet ska få hjälp att annonsera ut den av landstinget eller regionen. Landstinget eller regionen ska alltså hjälpa de yrkesutövare som går på nationella taxan att sälja sin rörelse men har samtidigt ingen möjlighet att pröva eller ha inflytande över omfattningen eller innehållet i den verksamhet som de ska bekosta. Det här är en lösning som visar att hela idén med ersättningsetablering är en orimlig konstruktion.

Fru talman! När sjukvården finansieras gemensamt av oss alla med skattemedel måste utgångspunkten alltid vara människors vårdbehov. Därför måste landstingen och regionerna ges förutsättningar att planera utifrån detta. Vi avvisar bestämt en utveckling som innebär ett steg bort från den behovsstyrda vården.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationen.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ann Arleklo, Catharina Bråkenhielm, Christer Engelhardt, Lars U Granberg och Marina Pettersson (alla s), Elina Linna (v) samt Thomas Nihlén (mp).

Anf. 3 ELINA LINNA (v):

Fru talman! Regeringens proposition om ändringar i lagarna om ersättningsetablering för privata läkare och sjukgymnaster är ännu ett förslag i mängden som saknar konsekvensanalyser. Regeringen fortsätter med sitt paradigmskifte inom hälso- och sjukvården utan en tanke på konsekvenserna av sina beslut. Det hade varit hälsosamt om regeringen åtminstone hade försökt att fundera över till exempel hur förslaget kommer att påverka hälso- och sjukvården i stort eller om propositionen kommer att förstärka eller försvaga hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf om en god hälsa och en god vård på lika villkor för hela befolkningen. En viktig fråga är också om den nya lagen om ersättningsetableringen kommer att påverka finansieringen av hälso- och sjukvården positivt eller negativt. Lennart Axelsson berörde den frågan och förklarade förtjänstfullt att konsekvenserna kommer att bli negativa.

Vänsterpartiet anser att sjukvården inte är jämförbar med vilken serviceenhet som helst och att resurserna inom vården är begränsade. Inget politiskt parti har mig veterligen föreslagit att den nuvarande finansieringen via skatten ska avskaffas. Därför är det mycket märkligt att regeringens proposition inte utgår från hälso- och sjukvårdsaspekter utan i stället grundar sig på hänsynstagande till enskilda vårdgivares ekonomiska intressen.

Vänsterpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet är av den åsikten att det behövs styrning och prioritering av hur de tillgängliga resurserna används inom hälso- och sjukvården. Det är en svår men nödvändig uppgift. Den nya lagen om ersättningsetablering kommer inte att underlätta för landstingen av klara av sina svåra åtaganden gentemot medborgarna. Det är därför inte förvånande att en majoritet av landstingen helt eller delvis avstyrkte förslaget.

Fru talman! Regeringens förslag innebär att de läkare och sjukgymnaster som i dag går på den nationella vårdtaxan får rätt att sälja sin praktik till någon annan som då automatiskt övertar rätten att bedriva verk-

samheten. Och landstinget har ingen möjlighet att påverka etableringsort, kostnader eller verksamhetsinnehåll, nej, landstingen har bara att betala. De privata mottagningarna finns företrädesvis i storstäderna; den tätaste koncentrationen finns i Stockholms innerstad. I hela landet är det så, som Lennart Axelsson också tog upp här i talarstolen, att endast ett fåtal privata mottagningar är etablerade norr om Sundsvall. De finns i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. Det är säkert så att dessa privata läkare och sjukgymnaster gör ett högkvalitativt arbete som deras patienter uppskattar. Det tvivlar jag inte på.

Men, fru talman, som jag tidigare påpekade är våra gemensamma resurser begränsade, och de ska användas så att en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen garanteras, som det står i hälso- och sjukvårdslagen. Propositionens förslag om ändringar i lagarna om läkarsvårdsersättning respektive sjukgymnastik är ingen garanti för en vård på lika villkor för hela befolkningen. Det är därför Vänsterpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet vill avslå propositionen.

Fru talman! I ärlighetens namn måste jag erkänna att det finns en konsekvensanalys i propositionen, nämligen den ekonomiska. Eller analys och analys – regeringen konstaterar att ”förslagen i propositionen innebär inte några ökade kostnader för stat, kommun och/eller landsting”. De administrativa kostnaderna kommer att öka. Vem ska betala dem? Ju fler privata vårdgivare, desto större byråkrati som förtär våra gemensamma skattemedel. Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning i Stockholms läns landsting menar till exempel att förslaget inte bara riskerar att försvåra den verksamhetsmässiga planeringen utan också leder till allvarliga ekonomiska konsekvenser.

Det ekonomiska läget för landstingen är redan nu dåligt, och inte blir det bättre av de nya möjligheterna till ersättningsetablering. Det är nämligen så att många av läkarna på nationell taxa i dag är nära pensionsåldern och driver sina kliniker på långt mindre än heltid. De kommer att sälja sina enheter, och självklart ökar kostnaderna för landstingen när dessa enheter byts ut till heltider. Tjänstemännen i Stockholms läns landsting har beräknat att om samtliga vårdgivare som i dag ersätts enligt ersättningslagarna skulle utföra åtgärder motsvarande full ersättningsnivå skulle den totala årskostnaden för dessa vårdgivare inom Stockholms läns landsting öka med omkring 830 miljoner kronor.

Inte några ökade kostnader för landstingen, säger regeringen. Det tror jag inte på.

Fru talman! Jag avslutar med att yrka bifall till reservationen som innebär avslag till regeringens förslag.

I detta anförande instämde Ann Arleklo, Lennart Axelsson, Catharina Bråkenhielm, Christer Engelhardt, Lars U Granberg, och Marina Pettersson (alla s) samt Thomas Nihlén (mp).

Anf. 4 THOMAS NIHLÉN (mp):

Fru talman! Till betänkandet om ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare har Miljöpartiet en gemensam motion med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Vi har också en gemensam reservation som jag vill yrka bifall till.

Prot. 2008/09:69
12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

I vår gemensamma reservation föreslår vi att riksdagen avslår regeringens proposition till lag om ändring i lagen om läkarvårdsersättning och ändring i lagen om ersättning för sjukgymnastik.

Regeringens förslag handlar om etableringsfrihet, en etableringsfrihet för läkare och sjukgymnaster som infördes under den förra borgerliga regeringen 1991–1994. Under den tid då det var möjligt att fritt etablera sig som läkare och sjukgymnast tog tusentals läkare och sjukgymnaster chansen att etablera sig. När man etablerat sig, vilket framför allt skedde i storstadsregionerna, fick man ersättning via den så kallade nationella taxan. Efter regeringsskiftet 1994 avskaffades möjligheterna till fri etablering med nationell taxa.

Det förslag vi ska debattera i dag handlar om att regeringen vill permanenta systemet med nationell taxa. Förslaget innebär att man vill göra det möjligt för läkare och sjukgymnaster, som i dag driver verksamhet med den nationella taxan, att sälja sin verksamhet till högstbjudande. Den som köper en sådan verksamhet får då automatiskt överta rätten att bedriva verksamhet enligt den nationella taxan.

Fru talman! Varför vill vi då att förslaget ska avslås? Jo, vi är helt emot fri etableringsrätt för läkare och sjukgymnaster och systemet med den nationella taxan eftersom det skapar ett efterfrågestyrt sjukvårdssystem genom att etableringar sker där efterfrågan är som störst, inte där vårdbehoven är som störst.

Systemet med den nationella taxan innebär att landstinget eller regionen inte på något sätt kan styra kostnader, verksamhetsinnehåll eller etableringsort för dessa läkare och sjukgymnaster. Samtidigt är det de förtroendevalda i landsting och regioner som har ansvar för att finansiera, styra, prioritera samt hushålla med skattemedel. De ska dessutom uppfylla målsättningarna enligt hälso- och sjukvårdslagen, nämligen

- att vården ska ges på lika villkor,
- att vården ska fördelas efter behov och
- att de med störst vårdbehov ska ges företräde till vården.

För oss i Miljöpartiet och den rödgröna oppositionen är det uppenbart och självklart att systemet med nationell taxa och fri etableringsrätt inte går att förena med det ansvar och de uppgifter som sjukvårdshuvudmännen har för att fördela vårdens resurser efter behov. Vi säger nej till förslaget eftersom vi inte vill bidra till att permanenta ett system som innebär att dessa läkare och sjukgymnaster har fri dragningsrätt på landstingets eller regionens skattemedel. Landstinget eller regionen måste betala räkningarna och ersätta dessa tjänster antingen de bedömer att de utifrån medborgarnas vårdbehov behöver tjänsterna eller inte.

Fru talman! Behövs då inte dessa läkare och sjukgymnaster som i dag går på den nationella taxan inom hälso- och sjukvården? Svaret på det är att dessa läkare och sjukgymnaster naturligtvis behövs. De gör i dag viktiga och många gånger nödvändiga insatser. Men vi vill se ett system där landsting och regioner kan anlita dessa läkare och sjukgymnaster i den utsträckning de vill och är i behov av genom att upprätta vårdavtal. Ett sådant system skulle garantera att vårdens begränsade resurser prioriterades utifrån de aktuella och lokala vårdbehoven hos medborgarna.

Regeringens förslag till ny lagstiftning kan möjligen uttolkas så att man till viss del förstått att det är problematiskt att landstingen och regionerna, som är ansvariga för finansiering och planering av vården, inte har någon möjlighet att påverka lokalisering, innehåll eller omfattning av vård som utförs via systemet med den nationella taxan. Slutsatsen av denna insikt är dock att man försöker konstruera ett nytt system som är svårbegripligt och otydligt vad gäller vilka effekter förslaget kommer att få.

Låt mig nämna ett av förslagen i detta nya system, som är minst sagt egendomligt till sin konstruktion. När en läkare eller sjukgymnast som i dag är ansluten till den nationella taxan vill överlåta sin verksamhet och rätten för den nya ägaren att fortsätta att vara ansluten till den nationella taxan är det landstinget eller regionen som ska vara den instans som ombesörjer att det sker ett anbudsförfarande där landstinget eller regionen ska ta ansvar för att den aktuella verksamheten annonseras ut och sedan ta emot anbud från intresserade köpare. Därefter ska landstinget eller regionen välja ut den köpare som har det högsta anbudet och samtidigt uppfyller vissa andra villkor och kriterier. Den som betalar mest får köpa verksamheten.

Landstinget eller regionen ska alltså hjälpa de yrkesutövare som i dag går på den nationella taxan att sälja sin rörelse och rättigheten att gå på den nationella taxan, men landstinget eller regionen har samtidigt ingen möjlighet att pröva eller ha inflytande över omfattningen eller innehållet i den verksamhet enligt den nationella taxan som de sedan ska finansiera.

Avslutningsvis, fru talman, kan jag konstatera att propositionen om ersättningsetableringar är ett försök från den moderatledda regeringen att permanenta det odemokratiska systemet med den nationella taxan. Det leder till mer efterfrågestyrd vård och bidrar inte till att våra gemensamma skattemedel används på ett effektivt och rättvist sätt.

Miljöpartiet och den rödgröna oppositionen anser att när sjukvården finansieras gemensamt med skattemedel ska utgångspunkten alltid vara människors vårdbehov, och landstingen och regionerna måste ges förutsättningar att planera utifrån detta. Därför vill vi i stället förespråka vårdavtal när dessa etableringar ska överlåtas. Vi avvisar bestämt en utveckling som innebär ett steg bort från den behovsstyrda vården.

I detta anförande instämde Ann Arleklo, Lennart Axelsson, Catharina Bråkenhielm, Christer Engelhardt, Lars U Granberg och Marina Pettersson (alla s) samt Elina Linna (v).

Anf. 5 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Först vill jag yrka bifall till socialutskottets betänkande SoU6 i dess helhet och avslag på reservationen.

I dag tar vi från Centerpartiet och övriga allianspartier ytterligare ett steg för att i handling visa att vi menar allvar med att en mångfald av vårdgivare inom den offentligt finansierade vården leder till förbättrad tillgänglighet och till ökad valfrihet för medborgarna.

Vi har från allianspartierna varit mycket tydliga med att tillgänglighet, kontinuitet och kvalitet är viktiga utvecklingsområden för vården. Vi utreder och levererar förslag efter förslag. Vi har också varit mycket

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

tydliga med att vården ska vara solidariskt finansierad över skattsedeln. Men vem som utför vården kan med fördel variera.

Det är min fasta övertygelse att mångfald är bättre än enfald, och man blir bekymrad när man lyssnar på oppositionen. Det är nej, stopp, vi river upp – på område efter område. Jag vill särskilt uppmärksamma oppositionens företrädare på att ”står man stilla så går man bakåt när utvecklingen går framåt”. Därför är det viktigt att behålla och uppmuntra privata vårdgivare och även släppa in nya aktörer som kan berika och utveckla vården med sina erfarenheter, arbetssätt, idéer, metoder och medarbetare.

Vad har då alliansregeringen gjort i de här frågorna?

Vi började med att avskaffa stopplagen. Vi har påbörjat arbetet med apoteksomregleringen för att få fler apotek. Vi har infört valfrihetssystem inom äldre- och handikappomsorgen. En vårdvalsreform inom sjukvården som innebär en unik möjlighet att få in entreprenörskapet i vården är på gång.

Fru talman! Det har hela tiden stått klart att vi allianspartier vill möjliggöra ersättningsetableringar för privata läkare och sjukgymnaster. Ideologiska låsningar hos främst röda landsting ska inte få stoppa privata vårdgivares möjligheter att överlåta sin verksamhet. Sedan vi fick folkets stöd för förnyelse av vården har ett intensivt arbete pågått inom Regeringskansliet i dialog med de berörda intresseorganisationerna.

Redan sommaren 2007 tog vi som ett första steg bort den omotiverade åldersgränsen för den nationella taxan. Oppositionen var naturligtvis emot.

Arbetet med nästa steg har försenats och försvårats av att EU-kommissionen har haft kritiska synpunkter på taxesystemet. Men nu är vi framme och kan leverera vallöftet om att läkare och sjukgymnaster som i dag får ersättning via den nationella taxan ska kunna överlåta sin praktik och låta ersättningen via taxan övergå till den nya vårdgivaren.

Nu får vi tydliga regler. Den läkare eller sjukgymnast som vill göra en överlåtelse ska kunna göra det till den som erbjuder högst pris. De som har rätt att ingå i landstingets vårdval kan dock inte delta i en ersättningsetablering om de i stället erbjuds ingå i vårdvalssystemet. Från 2010 ska ju alla patienter i hela Sverige kunna välja primärvård, om vi från allianspartierna får vår vilja igenom. Vår uppfattning är att till exempel två allmänläkare som har liknande verksamhet inte bör ha ersättning från olika system. Därför får man inte ta över en mottagning om man har rätt att ingå i landstingens vårdval.

Fru talman! Genom dagens beslut får vi möjligheten att genom en mångfald av vårdgivare förbättra tillgängligheten och öka medborgarnas valfrihet. Vi framhåller även från utskottsmajoritetens sida att vi genom möjligheten till överlåtelse också får kontinuitet för patienter. Vi stimulerar kompetensutveckling och en ökad vilja att investera i verksamheten under de sista verksamhetsåren.

Möjligheten för landstingens verksamhetsuppföljning är naturligtvis viktig – de finansierar ju vården, vilket har påståtts helt riktigt. Landstingen ges därför nu möjlighet att följa hela vårdkedjan med avseende på kvalitet, effektivitet och resultat. Utskottet har ordentligt diskuterat vårdsekretessen vid informationsöverförande och ser inga problem med nuvarande upplägg. Landstingets personal, som arbetar med verksamhetsuppföljning, omfattas självklart av hälso- och sjukvårdssekretessen.

Vi konstaterar också att landstingen inte rutinmässigt behöver tillgång till patientjournaler utan endast då det finns skäl att misstänka oegentligheter och att landstingens verksamhet också i detta sammanhang står under Socialstyrelsens tillsyn. Det framgår tydligt av utskottets betänkande.

Fru talman! När man har hört oppositionens företrädare har det varit ungefär vad man kunde tänka. Det återupprepas: Nej, stopp, fy, usch! Vi vet bättre än den enskilda patienten!

Jag skulle vilja ställa några frågor till oppositionens företrädare.

Vet ni vem och vilken regering det var som först införde den nationella taxan, ni som säger att den är ett sådant stort hot mot behovsstyrningen? Vilken regering var det? Det skulle jag vilja ha svar på.

Den andra frågan är: Ser ni i ärlighetens namn över huvud taget något värde i att vi har privata vårdgivare, läkare och sjukgymnaster? Ni säger att ni gör det under vissa förutsättningar, men är det egentligen vad ni tycker?

Min slutfråga: Om man är 60 år och har några år kvar i sin verksamhet och inser att man egentligen behöver investera för att få verksamheten att fungera kvalitativt, har ni någon förståelse för att man om man bor i ett rött landsting då känner en tveksamhet i att investera i sin verksamhet om man kan befara att om den röda ledningen får tag på frågan är det kört? Har ni någon förståelse för att det kan kännas tryggt i investeringsviljan om man har möjligheter att veta att någon kan ta över verksamheten?

(Applåder)

Anf. 6 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Kenneth Johansson tillhör ett av de partier som tycker att det är okej att pensionärer, sjuka och arbetslösa betalar högre skatt än alla andra. Nu vill ni förhindra att landsting och regioner använder skattepengarna på ett så bra sätt som möjligt för att man ska kunna få ut så mycket vård som möjligt av de pengar som betalas in. Varför tycker ni så? Jag har förstått att Centerpartiet alltid har propagerat för att man ska fatta beslut så långt ut som möjligt, men det här som ni föreslår nu är en hämsko för de landsting som vill utveckla sin vård på ett annat sätt än man har möjlighet att göra med det här förslaget.

Anf. 7 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! De första slängarna om att vi skulle låta sjuka och gamla betala mer i skatt är struntprat, ärligt talat. Vad vi gör är att föra en politik som innebär att folk ska komma i jobb så att vi ska kunna värna välfärden. Det är vad vi gör. Lennart Axelsson borde hedersamt hålla sig för god för att prata strunt i den delen.

När det gäller var besluten ska tas är det så att vi för beslutet närmare den enskilda individen, närmare patienten. Det kanske inte alltid är rätt att det i röda landsting ska kunna sättas stopp för att ersättningsetableringar genomförs och slutförs eller för att man ska få ha privata vårdgivare om det är så att patienter efterfrågar det.

Skillnaden mellan oss är att jag tar parti för den enskilda individen, för patienten. Jag tilltror den enskilda patienten att själv kunna göra egna val. Jag tilltror den enskilda patienten att själv bedöma var den utifrån det

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

behov som den har får ut den bästa effekten. Jag tror att det är i det valet som de bästa resultaten uppnås, inte runt landstingsstyrelsens bord.

Makten till folket, hörde jag någon som sade på första maj en gång i tiden. Nu är det vi som säger: Makten till folket, till den enskilda människan!

Anf. 8 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Det är lite anmärkningsvärt att Kenneth Johansson tydligen inte har förstått att Sverige som i princip enda land i världen beskattar pensionärerna högre än dem som har arbete.

Alla de arbetslösa, och de blir allt fler dag för dag, kommer också att få betala högre skatt än vad de gjorde när de hade ett arbete. Det är inte någon tidigare som har ifrågasatt det. Det är konstigt att Kenneth Johansson försöker att göra det här i dag.

Det är väldigt konstigt att man säger att man utgår från den enskilde individen när man fråntar regioner och landsting en möjlighet att fatta beslut som gör att vården utvecklas.

Jag skrev upp vad Kenneth Johansson sade i sitt anförande. Jag tror att han sade ungefär så här: Står man stilla när utvecklingen går framåt så går man bakåt. Det är precis det som ni gör med det här förslaget.

Ni cementerar en gammal modell som infördes i början på 90-talet i stället för att ge möjligheter för utveckling. Det är konstigt att man kan se så olika på samma sak.

Örebro läns landsting, som jag talade om i mitt anförande, skrev också: Ersättningsetableringar cementerar en föråldrad organisationsstruktur, oftast enmansmottagningar som inte är relevanta i dag. I praktiken innebär förslaget att mottagningar drivs vidare på samma ort och med samma eller närliggande specialistkompetens.

Är vad de skriver felaktigt? Har de inte förstått förslaget?

Anf. 9 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Lennart Axelsson återkommer med sina ideologiska inlägg. Jag påstår att den som arbetar för arbetslinjen och för att människor ska komma i jobb, som bekämpar utanförskapet, ordnar tillväxt till samhället till välfärden och särskilt värnar om de utsatta grupperna är den som kan stå med gott samvete och se hur arbetet kan fortskrida. Det gör definitivt vi från alliansregeringen.

Sedan gäller det vem som vet bäst, det röda landstinget eller den enskilda individen. Jag tycker att det är ganska enkelt. Man måste lyssna in vad människor tycker och efterfrågar. Man måste gå efter en behovsstyrd vård. Det är definitivt så. Det har här påståtts att vi ifrågasätter solidarisk finansiering och behovsstyrd vård. Det är fullständigt fel beskrivet enligt mitt förmenande.

Jag fick aldrig något svar på mina frågor. Den första nationella taxan infördes år 1974 av den socialdemokratiska ministern Sven Aspling. Jag fick inget svar på frågan om man skulle få en sjystare behandling av den 60-årige doktorn eller sjukgymnasten som står i begrepp att gå i pension om något år. Det handlar om att få trygghet i investeringsviljan och kontinuitet för patienterna. Det är kvalitetsfrågor som vi sätter högt.

Jag tycker att Lennart Axelsson kan vara trygg i detta i väntan på vad som blir ett slutförslag när vårdvalsreformen införs. Det kommer att bli bra för de enskilda.

Prot. 2008/09:69
12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

Anf. 10 ELINA LINNA (v) replik:

Fru talman! Jag skrev också upp vad Kenneth Johansson sade: Står man stilla så går man bakåt. Jag vill påminna om att det är rätt så bra att också ha lite historisk tillbakablick.

Jag vill påminna Kenneth Johansson om till exempel en OECD-rapport som kom för några år sedan. Den visade på att Sverige har ett robust hälso- och sjukvårdssystem som är ekonomiskt effektivt och ger väldigt mycket god vård på lika villkor för hela befolkningen.

De farhågor som Kenneth Johansson har om att vi står still behöver inte alltid innebära försämringar. Jag befärar att regeringens förändringar har inneburit försämringar. Jag citerade tidigare vad tjänstemännen i Stockholms läns landsting som skrev i sitt svar till Hälso- och sjukvårdsnämnden. De beskrev just farhågorna för vad den nya lagen kommer att innebära.

Kenneth Johansson talar här i talarstolen om de röda landstingen och att ideologi vore någonting dåligt. Men vad händer i Stockholms läns landsting? Det är den blå ideologin som tvättar bort de oberoende tjänstemännens beräkningar. Det är rätt så oroväckande. Vad säger Kenneth Johansson till tjänstemännen i Stockholms läns landsting som befärar fördyrade kostnader?

Anf. 11 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Att det gäller att hänga med i utvecklingen för att inte bli efter är väldigt tydligt i just den här diskussionen. Det är väldigt viktigt att man lyssnar in hur den framtida patienten efterfrågar vård och bemöter och besvarar det behov av vård som dyker upp.

Vad är det för patienter som kommer i framtiden? Är det de som i vanlig ordning står med mössan i hand och tar emot vad som erbjuds, eller är det de som är mer pålästa än dagens patienter, ställer andra krav och är vana att göra egna val som vi kommer att möta i vården i framtiden? Jag är övertygad om att det är den senare gruppen?

Monopolets tid måste vara förbi även på detta område. Det måste vara en tilltro till de enskilda människorna att få göra de egna valen. Det är inte Elina Linna, jag eller några andra som vet bäst hur andra ska ha det, utan det är den enskilda människan som utifrån ett rättvisesystem som är solidariskt finansierat och behovsstyrning som ska kunna göra de valen. Det är väldigt viktigt. Vi kan inte tro att det är bra som det alltid har varit. Vi måste vara med och utveckla någonting i samklang med vad människor tycker och tänker.

Jag har inte tagit del av tjänstemannamaterialet i Stockholms läns landsting. Det beror på hur man ser på det. Ser man några värden i att låta privata vårdgivare ge någonting på ena sidan eller räknar man bara kostnaderna? Jag kan inte svara på det förrän jag har tagit del av det.

Även här vill jag ställa en fråga. Är det rimligt att grusa idén om att investera i sin verksamhet när man börjar gå mot pensionsåldern? Kan inte Elina Linna ge mig ett svar på det?

Anf. 12 ELINA LINNA (v) replik:

Fru talman! Landstingen behöver pengar för att investera i sina verksamheter. Den fria etableringsrätten gör att landstingen först och främst ska betala sina räkningar för de privata mottagningarna, och sedan får de använda de pengar som blir kvar för egen verksamhet.

Erfarenheterna från början av 90-talet var tydliga. Kostnaderna blev så höga för landstingen att det inte var försvarbart att ha kvar den fria etableringsrätt som den borgerliga regeringen då införde.

För mig går det inte ihop. Det finns en konflikt här. Kenneth Johansson talar om den solidariska finansieringen, och samtidigt hjälper vi näringsidkare med skattemedel.

Jag tror inte att till exempel att de som bor norr om Sundsvall och inte har så stor tillgång till olika privata mottagningar blir så glada över att de solidariskt ska finansiera också privata mottagningar.

Det är tomma ord, Kenneth Johansson, när de borgerliga försvarar den solidariska finansieringen och står bakom den. Samtidigt börjar man inom hälso- och sjukvården alltmer tala om näringslivet och skattefinansieringen av näringslivet.

Anf. 13 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Elina Linna har rätt i en del; det finns få privata vårdgivare norr om Dalälven. Så är det. Och vad beror det på? Jo, det beror på att det finns ett politiskt motstånd mot att släppa fram den typen av alternativ. Jag själv kommer från ett län, Dalarnas län, som knappt har någon verksamhet utlagd på entreprenad eller privata vårdgivare. Det beror på att det finns en politisk ovilja till det. Så ser det också ut i många av Norrlandslänen, vill jag påstå.

Det är det här vi vill ändra på. Detta att tillåta ersättningsetableringar är en del och ett ganska litet men dock viktigt steg för att vi ska nå mångfalden på bredden. Det är ett steg mot att vi i en solidariskt finansierad behovsstyrd vård ska kunna få fler vårdgivare. Det är vårt syfte. Det här är ett litet men viktigt steg i den riktningen. Jag tycker att det känns angeläget att få lyfta fram och stå upp för detta. Jag tror på det här, och jag menar att vi måste hänga med i utvecklingen. Det gör vi också från allianspartierna.

Jag konstaterar igen att den 60-åring som ska till att gå i pension inte får något svar av oppositionen. Det gäller att köra på så länge det går med gammal utrustning. Om man bor på fel ställe och i fel landsting är det kört när man går i pension. Så vill ni ha det, men så vill inte vi ha det.

När det gäller behovsstyrningen är frågan för min del om det är patientens behov eller politikernas behov som vi pratar om. Jag ställer mig på patientens sida. Där är skillnaden oss emellan.

(Applåder)

Anf. 14 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Det här är en intressant dag. Alliansen levererar ännu ett vallöfte. Det är viktigt nog. Men viktigare än så är att vi tar ett historiskt steg för att få bort ett kontraproduktivt yrkesförbud som har rått alltför länge inom sjukvården. Det är ett yrkesförbud som har funnits i ett och ett halvt decennium nu som en konsekvens av att sjukvården i mångt och mycket är en av socialismens sista bastioner i vårt land.

Snabbt efter maktövertagandet valet 1994, den 3 november, under-
tecknades en proposition av Mona Sahlin och dåvarande socialminister
Ingela Thalén. Den hade syftet att snabbavveckla en då ny och framväx-
ande välfungerande öppenvårdsverksamhet för läkare och sjukgymnaster
som då liksom nu är ett nödvändigt komplement till den landstingsdrivna
vården.

Det är ett nödvändigt komplement om man vill göra någonting radi-
kalt åt att minska omotiverade vårdköer och motverka en bristande till-
gänglighet till svensk sjukvård. Det är också nödvändigt om detta dessu-
tom ska ske på ett kostnadseffektivt sätt, såsom den tidigare borgerliga
regeringen beslutade om genom att öppna för friare etablering för läkare
och sjukgymnaster året före valet.

Resultatet av detta frenetiska socialdemokratiska motstånd mot alter-
nativa vårdyrkesarbetande som en möjlighet att själva få utveckla sin
verksamhet till förmån för ett slags socialistisk fäbless för att politiker
alltid vet bättre än de som är skolade i verksamheten var just en socialist-
isk återställarlag. Lagen innebar ett yrkesförbud för läkare och sjukgym-
naster, och den trädde i kraft den 1 januari 1995, det vill säga knappt ett
år efter det att den borgerliga regeringen hade öppnat för en ny typ av
viktig mångfald i utförarledet.

Trots att det bara blev ett år med möjlighet att ansluta sig till denna
frihetslagstiftning innan återsocialiseringsprocessen var ett faktum hann
så många som över 2 000 läkare och betydligt många fler sjukgymnaster
gripa chansen att förverkliga en yrkesdröm på vårdområdet. De hade en
dröm om att etablera en egen uppbyggd vårdverksamhet baserad på egna
visioner om hur man bäst hjälper sina patienter. Det var patienter som av
fritt val sökte sig till dessa av Socialstyrelsen legitimerade och fortlö-
pande professionellt utvärderade vårdarbetare. Genom det gemensamma
engagemanget kunde vårdarbetarna på ett dramatiskt sätt börja hjälpa
landstinget att tillsammans, privat och offentligt, leva upp till hälso- och
sjukvårdslagens portalparagrafer som strävar efter en hög tillgänglighet
till högklassig vård för alla människor i vårt land.

Den drömmen skulle nu till varje pris snabbt krossas. Med den nya
vänsterkoalitionens förbudslagstiftning väl på plats påbörjades en med-
veten isolering och successiv utarmning av de många vårdyrkesarbetande
som på kort tid hade funnit en fristad för sina idéer i ett samarbete med
sjukvårdshuvudmännen via så kallade samverkansavtal. Vi ser hur ut-
armningen ska fortsätta med dagens reservation från s, v och mp.

Med stopplagen förbjöds möjligheten att överlåta sin väl etablerade
verksamhet när man väl ville avveckla den. Man fick inte överlåta den
till en yngre kollega att driva vidare i överenskommelse mellan etable-
ringsinnehavaren och kollegan. I stället skulle nu den uppbyggda verk-
samheten konfiskeras av sjukvårdshuvudmannen, vilket i praktiken inne-
bar att en ofta välfungerande och effektiv sjukvårdsverksamhet med stor
kontinuitet och oftast en stor uppbyggd patientstock helt sonika upplöstes
i intet. Snacka om såväl human som ekonomisk kapitalförstöring i en
sjukvård där varje krona måste göra nytta! Allt detta görs för att uppfylla
en ideologisk föreställning om att politiker är så mycket bättre än pro-
fessionen och dess patienter på att planera och enligt egen tolkning ge
rättvisa för en fungerande verksamhet inför det som verkligen behövs i
vården. Hur galet kan det bli?

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

Fru talman! Så galet kan det bli att vi i dag, ett och ett halvt decennium efter förbudslagens införande, bara har kvar lite drygt 1 000 sådana läkare och knappt 1 500 sjukgymnaster eftersom etableringarna fortlöpande går i graven vartefter dessa tappra vårdarbetare faller in i ålderdom. Ingen annan än den som landstinget beslutar om tillåts ta över ansvaret för de många patienter som trots allt finns kvar.

Det är därför en glädjens dag i dag när möjligheten kommer åter för de kvarvarande etableringar som ännu inte gått sotdöden till mötes under den socialdemokratiska förbudstiden genom just de lagändringar som nu föreslås beslutas om i denna kammare. Nu kan de återigen överlåtas till en av entreprenören själv utvald kollega att driva verksamheten vidare på samma villkor som tidigare har gällt för den som har byggt upp etableringen och skapat ett ofta stort enskilt patientunderlag med stort ömsesidigt förtroende.

Fru talman! I ljuset av denna historieber beskrivning blir den dåvarande vänsterregeringens motiv till att införa yrkesförbudsliknande lagstiftning från 1995 liksom den nuvarande vänsteroppositionens entreprenörsföraktande argumentation i den gemensamma reservationstexten närmast en kvävande materia att ta del av. Man vill behålla yrkesförbudet och hindra etableringar att fortsatt få existera med en ersättare som övertar ersättning för detta arbete på nationell nivå och med den här taxan. Det gäller både patienternas rätt till alternativ och skattebetalarnas rätt till kostnads-effektiva och konkurrerande alternativ. Dessa alternativ samverkar på lika villkor som för landstingens egen planerade vård inom ramen för en större mångfald av praktiska valmöjligheter inom svensk hälso- och sjukvård.

Det är närmast beklämmande att läsa reservationstexten där s, v och mp beskriver sitt yrkesförbud som liktydigt med en rättvis och "behovsstyrd" vård. Samtidigt beskriver man detta att tillåta de kvarvarande välfungerande etableringarna att fortleva som en David- parallellt med landstingets Goliatverksamhet i strävan mot en hälsosam pluralism bland alternativen beskrivs som "ett rent efterfrågestyrt system". Det är därmed retoriskt feltolkat av socialisterna som ett slags orättvisa.

Låt mig därför, fru talman, försöka göra upp med den bedrägliga retoriken om att endast vänstern skulle ha förstått vad som är behov respektive rättvisa i vården med sitt återkommande mantra av enögd föreställning av semantiken på området.

Vi moderater tycker tillsammans med alliansen att det val som sätter patienten i centrum och som uttrycks i att man kan efterfråga en viss typ av vård och vårdgivare så långt möjligt själv ger en individuell tillfredsställelse. Det handlar om att ha makt över besluten när det gäller kanske något av det viktigaste man har att besluta över, nämligen sin egen hälsa. Det kan man göra tillsammans med sin vårdgivare. Detta bör verkligen ses som en behovsstyrd sjukvård.

Mot detta står tolkningen där en toppstyrande politisk nomenklaturas efterfrågan av att få egna motiv, ofta rent ideologiska, att bli tillfredsställd som ett mer rättvist behov fast detta ofta sker på bekostnad av den individuella friheten hos patienterna och deras självvalda vårdgivares många diversifierade önskemål om hur vården bäst planeras och utförs.

Min retoriska fråga blir då vilken behovsstyrning som ger mest rättvis vård för den som vården ytterst är till för. Är det den som tillfredsställer politikernas efterfrågan på lösningar lika för alla eller den som tillmötesgår patienterna och deras valda vårdgivares önskemål om hur vården bäst ska se ut och ske just för en själv?

Fru talman! Jag skulle vilja avsluta detta anförande med att ställa några frågor med anledning av oppositionens framförda resonemang i debatten.

Den första frågan handlar om kostnadsaspekterna. Här har falskt förespeglats, enligt min mening, att det här skulle vara ett kostnadsdrivande lagförslag. Jag påstår att detta kortsiktigt är ett av de mest kostnadsbesparande förslagen i svensk hälso- och sjukvård där vi gemensamt är måna om att den solidariskt finansierade vården verkligen vänder på skatteknorna så att man får mest skatteeffekt. Kan någon i oppositionen förklara för mig på vilket sätt det här skulle vara kostnadsdrivande så ska jag försöka reda ut hur jag ser på detta.

Den andra frågan handlar om, precis som Kenneth Johansson sade, hur det egentligen är med den inre känslan av att vilja se en mångfald i vården. I middagstalen talas det vitt och brett med vackra ord om valfrihet och mångfald även från oppositionen som här i dag vill bekräfta en förbuds­lagstiftning som hindrar valfriheten. Det är så den reella politiken ser ut.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag med de här orden och frågorna – vad vill man uppnå för kostnadsprofil genom att ta bort möjligheterna och vad vill man se för egentliga alternativ i vården – yrka bifall till utskottets förslag i dess helhet och avslag på den oppositionella reservationen.

(Applåder)

Anf. 15 ELINA LINNA (v) replik:

Fru talman! Jag måste erkänna att de stora ord som Finn Bengtsson använder i talarstolen är rätt underhållande. Jag tror att socialism, socialister och socialisering nämndes ungefär 20 gånger. Inte en enda gång hörde jag ordet solidaritet, som också kommer från det ordet från början. Det var underhållande.

Jag begärde egentligen ordet för att passa på att be Finn Bengtsson förklara Moderaternas synpunkter på yrkesförbud. Finn Bengtsson använde det ordet också i sin resumé över socialisternas tilltag inom hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

Senare i debatten kommer en kollega till Finn Bengtsson, både till professionen och i partiet, säkert att använda ordet yrkesförbud som beskrivning av regeringens förslag. Hur ser Moderaterna egentligen på förslaget och på de ändringar som nu kommer, som vi kritiserar och inte vill ha?

Anf. 16 FINN BENGTTSSON (m) replik:

Fru talman! Tack, Elina Linna! Det är roligt om jag kan underhålla Elina Linna genom att påtala och påminna om att hon står för en socialistisk ideologi. När man beslutar att förbjuda människor att arbeta efter eget huvud anknyter ju det till den ideologin. På så sätt är det viktigt att

påminna om inte annat. Om jag dessutom kan underhålla är det desto trevligare.

Jo, jag nämnde ordet solidaritet, solidarisk finansiering. Det står vi parlamentariskt eniga bakom. Men det handlar också om att göra skattekronorna effektiva. Det är faktiskt på det sättet att när man bjuder in dem som har så viktiga uppgifter för hälso- och sjukvården, som också har betonats med vackra ord i debatten, gör man det med armbågen för man vill egentligen inte ha dem. Det lyser igenom, Elina Linna. Ni vill inte ha några entreprenörer. Ni vill helst ha en offentligdriven vård till hundra procent. Hur effektiv blir den?

Låt oss titta på de 1 000 läkare som finns kvar i det här systemet. De har 2,2 miljoner patientbesök om året. Ett sådant besök kostar i genomsnitt 700 kronor hos en specialist. Patienten betalar 300 kronor i avgift. Ett kvalificerat besök hos en människa som har byggt upp ett förtroende hos sin patientkader kostar alltså 400 kronor för landstinget. Hur kan detta bli dyrt? Det är en av de billigaste vårdformerna vi kan tänka oss över huvud taget. Man vill kasta ut barnet med badvattnet därför att man är ideologiskt övertygad om att det här inte fungerar. Det är ren socialism som sätter sig före förnuft och förstånd och värnandet om den solidariskt finansierade vården. Det är problemet.

Yrkesförbudet kommer från att man inte kan bjuda in till dans och sedan inte vilja dansa. Det är i praktiken yrkesförbud. Om man sedan väljer att säga att ni ska få möjligheten att uppfylla det här under strängt reglerade former gör man det oattraktivt att driva verksamheten. Då har man i praktiken skapat ett yrkesförbud. Det är det som är min invändning. Hur gärna vill egentligen Vänstern ha alternativa utförare i vården och inte bara landstinget självt?

Anf. 17 ELINA LINNA (v) replik:

Fru talman! Det där med dansen och yrkesförbudet förstod jag inte, men det kanske inte var så viktigt. Självklart är det ingen hemlighet här i kammaren att Vänsterpartiet vill att vården och omsorgen i huvudsak är offentligt driven. Det förnekar jag inte.

När det gäller kostnaderna citerade jag i mitt anförande beräkningar från Stockholms läns landsting. Det är tjänstemän som har till sitt yrke att beräkna kostnader. Där beräknar de att det här förslaget totalt kan handla om 830 miljoner högre kostnader för privata vårdgivare. Där står Finn Bengtsson och jag långt ifrån varandra när vi hänvisar till kostnadsökningen eller kostnadsminskningen, som Finn Bengtsson säger. Mina beräkningar är inte mina egna utan jag hänvisar till tjänstemännen.

Sedan kan vi ju jämföra till exempel internationella beräkningar av hur mycket hälso- och sjukvården kostar för Sverige och för andra länder som har fler privata utförare än vi har. Vi ligger bra till. Vi får mycket hälso- och sjukvård med offentlig finansiering och offentliga utförare.

Anf. 18 FINN BENGTSSON (m) replik:

Fru talman! Jag ska informera Elina Linna om hur jag tänker. 800 miljoner kronor ser Elina Linna som en utgift. Det är klart att det är en utgift, men vad är det vi får för pengarna? Vi får alltså i det här fallet, som jag sade, 1 000 personer, om vi tar läkarkåren, som i det här fallet har 2,2 miljoner besök om året. De kostar landstinget 400 kronor. Det är

väl klokare att expandera den verksamheten som är så rationellt driven att landstinget självt inte kan göra detta.

När man undersöker just den grupp det handlar om nu, som vi värnar om och som ni vill stöta ut ur vårdgemenskapen, visar siffror att man i grunden har en patientrelaterad tid som ligger någonstans mellan 80 och 85 procent. Privatläkarföreningen har löpande gjort undersökningar av de här siffrorna. Komrad gjorde samma granskning av en likadan offentligt driven verksamhet. Där ligger man på 44 procent, alltså knappt hälften av tiden är patientrelaterad när man arbetar offentligt. Det är ju för att, som Elina Linna sade i sitt inlägg, den byråkratiska överbyggnaden är minimal med den här typen av vård jämfört med när man driver den offentligt. Det är därför vi vill ha en mångfald, en blandform där man såväl bejaktar den offentligt drivna vården som att man skapar utrymme för den mycket mer effektiva vård som bedrivs på andra händer.

Att Elina Linna inte förstår detta och inte kan conceptualisera det i sin ideologi begriper jag. Det handlar om att förstå entreprenörskapets inre väsen. Det handlar då också om att i grunden vilja bjuda in dessa människor så att de får rimliga villkor att arbeta på, incitament att bygga upp en verksamhet, ta en risk, kanske köpa utrustning, som Kenneth Johansson sade, och förnya sin verksamhet som annars den stora apparaten har bättre resurser till. Då måste man ha en öppen inkluderande attityd och inte den här typen av lagstiftningsförbud som närmast är att likna vid ett praktiskt yrkesförbud.

Jag förstår att vi skiljer oss åt i bedömningen, och jag antar att åhörare av den här debatten får döma vem som möjligtvis har rätt. Men jag tror att vi kommer att spara pengar till landstinget genom att låta ersättningsetableringarna bestå.

Anf. 19 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Det var uppfriskande att få höra ett förstamajtal med högerinfluenser. Det kanske inte är på första maj som ni brukar prata, men det finns säkert andra tillfällen. Med tanke på att Kenneth Johansson tyckte att vi inte skulle prata ideologi kändes det som sagt uppfriskande.

Eftersom Finn Bengtsson till professionen är läkare har han naturligtvis insikt i hur saker och ting fungerar inom det här området. Därför undrar jag om han inte ser någon som helst problematik i att den som har fått ansvaret att sköta hälso- och sjukvården fräntas möjligheten att samtidigt organisera den inom hela sitt område.

Det är också så att vi har en läkarbrist i Sverige i dag, och det gör att varje ansvarstagande landstingspolitiker naturligtvis ser till att ta vara på de resurser som finns. Men den möjligheten får man inte med det sätt som förmodligen kommer att beslutas i dag, utan man tvingas in i en föråldrad organisation. Man skulle mycket hellre vilja ha avtal med läkarna och sjukgymnasterna som gör att man kan använda dem när man organiserar en helhet för att kunna erbjuda länsinvånarna den bästa vården.

Min fundering är om Finn Bengtsson inte ser den problematik som det innebär att man inte har fullt grepp över all verksamhet inom sitt landsting.

Prot. 2008/09:69
12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

Anf. 20 FINN BENGTSSON (m) replik:

Fru talman! Ja, det är riktigt, Lennart Axelsson, att det nya arbetarpartiet tränar sig inför förstamajretoriken. Tack för den komplimangen!

När det gäller sakfrågan har jag verkligen funderat mycket på det här. Om min yrkesroll som läkare kommer in har jag hela mitt liv varit offentliganställd, trivts väldigt bra med det och kunnat utveckla mig som offentliganställd. Det beror till stor del på att jag har jobbat med akademisk medicin där det är väldigt viktigt att man också har ett starkt stöd av offentligdriven vård.

Däremot kan jag säga till Lennart Axelsson, i fråga om de patienter som jag har inom den offentliga vården, att när jag behöver ha tillgänglighet till lättare typ av vård, alltså lätt till medelsvår vård, har mina egna kolleger inom det offentliga systemet väldigt trångt om tider. De har ungefär samma agenda som jag med mycket möten. Jag får ofta remittera de här patienterna till just alternativa utförare i landstinget. Jag värnar dem just för min egen patientkader. Och där ser jag kopplingen.

Då kan man ställa sig frågan när vi tar upp det här med läkarbrist och det gäller att skaffa incitament: Har någon ett intresse av att vilja etablera sig? Jag har någon gång gjort en avstämning där det visade sig att hälften av läkarkåren skulle vilja prova på vingarna att jobba efter eget huvud. Den andra halvan är, som jag själv, offentliganställda lönearbetare. Men i dag är det ofta bara 5 procent som får den möjligheten ute i landet. Det är klart att det drar ned intresset om man inte vill vara offentliganställd och inte får någon annan möjlighet.

Jag tror att rekryteringsproblemet ligger ganska mycket i om det går att skapa fler alternativ där man kan bedriva sitt legitimerade yrke, antingen som offentliganställd eller som privat. Med ett beslut i form av reservationstexten här skulle man undandra ytterligare sådana möjligheter.

Det är rätt roligt att se det här. Det har försvunnit 1 000 läkare, och det är ungefär den brist vi har – det saknas 1 500 allmänläkare i öppenvård. Om man hade behållit möjligheterna till etablering, av den typ som vi i dag vill värna om, om de hade känt sig stimulerade att jobba kvar, kanske man inte hade haft den bristsituationen. Nu har de hellre gått i pension och lämnat över den här verksamheten till landstinget, och den har då minskat i effektivitet.

Anf. 21 LENNART AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Jag kan väl konstatera att Finn Bengtsson duckar lite grann för min fråga. Ser Finn Bengtsson ingen problematik i att landstinget inte har möjlighet att organisera all hälso- och sjukvård inom sitt område i och med det beslut som vi kommer att fatta i dag?

Vi är helt överens om att de läkare som finns är en resurs som vi inte kan avvara. Jag kommer själv från ett län där vi står beredda att via universitetet skapa en ny läkarutbildning som skulle kunna göra att den brist som finns i dag blir mindre. Då vore vi inte beroende av att länder runt omkring oss utbildar läkare som vi sedan tar hit till Sverige.

Nu värnar man en grupp med argument som kontinuitet. Jag är rätt övertygad om att de allra flesta som går till en läkare skapar en relation till just den läkaren. Det är det som är det viktiga, att man känner en trygghet med en person. Det är inte att man absolut måste gå till samma

lokal även när den läkare som man har gått hos i många år slutar. Jag tror personligen att det är så, och jag fungerar själv så när det gäller både läkare och tandläkare – det känns skönt att komma tillbaka till samma.

När det gäller kompetensutveckling finns det en skyldighet för all of-
fentligt finansierad verksamhet att se till att den verksamhet man har är
så bra som möjligt. Det finns ju regler som säger att det är så. Jag tycker
inte heller att det skulle vara något skäl för att genomföra det här.

Det vore också intressant att få en kommentar om det här med skat-
terna, som jag pratade lite med Kenneth Johansson om.

Anf. 22 FINN BENGTTSSON (m) replik:

Fru talman! Varför förstår vi inte varandra? Ja, vi får gå tillbaka till
ideologin. Lennart Axelsson må ha just den övertron att landstingspoliti-
ker, administrativa människor, kan rita hur många kartor som helst och
att det ska göras revisioner som lever upp till hur man förvaltar skattebe-
talarnas pengar. Men den miss man gör är att när man inte vill se entre-
prenörerna driva det efter eget huvud, när man bjuder in dem med arm-
bågen, minskar deras möjlighet att göra arbetet så bra som det kan bli.

Det är den ideologiska skillnaden. Ni tror inte på entreprenörernas
förmåga. Ni litar inte på dem. Ni litar mycket mer på er egen makt. Ni
vill överdriva tron på att rita stora kartor och system där man ska stoppa
in människor, och plötsligt säger man: Oj! Det var ingen som sökte! Det
fattas 1 500 läkare!

Man borde i stället fundera på hur vi ska få dem att känna sig stimule-
rade att jobba 45 timmar i veckan i genomsnitt. Det gör man i den här
yrkeskåren till och med när man är över 60 år. Genomsnittet ligger på
över 60 år, och många är överåriga. De arbetar för att de tycker att det är
roligt, det som de har byggt upp. De försöker naturligtvis anpassa sig till
regelverket.

Om man vänder på detta och säger att regelverket ska bestämma att
de är intresserade är man fel ute. Jag anser att det är just så en socialist
tänker: Vi vet bättre än individerna. Att inte knyta ihop det viktiga, unika
vårdmötet mellan en individ och en patient, att inte understödja att vård-
arbetet blir så bra som möjligt och dra tillbaka sin egen roll – med sin
egen, närmast fobiska, rädsla för att dessa människor inte klarar av att
sköta sitt ansvarsfulla vuxenuppdrag sinsemellan – är att underskatta
individer, Lennart Axelsson. Det gör Socialdemokraterna tyvärr ständigt
och jämt. Det blir inte bättre när ni stöder er på Vänsterpartiet.

Anf. 23 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! I dag kan vi pricka av ytterligare ett vallöfte från Allians
för Sverige. Vi inför ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare.
Det har varit en krokig väg fram till den här dagen. Det har varit flera
skär som vi har tvingats kryssa mellan, men nu är vi här. Vi lovade före
valet att vi skulle införa ersättningsetablering. Nu genomför vi detta.
Alliansen levererar.

Fru talman! Under den borgerliga regeringen 1991–1994 infördes fri-
are etablering med nationell taxa för privatpraktiserande läkare och sjuk-
gymnaster. Tanken var att bana väg för mångfald, förnyelse och nytän-
kande, i en sjukvård som var i starkt behov av förnyelse, förändring och
nytänkande.

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

Därefter, under de socialdemokratiska regeringsåren, har det här systemet och de här tankarna utsatts för ständiga attacker och ständiga nålstick.

Jag vill säga till alla de privatpraktiserande läkare och sjukgymnaster som eventuellt följer den här debatten: Nu blåser nya vindar. Signalen från den nya regeringen är: Ert arbete uppskattas. Ert arbete är välkommet.

Vad är då innehållet i den proposition som vi i dag debatterar och det betänkande som socialutskottet har levererat? Först innebär det en rätt för privatpraktiserande läkare och sjukgymnaster att sälja sin praktik. Man har rätt att få ett samverkansavtal med landstinget, och det ska vara samma villkor som gällde före överlåtelsen. Det gäller inte för nya läkare som ingår i vårdvalsmodeller. Det innebär också att landstingen ska ha möjlighet att få insyn i hur vården och behandlingen bedrivs av både medicinska och ekonomiska skäl för att kunna göra en rimlig uppföljning. Det är naturligtvis rimligt att de som betalar vården också har möjlighet att få insyn i hur verksamheten bedrivs.

Jag vill gärna säga, eftersom det har varit en diskussion och debatt under de senaste månaderna om just den här frågan, att vi i utskottet är särskilt noga med att påpeka några saker på denna punkt.

För det första ska landstingets personal som ska genomföra den här insynen och uppföljningen självfallet omfattas av sjukvårdssekretessen.

För det andra poängterar vi mycket tydligt i utskottets betänkande att landstingets personal inte ska ha tillgång till patientjournaler regelbundet, utan endast om det finns misstanke om oegentligheter.

För det tredje poängterar vi att den här verksamheten självfallet, precis som all annan verksamhet i landstinget, står under Socialstyrelsens tillsyn. Vi gör detta för att vi vill slå vakt om kontinuiteten för patienterna, för att vi vill stå upp för mångfald inom vården och för valfrihet för patienterna.

Fru talman! Hur ser då det politiska alternativet ut? Vi är ju inte eniga om detta, utan det finns också en reservation i utskottet. Hur ser Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet på detta?

Det är spännande att följa den debatt och den utveckling som finns på det här området. Alla dessa oppositionspartier säger ständigt att det är viktigt att politiken på det här området förnyas. Alla tre partier har efter det senaste valet lärt sig läxan att de måste förnya sin politik när det gäller vård och omsorg. Men min fråga är: Vart tog den här förnyelsen vägen?

Nästa vecka ska vi här i kammaren debattera frågan om vårdval i primärvården. Det handlar om att enskilda människor ska få bestämma mer över vilken läkare, mottagning och vårdgivare de vill gå till. I dag debatterar vi ersättningsetableringar för privatpraktiserande läkare och sjukgymnaster.

Det är inte bara jag som ställer den här frågan. På båda dessa punkter är ju Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet kraftfullt emot alla tankar på förnyelse, förändring och utveckling av den svenska sjukvården. Man är kvar i precis samma hjulspår som före valet 2006. Vart tog förnyelsen vägen? Det är inte bara jag som ställer den frågan. Ledande socialdemokrater i Stockholm har inför det vårdtoppmöte som Socialdemokraterna nyligen hade också ställt sig den frågan: Vart tog

förnyelsen inom socialdemokratin och de övriga oppositionspartierna vägen?

Är det inte dags att kliva upp ur de gamla ideologiska skyttegravarna och arbeta för förnyelse av den svenska sjukvården i stället för att vara kvar i gamla invanda hjulspår?

Min bedömning är att beteendet och resonemangen hos Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet i den här frågan i mycket präglas av ideologisk dogmatism. Varför är det så viktigt att attackera just de här läkarna och sjukgymnasterna? Vi pratar, som Finn Bengtsson sade, om drygt 1 000 läkare och kanske 1 500 sjukgymnaster. Vad är det som är så farligt med den verksamhet de bedriver att hela det ideologiska och retoriska maskineriet ska dras i gång? Varför ses dessa människor som ett sådant fruktansvärt hot?

Det handlar om 1 000 läkare. Vi har sammanlagt ungefär 30 000 läkare i Sverige. Det är en bråkdel av den svenska läkarkåren och sjukgymnasterna vi talar om. Ser vi till de pengar som betalas ut till dessa läkare och sjukgymnaster från den offentliga vården är det också en bråkdel. Vari ligger det stora hotet?

Varför attackerar ni dessa läkare och sjukgymnaster, som bidrar till att korta värdköerna, i stället för att attackera värdköerna? Varför attackerar ni inte värdköerna, och då särskilt i de landsting där ni själva styr? Det är ju dessutom just dessa landsting som har de längsta värdköerna. Attackera inte läkarna, attackera värdköerna!

I den här debatten är det intressant att ta del av oppositionspartiernas perspektiv. Jag har lyssnat på alla oppositionspartiernas företrädare. Det har handlat väldigt mycket om landstingspolitikernas planeringsperspektiv. Vart tog engagemanget för patienterna vägen? Det är väl ändå för patienterna som sjukvården finns, eller hur? Mitt synsätt är att landstingen och sjukvården ska finnas till för patienterna, inte tvärtom.

Fru talman! Svensk sjukvård håller mycket hög klass, men den behöver förnyelse, förändring och utveckling. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner och reservationer. (Applåder)

Anf. 24 CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd):

Fru talman! Jag känner mig oerhört glad över att vi i dag ska fatta beslutet som gör det möjligt att överlåta en privatpraktik till någon annan. Det var ett av alliansens vallöften att vi skulle göra det. Sedan tog det lite längre tid på grund av EU, som en av mina kolleger i alliansen sade, och att vi var tvungna att reda ut detta. Men i dag är vi klara för ett beslut. Det beslutet är också en signal om att vi menar allvar med att framtidens sjukvård måste präglas av mångfald.

Vi kan inte tro att allting ska vara likadant som det var för 20 år sedan. Utvecklingen går framåt. Det är likadant inom sjukvården som på andra områden. Om vi inte utvecklas blir det en utvecklingsstörning. Det är ingen som gynnas av det.

Det är också allt fler grupper inom sjukvården – läkarna, sjuksköterskorna och även de som tillhör Kommunalarbetareförbundet – som vill att det ska finnas en mångfald, så att man kan välja vilken arbetsgivare man vill jobba för eller om man ska starta eget. Ska vi få de allra bästa studenterna att söka vårddycken måste vi också öppna för i vilken form man vill

Prot. 2008/09:69
12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

arbeta. Det är verkligen hög tid att göra upp med den förmyndaraktiga inställning som har präglat sjukvårdens syn på patienten.

Jag blir nästan upprörd när oppositionen talar så mycket om landstingets rättigheter. Det är ju patienten, vi medborgare, som har rättigheter! Det finns ingen anledning att inte använda den subsidiaritetsprincip som vi vill ha i samhället. Vad innebär då detta svåra ord? Jo, det innebär att besluten ska fattas så nära medborgarna som möjligt när det är effektivt. Vi vill gå längre än till landstingen när det gäller var besluten ska fattas. Det är den enskilda patienten som ska få fatta beslut.

Sedan låter det ungefär som om alla som inte är anställda av landstingen ägnar sig åt lyxkonsumtion. Jag tycker mycket om doktorer, men det är klart att man kan ha roligare än att söka doktor om man inte har behov av det. Så kul är det faktiskt inte att gå till doktorn. Alla som arbetar med vård och omsorg har en professionell inställning, och människor söker sig dit när de behöver det, för att de har blivit sjuka.

Vad är det som blir dyrare om en patient går till den ena doktorn eller till den andra, till en viss sjukgymnast eller till någon annan? Det är ju trams och skrämselfpropaganda och ingenting annat! Det borde vi väl inte ägna oss åt i den här kammaren?

Sedan sade Elina Linna att vi skulle göra en konsekvensanalys om en doktor jobbar i den privata verksamheten. Hur ofta har vi konsekvensanalys om vi anställer en distriktsläkare på vårdcentralen eller en infektionsläkare på sjukhuset eller i den öppna vården? Självklart ska vi följa upp all verksamhet, och det ska vi göra utifrån ett medborgarperspektiv, ett perspektiv där patienten känner sig nöjd och kan få vård när man behöver det. Det handlar alltså om tillgängligheten, kvaliteten och det professionella bemötandet. Det är ju detta som uppföljningen ska handla om.

På ett sätt är jag glad över att oppositionen tror så mycket på de olika sorternas mångfald att man närmast verkar vara rädd för att landstingen inte ska ha något att göra. Jag är övertygad om att väldigt många människor kommer att fortsätta att få vård i landstingets verksamhet. När det gäller en annan form av organisation eller andra huvudmän kan jag konstatera: Om det inte finns några behov – om alla människor är friska – kommer dessa privatläkare inte att vara kvar, för då har de ju inget att göra.

Det där reglerar ju sig självt. Det är därför som jag tror att vad vi behöver säga i dag är att alla behövs, att man behövs i den organisation man vill jobba i.

För patienternas del spelar det faktiskt ingen roll vem som betalar lönen. Det är kvalitet, bemötande och tillgänglighet som avgör om man känner sig trygg i vården.

Och det ska inte vara långa väntetider, som den svenska sjukvården har präglats av så otroligt många år – fast det verkar inte bekymra oppositionen särskilt mycket. Det är faktiskt så att om patienterna får komma dit när de behöver känner de sig nöjda. Då är det en trygghet även för de medborgare som i dag inte behöver vården men som kanske behöver den i morgon. Det handlar alltså om trygghet för hela befolkningen.

Med det är jag glad, fru talman, över att få yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och också ge en signal ut till Sveriges land. Ni behövs, ni som jobbar i en annan organisation än landstinget. Och vi ska

tillsammans försöka se till att alla människor får god vård på lika villkor över hela landet.
(Applåder)

Prot. 2008/09:69
12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

Anf. 25 ELINA LINNA (v) replik:

Fru talman! Egentligen ville jag endast korrigera Chatrine Pålsson Ahlgren som hade missuppfattat mitt önskemål om regeringens konsekvensanalys. Det handlade nämligen om hela propositionen. Jag har tidigare också kritiserat regeringen för att regeringen lägger fram propositioner utan några konsekvensanalyser.

Det handlar alltså inte om den enskilda läkarens möjligheter, utan den konsekvensanalys som jag begär handlar om hela propositionen. Och det gäller då utifrån hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf, utifrån prioriteringsordningen, utifrån de tidigare erfarenheterna att en fri etableringsrätt innebär högre kostnader för landstingen och utifrån de tidigare erfarenheterna att tillgängligheten totalt inte förbättrades med privatiseringar.

Anf. 26 CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd) replik:

Fru talman! Jag förstår Elina Linna. I ert partiprogram står det ju att det är det offentliga som ska äga de här välfärdstjänsterna. Det är det som är kvar av kommunismen, och då måste man hitta olika skäl som kan låta bra för att bromsa sådan här verksamhet. Men jag delar inte den synen, och patienterna är måna om att få den hjälp de behöver när de behöver den oavsett vem som ger vården.

Anf. 27 ELINA LINNA (v) replik:

Fru talman! Det är ju bra att Chatrine Pålsson läser vårt partiprogram, fast jag förbehåller mig rätten att tolka partiprogrammet bättre än vad Chatrine Pålsson Ahlgren gör.

Och vi säger ju att vården och omsorgen i huvudsak ska drivas av offentlig verksamhet.
(forts. 4 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.34 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

3 § Statsministerns frågestund

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 28 TALMANNEN:

Jag hälsar statsministern och övriga deltagare välkomna till dagens frågestund.

Anf. 29 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Min fråga till statsministern gäller den orättvisa beskattning som regeringen utsätter landets pensionärer för. De äldre människor som har byggt upp landet och som har slitit hela sitt yrkesverksamma liv väljer den moderatledda regeringen att straffbeskatta. En människa som har en pension på 12 500 kronor betalar i Moderaternas Sverige 722 kronor mer i skatt än en löntagare med samma summa i inkomst. Det är djupt orättvist.

Min fråga till statsministern är en enkel ja-eller-nej-fråga. Anser statsministern att det är rätt att pension beskattas högre än lön?

Anf. 30 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag anser att det är rätt att förvärvsinkomster beskattas lägre än andra typer av inkomster som kan vara pension men också andra socialförsäkringsinkomster av olika slag. Det är till och med den bärande delen av hur regeringen har valt att genomföra sina inkomstskattesänkningar – som nu är i nivå 70 miljarder.

Jag tror att den senaste uppdateringen är att Socialdemokraterna har accepterat 50 miljarder av detta. Det är lätt att kritisera, men det är väl i sanning så att stora delar av detta har accepterats brett här i riksdagen.

Vad är då syftet? Jo, att det ska vara stöd för vår arbetslinje. Det ska löna sig bättre att arbeta. Störst lättnader har de som är över 65 år och fortsätter arbeta.

Det har också varit en grund för att vi långsiktigt ska ha större sysselsättning i Sverige och möta den demografiska förskjutning som Sverige är inne i, det vill säga det faktum att vi får fler äldre. Fler som jobbar tryggar välfärd och pensioner för dem som inte arbetar.

Anf. 31 VERONICA PALM (s):

Herr talman! En bärande del av vår skattepolitik, kallar statsministern den orättvisa skatteskillnaden mellan löntagare och pensionärer. Nu vidgar ni klyftan ytterligare. Statsministern och jag får en skattesänkning på 12 000 kronor enligt den nya skattetabell som infördes vid årsskiftet. En pensionär med medelpension får nöja sig med 68 kronor.

Något som gör mig långsiktigt orolig är att vi enligt Konjunkturinstitutet är på väg in i ett budgetunderskott. Det innebär att vi lånar till dessa hutlösa fortsatta skattesänkningar för dem som har det bäst ställt, medan landets pensionärer får nöja sig med 68 kronor och vidgade klyftor.

Jag tror att statsministerns svar intresserar många av de äldre som tittar på diskussionen och hör statsministern säga: Ja, att straffbeskatta pensionärer är en bärande del av vår skattepolitik.

Anf. 32 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är kanske inte så förvånande att regeringschefen försvarar regeringspolitiken. Den syftar till att det ska löna sig bättre att arbeta. Det sade vi före valet och genomförde efter valet. Det som är en större nyhet är att Socialdemokraterna i stor utsträckning har accepterat detta. Därför låter det lite märkligt när det kritiserar på det sätt som fram-

förs här. Eller menar Veronica Palm att Socialdemokraterna kommer att gå till val på att ta tillbaka 70 miljarder i inkomstskattesänkningar brett över alla löntagargrupper i Sverige? Det tror jag på först den dag jag hör det. Det är bra om man anpassar sitt sätt att fråga till vad man faktiskt föreslår.

Jag försvarar detta av ett mycket tydligt skäl. Det är bra för landets äldre att de som är yngre jobbar. Ju mer de jobbar, desto säkrare kan vi vara på att vi kan bära välfärd, pensionssystem och alla de satsningar vi vill se för äldre. Det är så samhällsekonomin hänger ihop. Eftersom vi har en växande grupp av äldre framöver blir det ännu viktigare att föra en politik som säkerställer att de som är i arbetsför ålder också arbetar.

Regeringens ansvar i lågkonjunkturen

Anf. 33 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Jag har en fråga till statsministern angående den kris som Sverige befinner sig i. Finansministern sade i går på nyheterna att vi har en nationell kris och att det är viktigt att bankerna tar sitt ansvar och att företagen tar sitt ansvar och vågar investera för att lågkonjunkturen inte ska förstärkas ytterligare. Finansministern sade också att det är viktigt att medborgarna i Sverige tar sitt ansvar och vågar investera, reparera och bygga om.

På ett område gav finansministern och statsministern i går ett besked. Det gäller den sektor som politiken ansvarar för och där regeringen har möjlighet att omedelbart sätta in åtgärder för att inte förstärka lågkonjunkturen, nämligen kommuner och landsting där varslen ökar dag för dag vilket drabbar välfärden. Där var statsministerns och finansministerns svar: Vi återkommer eventuellt i vårpropositionen.

Vad har regeringen för ansvar för att inte förstärka lågkonjunkturen?

Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är en global finanskris som har övergått i en nedgång världen över. Det känner vi av tungt i Sverige, men det är faktiskt ännu värre i vår omvärld. Detta måste lösas med koordinerade insatser för att häva finanskrisen och för att koordinera också våra finanspolitiska ambitioner. Större delen av de varsel och det som sker i ökad arbetslöshet sker i tung industri och privat tjänstesektor. Det finns en oro för att det ska följa också bland offentliga tjänster, men det är i mindre tal än om man jämför med det som sker på industrisidan.

För innevarande år har vi i budget nära 9 miljarder i förstärkningar till kommuner och landsting. Det är en viktig lättnad för denna sektor med bland annat sänkta arbetsgivaravgifter för dem som är offentliganställda och halverad arbetsgivaravgift för dem under 26.

Vi avser att återkomma, men jag vill också påpeka en annan sak. När krisen drabbar alla får alla också anpassa sig till detta. Det gäller såväl i offentliga miljöer som bland privata. Det finns ingen ändlös skattkista att ösa ur. Det finns ingen mirakelkur, inte heller för kommuner och landsting.

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 35 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Vi ser redan att varsel har lagts inom kommuner och landsting. Det är inget som eventuellt kommer att ske. På Sahlgrenska i Göteborg har man varslat 500. Här i Stockholm är det 900. Enligt Kommunal ökar de tysta varslen, alltså när man slutar använda sig av timanställda, vikarier och den typen av anställningar. Där försvinner 7 500 i välfärdens kärna, i äldreomsorg, barnomsorg, skola och sjukvård. Dessa varsel läggs trots att de pengar som statsministern hänvisar till redan finns ute i kommunerna och man har kunskap om dem.

Statsministern säger att man måste vidta åtgärder i takt med hur krisen utvecklas. När det gäller bankkrisen, bilkrisen och till och med länder runt omkring har regeringen vidtagit åtgärder och man har behandlat det snabbt. Men när det gäller kvinnors arbete och välfärdens kärna har regeringen ingen brådska alls.

Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vill understryka att vi fortsatt följer utvecklingen i kommuner och landsting. Alice Åström nämnde Sahlgrenska. Jag noterar att Västra Götalandsregionen levererade ett plusresultat. En del av de underskott som diskuteras är kända sedan länge. Man får ibland hålla isär vad som är hushållning med resurser inom ett enskilt landsting och det som är konjunkturreffekter.

Som jag sade lägger vi 9 miljarder innevarande år på förstärkningar i kommuner och landsting. Vi återkommer säkert till frågan. Det är dock inte så att ansvaret för kommuner och landsting att hålla ihop och sköta sin budget har flyttat någon annanstans. Man kan inte vänta sig att staten ska axla det av det enkla skälet att alla med politiska förtroendeuppdrag har detta ansvar nu.

Vi ska återkomma till vilket utrymme som kan finnas. Men det finns också en risk att Sverige följer efter andra och bygger upp stora underskott, stora obalanser i ekonomin. Det kommer att slå mot kärnan i den svenska välfärden. Det tycker jag att man ska visa lite större respekt för när man ropar på stora paket i stort sett varje dag.

Utbyggnad av kärnkraften

Anf. 37 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! I dag kom energistatistik från energimyndigheten som visar att elanvändningen minskar och elproduktionen ökar i Sverige. Vi har ett tydligt elöverskott.

Vad gäller vindkraften skriver regeringen i sitt eget förslag om energipolitiken att ambitionerna för utbyggnad ska höjas kraftigt. Den nivå som beräknas möjlig till år 2020 motsvarar ungefär hälften av det som kärnkraften i dag producerar.

Vi vet att det utöver det finns planer för en stor utbyggnad av kraftvärme från biomassa de närmaste åren.

Vi ser nu en framtid med stor utbyggnad av förnybar energi på elsidan. Varför vill regeringen i det läget öppna för utbyggnad av ny kärnkraft?

Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Så fort diskussionen handlar om kärnkraft lämnar Miljöpartiet klimatambitionerna. Då blir huvudmålet återigen att bekämpa kärnkraft.

För mig är det väldigt tydligt att klimathotet är överordnat. Ren el utan utsläpp av växthusgas är att föredra framför till exempel användning av fossila bränslen. Vi har fortsatt mycket stor fossil bränsleanvändning i Sverige. Det är ännu tydligare i länder som Polen och Tyskland och i Baltikum. Om ren el i Sverige kan användas för att trycka tillbaka detta både där och här hemma är jag för det. Jag är också för att vi ska ha försörjningstrygghet och har också, precis som Maria Wetterstrand, konstaterat att vi kommer att se en snabb ökning av investeringar i framför allt förnybar el de kommande åren. Men det är under kort tid som den ekonomiska livslängden för kärnkraften kommer nära i tiden. Jag vill inte utsätta Sverige för vågspelet att det förnybara inte tillräckligt mycket har hunnit växa ut när snabbavvecklingen i så fall följer.

Anf. 39 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! Sverige är ett av de länder i världen som har allra bäst förutsättningar att producera el från förnybara energikällor. Vi är ett stort land. Vi har redan i dag mycket utbyggd vattenkraft. Vi har på många håll i landet fantastiska lägen att bygga stora vindkraftparker på. Vi har biomassa. Vi har ett glest befolkat land med väldigt stora tillgångar.

Att ett land som Sverige väljer att öppna för att bygga tio nya kärnkraftsanläggningar med alla de miljöproblem som det innebär menar statsministern skulle vara svaret på klimatkrisen.

Den kopplingen finns inte mellan kärnkraft och klimat att det går att säga att vi ska ersätta det ena miljöproblemet med att skapa det andra miljöproblemet. Vi har sådana fantastiska förutsättningar, som inget land i hela världen kan motsvara, tror jag, att klara elproduktionen med förnybart med ett överskott så att vi kan exportera förnybar el till andra länder så att de kan avveckla sin kolkraft.

Det ser jag som framtidens lösning. Regeringen backar 20 år tillbaka och väljer att satsa på kärnkraften. Jag tycker att det är mycket beklagligt.

Anf. 40 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! På Maria Wetterstrand låter det som om vi ensamma i Sverige ska lösa det globala klimathotet, som om våra goda förutsättningar att producera förnybar energi ser likadana ut över hela Europa och i andra delar av världen.

Min poäng var att det är bra om ren el i Sverige trycker tillbaka fossil bränsleanvändning i andra länder. Jag vet hur det just nu låter i Litauen och Lettland. I Litauen ska man stänga Ignalina, systerreaktorn till Tjernobyl, den sista december i år, utan att ha klarat av att ta ställning till vad man ska ersätta den med. Valet är rysk gas eller svensk ren el.

Är alltså beskedet från den svenska vänstern: Hellre rysk gas i Litauen än att vi engagerar oss i att exportera ren el från Sverige?

Så löser man inte ett globalt klimathot. Det är inte så att ett land med 0,2 procent av de globala utsläppen löser problemet ensamt. Vi finns i världen tillsammans med andra. Jag tycker att vi ska ta ett globalt ansvar

på bland annat det sätt som vår energiöverenskommelse lägger grunden för.

Polisens arbete mot grooming

Anf. 41 MAGDALENA ANDERSSON (m):

Herr talman! Det finns en undersökning från Ungdomsbarometern som visar att över 60 procent av unga flickor har blivit kontaktade på Internet av groomare, alltså män som låtsas vara något annat än vad de är och söker kontakt för sexuella syften. Därför är det bra att det nu kommer ett lagförslag om kriminalisering av grooming. Det är välkommet.

Allra bäst vore det förstås om förövarna kunde nås innan flickor blir utsatta för dem. Det betyder att ge polisen möjlighet att provocera misstänkta groomare att begå brott genom att vara på nätet och låtsas vara Sandra tolv och ett halvt och locka fram dem att spela med. Det skulle maximera polisens möjligheter.

Hur ser statsministern på att medverka till att polisen får laglig rätt att provocera fram brott för att på det sättet medverka till att unga flickor slipper bli utsatta för övergrepp?

Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är ett allvarligt och växande samhällsproblem att man uppträder på Internet under falska förespeglingar. När man pratar med unga, inte minst unga tjejer, märker man att det är så här de upplever det. Den som beskriver sig som Lisa 16 kan vara Per 45. Det tror jag skapar underlag för brister i tillit till samhället om man alltid ska förut-sätta att den som utger sig för att vara någon egentligen är någon annan, ibland i syfte att få kontakt och till och med nå fram till sexuella kontakter med unga flickor.

Jag tycker att det är viktigt att ta detta första steg, att kriminalisera det som vi kallar för grooming och naturligtvis också se till att polis och åklagare har resurser att upprätthålla den lagstiftningen.

Huruvida det sedan är nödvändigt att gå längre tycker jag att vi ska ta efter det att denna lagstiftning är på plats. Vi vet att det här samhällsproblemet existerar. Det är också viktigt att påpeka för föräldrar och för flickor och pojkar att de själva ska vara mycket aktsamma och vaksamma. Det kanske är den bästa garantin för att stå emot det här fenomenet.

Klimat- och energipolitiken och arbetsmarknaden

Anf. 43 CLAES VÄSTERTEG (c):

Herr talman! Förra veckan slöt alliansregeringen en överenskommelse om den framtida klimat- och energipolitiken. Det är mycket glädjande att nu se hur det skapas ypperliga förutsättningar att skapa ny förnybar energi och förutsättningar för att ställa om till ett fossilfritt samhälle.

Jag vill fråga vilken bedömning statsministern gör när det gäller hur det kommer att påverka jobben i Sverige och vilka förutsättningar det skapar för den svenska basindustrin.

Anf. 44 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag hade den diskussionen också med Maria Wetterstrand. Vi förutser att det blir en utbyggnad framför allt av vindkraft. Vi har, via de gröna certifikat vi använder, talat om en utbyggd andel till 25 terawattimmar. Vindkraftsindustrin i Sverige har beskrivit det som förmodligen 10 000 arbetstillfällen kopplade till vindkraften. Det finns också annan förnybar energi.

Jag tycker i det sammanhanget att mer kraftproduktion i Sverige med ren el som kan ge sysselsättning här och till och med leda till investeringar i Sverige – så fungerar också de europeiska klimatöverenskommelserna – bidrar till klimatlösningar på ett bra sätt.

Jag är övertygad om att ju bättre försörjningstrygghet vi har i Sverige, ju mer vi står på de tre ben vi har talat om och om alla ben är fungerande – det förnybara, vattenkraft och kärnkraft – desto mer trygg kan man vara med att investera i och utveckla tung industri och företagande här i Sverige.

Vi har bättre förutsättningar än andra att göra det på ett klimatriktigt sätt. Det är då också säkrare att våga investera i Sverige.

Införande av euro

Anf. 45 TINA ACKETOFT (fp):

Herr talman! Den 1 januari infördes euron som valuta i Slovakien och i min mycket vackra och progressiva hemkommun Höganäs i nordvästra Skåne. Då blev euron nämligen en parallellvaluta till kronan. Det innebär att när ni kommer till Höganäs kan ni betala i euro. Ni kan plocka ut era pengar ur automaterna i form av euro. Vi har också en egen eurokurs som regleras varje vecka. Ni är välkomna dit.

I år fyller euron tio år. Det är över 300 miljoner européer som använder euron. Fler länder är på gång. Danmark kommer troligen snart att ha en folkomröstning. Euron är snart den dominerande valutan i Östersjöregionen.

Folkpartiet är fullständigt övertygat om att EU behövs och att euron är en viktig del av det samarbetet. Därför beslutade vi i helgen att vi vill ha en folkomröstning till stånd senast 2011 för att Sverige ska kunna ta del av valutasamarbetet så snart det någonsin går.

Hur ställer sig statsministern till ett införande av euron och vilka steg planeras i den riktningen?

Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag befann mig på ja-sidan i folkomröstningen 2003 då svenska folket med ganska tydlig majoritet röstade nej till införande av euron i Sverige.

Dåtidens partiledargeneration sade kort tid före folkomröstningen att resultatet skulle respekteras i minst tio år. Jag har noterat att oppositionsledaren Mona Sahlin har sagt att frågan inte är aktuell under nästa mandatperiod.

Jag ska säga det uppenbara: Vi kommer inte att få ett ja till någon euro i Sverige med mindre än att samma konstellation som sade ja 2003 också kampanjar för det vid ett nytt sådant tillfälle. Fortsatt förblir, tyvärr, får jag säga, opinionen i Sverige inte helt övertygad om eurons

förtjänster, trots Folkpartiets starka kampanjande. Jag tror att det vore ett oönskat vågspel att försätta oss i en folkomröstning som leder till ett andra nej. Därför är jag mer avvaktande och mer mån om att vi också kommer överens över partigränserna innan vi sätter ett nytt datum för en folkomröstning.

Barns ekonomiska situation

Anf. 47 EMMA HENRIKSSON (kd):

Herr talman! Enligt en kartläggning som Datainspektionen har gjort är 63 000 obetalda skulder redan i dag registrerade på minderåriga.

Sms-lånen fortsätter att öka. Hos kronofogden finns i dag 35 000 obetalda sms-lån bara för 2008. En fjärdedel av de obetalda sms-lånen är tagna av 18–25-åringar.

Dessutom har det kommit en rapport från Rädda Barnen som visar att en väldigt utsatt grupp är barn med utlandsfödda föräldrar. Vart fjärde barn som har två sammanboende föräldrar där minst en av dem är utlandsfödd lever i relativ fattigdom. Av dem som lever med en ensamstående förälder som är utlandsfödd lever hälften i relativ fattigdom.

Jag vet att regeringen redan har vidtagit många åtgärder för att minska det finansiella utanförskapet. Men min fråga till statsministern är: Avser regeringen att vidta några särskilda åtgärder för att komma till rätta med dessa bekymmer och för att se till att inte fler barn hamnar i ett finansiellt utanförskap?

Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det handlar rent allmänt om de ekonomiska förutsättningarna till stöd för dem som har svårt att klara sin försörjning. För detta finns olika ersättningssystem. Det är viktigt att upprätthålla det också nu i sämre tider. Vi kommer att se att den ekonomiska standarden blir sämre i Sverige och i hela världen till följd av den svåra krisen.

Sedan finns den särskilda kopplingen till att myndiga personer med eget ansvar tar lån som ges med hutlösa villkor och som har mycket höga räntor. Det är klart att vi försöker informera om det. Jag har noterat att det skrivs en hel del om detta och att man avråds från att ta den typen av lån. Uppenbarligen behöver vi göra mer när det gäller själva informationen.

Det är fortsatt så att man bär ansvar för sina egna beslut. Vi säkerställer att man upplyses om hur villkoren verkligen ser ut, även om jag tror att det i hastigheten ibland glöms bort. Där kan vi säkert göra mer.

Kommunernas och landstingens ekonomi

Anf. 49 PIA NILSSON (s):

Herr talman! Kommunernas och landstingens ekonomi befinner sig i ett mycket bekymmersamt läge. Man bedömer att det behövs omkring 8 miljarder i ökade statsbidrag bara under de närmaste två åren för att klara grundläggande åtaganden som skola, vård och omsorg.

20 000 jobb riskerar att försvinna. En halv miljon människor har redan lämnat a-kassorna, och det är en direkt effekt av regeringens försämring av desamma. Fakturan skickar regeringen nu till kommunerna.

När arbetslösheten nu snabbt stiger ökar socialbidragskostnaderna i en rasande takt. Nu har regeringen dessutom i sin infrastrukturproposition aviserat att man avser att hämta hem över 30 miljarder kronor från kommun- och landstingssektorn för att finansiera statlig infrastruktur.

Min fråga är: Anser statsministern att det är hållbart att i det läge som nu råder vältra över infrastrukturkostnader på över 30 miljarder kronor på kommuner och landsting som pressas hårt av ökade socialbidragskostnader och ett kraftigt vikande skatteunderlag?

Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Initiativet har många gånger kommit från kommuner och regioner som tycker att infrastrukturen byggs ut för långsamt. Då har vi beskrivit det som att vi, trots stora volymökningar till infrastrukturen i Sverige, inte kan möta all den efterfrågan som finns på ökad infrastruktur. I ett sådant läge har kommuner och regioner förklarat sig villiga att själva vara med och finansiera. Det är klart att vi är beredda att lyssna om någon nu säger sig vilja ompröva detta och koncentrera sina resurser till kärnan av välfärden. Det är för övrigt någonting som jag uppmuntrar alla som är aktiva i kommuner och landsting att nu överväga – att säkerställa att kärnverksamheterna har sina resurser och att annat får stå tillbaka.

Dessutom kommer vi med lättnader motsvarande 9 miljarder för in-
nevarande år till kommun- och landstingssektorn som ska vara ett stöd för dem när de har svårigheter.

Men jag sade också i ett tidigare frågesvar att man inte får undgå att se att den stora varselvågen och ökade arbetslösheten sker i privat sektor. Det kan naturligtvis få följdverkningar, som redan är på väg, i de offentliga verksamheterna. Men de stora talen kommer nu i industri och i privat sektor.

Strukturella problem inom poliskåren

Anf. 51 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Vi har under de senaste veckorna sett missförhållanden inom polisen uppmärksammas på flera olika sätt. Något som de alla har haft gemensamt är poliser som ger uttryck för diskriminering och faktiskt rasism. Poliser hetsar varandra till att utöva så mycket våld som möjligt mot medborgare. De kallar en del människor för blattedjävlar och apadjävlar. De sänker det förtroende som polisen faktiskt med rätta åtnjuter hos medborgarna.

Tyvärr vet vi från forskningen att kränkning av människor på grund av etnicitet, religion, kön, sexualitet med mera är vanligt inom rättsväsendet.

Är statsministern beredd att med strukturella åtgärder bekämpa de strukturella problem som finns?

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag är beredd att göra det som behövs för att trycka tillbaka denna typ av nedsättande omdömen som är avskyvärda varhelst de uppträder. Men det är än allvarligare när de används av svensk polis. Dels är det kränkande i sig, dels kommer det att försvåra möjligheterna att göra ett bra arbete.

Eftersom jag har träffat närpolisenheten i Rosengård väldigt många gånger vill jag säga att de som jobbar närmast befolkningen i Rosengård och som har försökt förändra bilden av svensk polis säkert också är mycket upprörda.

Senast jag var där och träffade Malmö boxningsklubb och en grupp invandrargrabbar var också en nytexaminerad polis med annan etnisk bakgrund än svensk närvarande. Som uppvuxen i Rosengård var han hemma i denna miljö. Det är sådana poliser som vi behöver. Det är då som polisen vinner respekt, och det är då som vi kan få en förändrad attityd på plats.

De som har uttalat detta har inte förstått vad det innebär att vara polis och ska möta ett kraftfullt fördömande för detta. Det finns också ett behov av strukturella åtgärder på olika sätt för att detta ska försvinna.

Deltidsarbetslösas situation

Anf. 53 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Nu är vi i varseltider. En fråga som har kommit bort gäller de deltidsarbetslösas situation. Tyvärr är det många som förlorar arbetstimmar nu. Jag hörde talas om en ung kvinna som jobbade 20 timmar. Redan det är svårt att försörja sig på. Nu hade hon fått veta att hon bara skulle få jobba 10 timmar.

Tyvärr kan man bara deltidsstämpla under en begränsad period. Det har regeringen bestämt. Motiveringen till det var att arbetsgivarna då skulle ge människor heltid. De flesta vill faktiskt ha heltid för att kunna försörja sig. Men vi ser nu att det går i motsatt riktning, inte minst inom Handels där många kvinnor jobbar. De får ännu kortare arbetstid och ännu svårare att försörja sig.

Dilemmat är att när deltidsstämplingen tar slut tvingas man välja mellan att säga upp sig och leva på a-kassa eller att leva på de få timmar som man får jobba.

Min fråga till regeringen är: Kan man ändra dessa regler, eller vad kan man göra?

Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Skälet till att vi genomförde den förändring som bland annat Pär Nuder och Socialdemokraterna drev i förhandlingar med Miljöpartiet och Vänsterpartiet innan vi tillträdde är att vi i grunden tycker att det förstärker vår arbetslinje.

A-kassan är en omställningsförsäkring mellan två arbeten. Den ska inte vara ett sätt för olika arbetsgivare att kunna kräva kortare arbetstid som sedan kompletteras med a-kassa. Det är ingen lönepåfyllnad som fritt kan användas.

Jag förstår av alla de reaktioner som har varit att det finns en annan syn på a-kassan som är folkligt förankrad i delar av Sverige. Men så tycker jag inte att den ska användas.

Jag vill gärna säga att när det är ont om offentliga resurser, när kärnan i välfärden hotas om vi ska klara sjukvården och omsorgen om våra äldre tycker jag att jag har prioriterat rätt som säger att de resurserna måste garanteras och att det i så fall är viktigare att minska på felanvändandet av a-kassan och därmed också konsekvent hävda vår arbetslinje.

Kostnaderna för läkemedel

Anf. 55 FINN BENGTTSSON (m):

Herr talman! Sparsamhet i statsbudgeten är en kärnfråga för alliansregeringen. I debatten hörs ofta att skenande läkemedelskostnader skulle vara ett problem inom sjukvården.

Mot varje statsutgift av detta slag står förhoppningsvis en alternativ kostnad som är större om inte utgiften erläggs.

Statens årliga bidrag till läkemedelsersättningen har nu passerat 20 miljarder kronor. Läkemedelskostnaden i vården är 5 procent av utgifterna för sjukdom.

Socialdemokraterna har under sitt tidigare regeringsinnehav aldrig förstått att analysera det här problemet på rätt sätt: att möjligen se en utgift kopplad till en investering för att spara statsutgifter på lång sikt.

Min fråga till statsministern är: Hur ser alliansregeringen på hanteringen av läkemedelsutgifterna givet möjligheten att spara pengar i förlängningen av en sådan investering?

Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Ja, det sker väldigt mycket spännande inom sjukvården. Vi hittar nya metoder att agera mot kända sjukdomar. I en del fall innebär det att man går från att, som förr, operera och låta folk ligga länge på sjukhus till att i dag i stället använda medicinering. På det sättet kan man visa att det är en sorts investering som totalt sett dämpar kostnaderna. Vi är fullt beredda att föra sådana resonemang.

Samtidigt såg jag häromdagen att det rapporterades att tanken på att ibland byta till billigare läkemedel än de läkemedel som ibland är de marknadsledande inte fullt ut har fungerat. Det är också en viktig del i hur man ska ta hem denna tänkta besparing. Det är även en diskussion som det är viktigt att föra när vi utformar de här läkemedelsersättningarna.

Vi ska inte underskatta att det i en del fall är en form av övermedicinering. Alla som har haft kontakt med många äldre vet att det väldigt ofta är välfyllda medicinskåp, ibland med mediciner som dessutom motverkar varandra. Det finns alltså mycket att säga när det gäller att pricka rätt beskrivning av hur läkemedel ska hanteras i Sverige.

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Statsministerns
frågestund*

Årliga lönekartläggningar

Anf. 57 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! Vi socialdemokrater vill att kraven på att upprätta jämställdhetsplaner och genomföra lönekartläggningar ska skärpas. Det var Reinfeldts regering som sänkte kraven till att lönekartläggningar ska ske enbart vart tredje år, något som jag tror kommer att visa sig vara förödande om man *vill* ha jämställda löner.

Nu har jag noterat att det finns en intern kritik inom Moderaterna. Moderatkvinnornas ordförande anser just nu, enligt ett TT-meddelande i går, att årliga lönekartläggningar ska återinföras.

Därför undrar jag om vi socialdemokrater kan hoppas på att Moderaterna och statsministern är beredda att ompröva sitt beslut och återgå till krav på årliga lönekartläggningar.

Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag kan lova att jag i denna del ska lyssna på Magdalena Andersson och de argument som hon för fram. Det finns många som gör olika former av lönekartläggningar. Vi har ju hävdat att bland annat vårt jobbskatteavdrag fungerar på det viset att det minskar inkomstskillnaderna i samhället. Det i sig är bra. Det innebär också att det blir en mindre inkomstskillnad mellan män och kvinnor eftersom det är kvinnor som oftare har lågavlönade jobb. Den procentuella inkomstskattesänkningen är nämligen väsentligt större för dem som tjänar lite, oftast kvinnor i offentliga verksamheter, än för, oftast bättre betalda, män i den privata tjänstesektorn. Det är alltså viktigt att också vidta åtgärder som dämpar de långsiktiga inkomstskillnaderna, vilket regeringen har gjort.

Den svenska glasindustrin

Anf. 59 DAN NILSSON (s):

Herr talman! Förra veckan besökte jag och några kolleger Orrefors i Kalmar län. Som alla vet är Glasriket och Kalmar län ett väldigt populärt och vackert turistmål. Tyvärr har även denna region drabbats hårt av den lågkonjunktur som vi nu befinner oss i.

En glasarbetare ger jobb till ungefär fem personer i regionen. Förutom det tillhandahåller regionen ett enormt stort kulturhistoriskt värde för Sverige. Orrefors har även ett stort och nästan ovärderligt glasarkiv i fabriken.

När de senaste varslen omfattande ungefär 200 anställda verkställs kommer ingen som är under 50 år att finnas kvar i fabriken. Till saken hör att det tar ungefär tio år för en glasarbetare att bli färdigutbildad.

Min fråga blir därför: Vad avser statsministern att göra för att denna på så många sätt ovärderliga industri i Sverige ska kunna finnas kvar även i framtiden?

Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Långsiktig överlevnad måste bygga på att man är konkurrenskraftig och på att man producerar varor och tjänster som männi-

skor vill ha. Det är väldigt svårt att med politiska medel rätta till det om grundläggande förutsättningar inte finns.

Denna regering har agerat för att sänka kostnaderna för företag och verksamheter i Sverige. Vi har sänkt arbetsgivaravgifter, och vi har lättnader särskilt riktade till dem som är under 26. Men jag har noterat att oppositionen här vill ändra tillbaka via en särskild ungdomsskatt.

Det är också viktigt att visa på ett stöd till omställning för att möjliggöra rörlighet på den svenska arbetsmarknaden, något som vi bland annat nu gör och som sedan kan tas tillbaka ifall ägare och andra långsiktigt försöker satsa på glasverksamheten – någonting som jag följer med intresse, för jag har noterat att huvudägaren haft en hel del uppfattningar om det. Något annat är, menar jag, svårt att göra om man menar att man ska lägga en grund för långsiktig överlevnad.

Ökande protektionism

Anf. 61 ANNA KINBERG BATRA (m):

Herr talman! I början av veckan var ju statsministern i Bryssel och träffade bland annat ledningen för EU-kommissionen. I samma veva var jag själv i Prag och träffade dem i ordförandelandet Tjeckien tillsammans med EU-nämndsordförandena från alla EU-länder. I alla fall i vårt gäng blev det mycket snack om protektionism eftersom risken nu finns att den ökar.

Den franske presidenten hade nyligen sagt att han tyckte att Frankrike skulle sluta göra bilar i just Tjeckien, vilket upprörde till och med den tjeckiske premiärministern. Från olika länder kommer nu signaler om att man när det krisar vänder sig inåt.

Men jag vet att statsministern håller med de flesta partierna i denna kammare om att det inte var att sitta hemma hos sig och sura och stänga dörren utan tvärtom att visa öppenhet som gjorde Europa rikt. Nu är det viktigt att slåss för öppenhet och mot protektionism. Det gör Sverige alltid. Men hur kan vi ännu mer göra det nu när Sverige snart blir ordförandeland?

Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det finns just nu en stor uppfinningsrikedom runt om i Europa och, skulle man kunna säga, i världen för att hitta vägar till protektionism och för att gå runt statsstödsregler av olika slag och fästa den typ av villkor som frågeställaren nämner vid att man får skattemedel förutsatt att man begränsar produktionen eller till och med tar hem produktionen till ett enskilt land.

Det där kan i någon mån vara förståeligt i en tid när man är orolig för en ökad arbetslöshet. Men långsiktigt är det oklokt av det enkla skälet att det visar att vi inte har förstått vår egen historia. Inte minst ett land som Sverige har byggt sin rikedom på att handla med andra. Vi har också lärt oss att vi är bra på olika saker. Det är bra om vi fortsatt visar respekt för det.

Vi hoppas kunna agera för att statsstödsregler respekteras och att vi fortsätter att trycka på för att få frihandelsavtal i världen på plats. Vi kommer att behöva föra en dialog med den nya amerikanska administrationen om detta. Frihetens vänner har blivit lite färre, men de behövs

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Statsministerns
frågestund*

likafullt. Vi kommer att arbeta tillsammans för att stå emot den här vågen av rop på protektionism.

Ett ökande antal utförsäkrade

Anf. 63 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Försäkringskassan uppskattar att 20 000 personer kommer att utförsäkras under år 2010 på grund av en ny övergångsregel. Dessutom bedömer man att 10 000 personer löpande under samma år kommer att utförsäkras. Slutligen räknar man med att 19 000 personer kommer att utförsäkras från sjuk- och aktivitetsersättningen under samma år.

Det är alltså 50 000 personer som kommer att utförsäkras. Detta är definitivt inte bra, och det är en direkt konsekvens av regeringens egen politik. Statsministern har här ett personligt ansvar.

Vilka åtgärder avser regeringen och statsministern att vidta med anledning av Försäkringskassans egna utredningar?

Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! När vi tillträdde fanns det 550 000 förtidspensionärer i Sverige. Det hette då att man levde med sjuk- och aktivitetsersättning. 250 000 personer var långtidssjukskrivna – 800 000 individer i ett land med 9 miljoner invånare är ohyggligt mycket. Så mycket värre blir det sedan man lärt sig att av de 800 000 hade en stor andel kvar arbetsförmåga men fanns ändå i system där de beskrevs som sjuka och därmed arbetsoförmögna.

Det vi har gjort handlar om att förändra regelsystem och attityder och att via Försäkringskassan få fram en ordning som innebär att den som är sjuk ska vara sjukskriven och att den som har arbetsförmåga ska stå till arbetsmarknadens förfogande. Vi försöker nu rätta till efter gamla misslag och slutar stämpla "arbetsoförmögen" i pannan på människor som kan jobba. Sedan innebär inte det att alla dessa automatiskt får jobb, men de ska åtminstone komma till arbetsförmedling och andra insatser där utgångspunkten är att de har arbetsförmåga. Att faktiskt börja med rätt utgångspunkt är ett sätt att ta hand om människor, inte att stöta ut dem ur samhället.

Svensk uranbrytning

Anf. 65 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Energifrågorna har berörts här i debatten efter alliansregeringens uppgörelse förra veckan. Presentationen har fokuserats väldigt mycket på kärnkraft, trots att tyngdpunkten i överenskommelsen, såsom jag läser det, har en annan inriktning, nämligen mot en långsiktigt hållbar försörjning där förnybar miljöanpassad energi kommer att spela en allt större roll och kärnkraften sannolikt en allt mindre roll. Det offensiva målet är att vi år 2020 ska ha 50 procent förnybar energi, och det är vi naturligtvis särskilt glada för i Centerpartiet.

Beträffande kärnkraftens ekonomi på andra sidan vattnet i Olkiluoto ser vi att det blir tiotals miljarder dyrare än beräknat och många års försening. Det är inte något skolexempel för den som vill ha mer kärnkraft.

Efter uppgörelsen har det diskuterats hur det blir med svensk uranbrytning. Hemma i mitt län Gävleborg finns provborrningar i Nianfors, och det väcker stor oro. Jag skulle vilja att statsministern ger besked om hur det blir med det kommunala vetot när det gäller uranbrytning i fortsättningen.

Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Först bara om energiöverenskommelsen: Den stora skillnaden jämfört med svenskt 70-tal är att politiken då användes för att styra så att det skulle byggas ut mer kärnkraft. Nu på 2000-talet används politiken för att styra mot att det byggs ut mer förnybart. Sedan överlåter vi åt marknaden att göra prövningen om det långsiktigt är lönsamt att återkomma i nya investeringar kring kärnkraften. Då kommer fördyringar av det slag som beskrivs inte att bäras som en risk av skattebetalarna utan i så fall av dem som bygger och äger svensk kärnkraft.

När det gäller tillämpningen av minerallagstiftning och förutsättningar för uranbrytning har jag inget annat besked än det som jag vet att näringsminister Maud Olofsson har givit i olika sammanhang, nämligen att vi där följer svensk lagstiftning. Som sagt har jag inget annat besked att ge.

Arbetslösheten inom offentlig sektor

Anf. 67 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! I Örebro län varslades 24 personer i går på Procordia Food i Kumla och 49 personer i Hallsberg på Green Cargo. Det är 22 000 fler arbetslösa i januari. Offentlig sektor har nu börjat komma med varsel. Anders Knappe, partikamraten till statsministern, säger den 19 december att den offentliga sektorn, kommuner och landsting, behöver pengar, och de behöver pengar nu. En och en halv månad senare säger statsministern: Vi följer utvecklingen. Trots att alltså kommuner och landsting är överens om att de behöver pengar för att de inte ska behöva säga upp personer säger statsministern: Nej, vi tänker inte göra någonting. Han hänvisar till arbetslinjen när allt fler anställda inom offentlig sektor blir arbetslösa.

Min fråga till statsministern blir: Är det inte dags att ompröva inställningen till offentlig sektor och se att det kan bidra till att bibehålla en arbetslinje att man inte gör människor arbetslösa?

Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det som skett mellan den 19 december och i dag är att vi har ett nytt år, och en ny budget har trätt till med satsningar på nära 9 miljarder till kommuner och landsting som kommer som en välkommen lättnad för många av de offentliga arbetsgivare som ser över sin situation. Det är ökade varsel. Vi tar detta på stort allvar. Men de stora varslen, den stora ökningen av arbetslösheten sker bland privata arbetsgivare.

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Statsministerns
frågestund*

Bara för att säga det än en gång: Det finns inga mirakelkurer. Det finns inte något enskilt paket som löser detta. Det är en global nedgång, det är en finanskris som har sitt grepp över hela världen. Den som vill ställa upp och säga till svenska väljare: Vi har en enkel lösning, vi har ett enkelt paket och sedan är det fixat kommer att märka, om de får makt att försöka genomföra det, att det inte stämmer med verkligheten.

Jag tycker att man ska ha lite mer ödmjukhet inför allvarligheten i den här situationen. Vi följer det här löpande, gör korrigeringar löpande och kommer att återkomma till situationen för kommuner och landsting.

Tillämpningen av FN:s barnkonvention

Anf. 69 CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd):

Herr talman! Jag har en fråga som gäller våra barn och FN:s barnkonvention som Sverige tillsammans med många andra länder har förbundit sig att leva efter. Det finns också en barnrättskommitté som FN har utsett som granskar länderna och ser om de lever upp till konventionen. Man menar att konventionen tydligt ska återspeglas i nationella lagar och praxis, att rättigheterna ska kunna åberopas i domstol och att bestämmelserna tillämpas av myndigheterna. Det visar sig gång på gång att barnens rätt kommer i andra hand.

Därför vill jag ställa en fråga till statsministern: Är statsministern beredd att ta upp frågan om att inkorporera FN:s barnkonvention i svensk lagstiftning?

Anf. 70 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! I så fall ska jag föra en diskussion med ansvariga statsråd som tillhör ett oss näraliggande parti i alliansen och se hur förutsättningarna ser ut. Jag tycker nog att vi visar att vår utgångspunkt är att se hur det påverkar barn när vi diskuterar olika förändringar i trygghetssystem eller förutsättningarna för den ekonomiska politiken.

Men jag känner inte till exakta detaljer i utformandet av detta, men jag känner ett ansvarigt statsråd som har hand om detta, så jag får föra samtal med honom.

Anf. 71 TALMANNEN:

Vi tackar statsministern för denna frågestund.

Anf. 72 GÖRAN THINGWALL (m):

Herr talman! På riksdagens bord ligger i dag betänkandet *Ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare m.m.* Så lyder rubriken, där m.m. står bland annat, symtomatiskt nog, för en integritetskränkande hantering av journaler. Jag återkommer strax till det.

Det skulle kunna vara en glädjens stund för mig och mina kolleger som kämpat för det här i väldigt många år, herr talman. Äntligen ska läkare och sjukgymnaster som egna företagare betraktas just som egna

företagare och få rätten att avyttra, sälja, sina verksamheter så att dessa kan leva vidare till gagn och med trygghet för våra patienter och inte som tidigare, när mottagningen upphörde, spridas för vinden. För så har det varit, herr talman, ett samhällsekonomiskt slöseri med resurser! Det är helt ofattbart egentligen.

Vi har varit de enda egna företagarna, vad jag vet, som inte kunnat garantera våra kunder, patienter, ett fortsatt omhändertagande då åldern eller andra omständigheter satt en gräns för vårt utövande. En inarbetad läkarmottagning måste vara guld värd för en yngre kollega att ta över och i ett samhällsekonomiskt perspektiv ovärderlig ur skattebetalarnas synvinkel därför att ett av våra honnörsord, herr talman, är och har varit kostnadseffektivitet. Vi står för ungefär 25 procent av öppenvårdens besök till en kostnad mindre än 5 procent av den totala budgeten. Detta borde rimligtvis få vilken landstingspolitiker som helst, och för att inte säga en och annan finansminister, att hänfört applådera. Här kan vi spara på skattebetalarnas pengar – mesta möjliga vård för en så låg kostnad som möjligt.

En utomstående kan då anse att det gäller för samhället att få den här gruppen av läkare och sjukgymnaster att föröka sig och leva vidare. Samhället kan göra stora vinster, och dessutom är gruppen väldigt tillgänglig. Tillgänglighet, herr talman, är nämligen ett annat av privatpraktikernas honnörsord. För en egen företagare är det en självklarhet. Finns du inte på plats när du är behövd får du helt enkelt inga kunder, patienter. Företrädare för Stockholms läns landsting marknadsför nu sin vårdvalsmodell som ett begrepp för ökad tillgänglighet och får det att låta som om det vore ett nytänkande.

Kanske ska vi privatpraktiker ta åt oss äran av att den offentliga vården äntligen har förstått att patienterna kräver att den är tillgänglig. Man ska ju tänka positivt, eller hur herr talman?

Andra honnörsord för privatpraktiker är ett gott bemötande och kontinuitet. Tänk vilken trygghet det är för en patient att inte behöva upprepa sitt livs historia vid varje nytt besök, och det är just det som en enläkarmottagning kan erbjuda sina patienter. Styrkan är att det är samma doktor från gång till gång som träffar patienten. Självklart byggs med tiden också upp en relation som ökar tryggheten och underlättar konsultationen.

I dag, herr talman, i vår stressade tillvaro – jag höll nästan på att missa entrén här – är det av yttersta vikt att patienten upplever ett förtroende för sin doktor, att hon kan vara självutlämnande för att doktorn på bästa sätt ska kunna göra en adekvat bedömning av hennes symtom. Det måste finnas någonstans man kan gå och ha ett förtroligt samtal när man mår dåligt. Många gånger har man kroppsliga symtom på psykiska besvär. Det är därför av oerhörd vikt att en läkare i en svår stund kan erbjuda detta, och privatpraktikerna har just som signum det förtroliga samtalet. Visst har varje läkare tystnadsplikt och för förtroliga samtal, men just privatpraktiker på nationella taxan har till nu verkligen kunnat leva upp till detta; journalhandlingen stannar mellan doktor och patient och ingen annan.

I förra veckans nummer av Läkartidningen skriver professor Göran Nilsson just att vetenskapliga studier bekräftar att god läkarkontinuitet ger bättre sjukvård och att krafttag behövs för att skapa fasta läkarkon-

Prot. 2008/09:69
12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

takter i svensk sjukvård. God kontinuitet medför bland annat färre labbundersökningar, sjukskrivningar och remisser liksom färre mediciner per patient och inte minst en tillfredsställelse med vården. Jag tycker att det låter bekant det han säger.

Det här betänkandet som vi nu ska votera om åsidosätter denna integritet för patienten på ett mycket häpnadsväckande sätt. En landstings-tjänsteman kommer nämligen att kunna utkräva journalhandlingar från ett speciellt besök i syfte att kontrollera eventuella oegentligheter hos läkaren, alltså inte hos patienten utan hos läkaren. Journalen är, herr talman, hör och häpna, ej avidentifierad! Jo, herr talman hör rätt, ej avidentifierad!

Det är en gåta för mig hur den här regeringen återigen klampar in på integritetens domän. Räcker det inte med FRA, Ipred och snart datalagringsdirektivet och för att inte glömma PKU och ACTA? Av vilken anledning ska en journal ej vara avidentifierad? Räcker det inte exempelvis med "kvinna 50 år" eller "man 35 år" kopplat till ett visst datum och klockslag? Det är självklart att det gör, och här är ni ledamöter i socialutskottet svaret skyldiga. Vad tänker ni på när ni går med på en sådan här skrivning? Javisst, tjänstemännen i landstinget står under sekretesslagar de också. Men hur är det med det här osannolika? Är det inte i dessa tidevarv högst sannolikt att det osannolika blir sannolikt och ständigt inträffar och i detta fall gör att information kan läcka? I min värld är det så.

Jag förstår inte att ni inte kan sätta er in i situationen att en patient kommer att tänka sig för en eller två gånger huruvida man fullständigt ska lätta sitt hjärta för doktorn och komma med information som skulle kunna komma tillbaka som en bumerang och sätta ens tillvaro på spel. Ingen av er ledamöter är läkare – okej, Finn är en mycket aktiv suppleant – och det är väl därför då viktigt att ni lyssnar på oss som är det. Hur kan Läkarförbundets remissvar helt sonika avfärdas i denna fråga? Tror ni inte på oss när vi säger att detta kan bli förödande för samtalet mellan doktor och patient?

Alla andra kolleger här i kammaren litar ju på att ni gör riktiga bedömningar, och jag vågar sätta bra mycket på att jag inte är ensam om att tycka att det här är ett stort hot mot den personliga integriteten. Okej, jag vet att ni har trycket på er. Regeringen och Hägglund har bestämt sig. Nu ska alla in i fällan, och vill man det inte blir det en liten snärt av partipiskan. Och nu har vi kommit så långt att nu är det också prestige som gäller. Att backa bandet och erkänna ett misstag är tydligen helt uteslutet och mer värt än en patients personliga integritet. Snälla någon, kan det verkligen vara så?

Göran Hägglund, det är synd att du inte är här i dag. Jag hörde att du är ute och åker skidor någonstans. Du är socialminister och ansvarigt statsråd, dessutom partiledare för Kristdemokraterna. Vad tänker du egentligen på? Har du blivit helt förblindad? Vad finns det för anledning till att journalen ej ska vara avidentifierad? Det är ju doktorn som ska kollas och inte patienten. Sedan hade jag tänkt att du skulle svara på en fråga innan du gick här ifrån, men det kan du inte göra. Möjligen kan Chatrine Pålsson göra det. Jag vill också att utskottets ordförande, Kenneth Johansson, och Cecilia Widegren, som inte har varit med i debatten från början men som nu sitter här, svarar på den här frågan: Vad är det

för vits med att journalen ej ska vara avidentifierad? Jag vill ha ett svar på det. Och jag hade hoppats att Ylva Johansson – Lennart Axelsson är inte här ens en gång – också skulle svara på frågan, så tryck, snälla ni, på replikknappen och ge mig ett svar!

Herr talman! Den 1 februari skrev Skatteverkets generaldirektör Mats Sjöstrand på DN-debatt under rubriken ”Spridningen av Skatteverkets personuppgifter måste stoppas”. Skatteverket gjorde en enkätundersökning om vad medborgarna tyckte var mest integritetskränkande. Uppgifter om taxerad inkomst och förmögenhet hamnade på tredje plats efter avlyssning av mobiltelefonsamtal och e-post. Sjöstrand är mycket bekymrad över utvecklingen och missbruket av offentlighetsprincipen. Han uppmanar regeringen att agera för att förhindra att information som begärs ut från Skatteverket sprids på ett integritetskränkande sätt. Det du, Göran Hägglund! Han säger vidare att det handlar om respekt för de medborgare som är våra uppdragsgivare. ”Misstro mot hur vi lämnar ut offentlig information och rädsla för att bli uthängda kan i förlängningen leda till att människor inte längre är beredda att medverka och lämna korrekta uppgifter till Skatteverket eller andra myndigheter. Utan förtroende från människor och företag blir vår uppgift svårare och det riskerar att skapa en ineffektiv och illa fungerande statsförvaltning.” Som sagt, Göran Hägglund, tänk om du hade skrivit det här och sedan agerat därefter!

Okej, herr talman, sjukvården har sina sekretesslagar och Skatteverket offentliglighetsprincipen. Men visst är denna generaldirektör ovanligt klok och mån om den personliga integriteten. Låt mig repetera: ”att människor inte längre är beredda att medverka och lämna korrekta uppgifter”. Byt ut ”människor” mot ”patienter”, att patienter inte längre är beredda att medverka och lämna korrekta uppgifter. Detta agerande kan naturligtvis medföra att doktorn är tvungen att göra en undersökning eller flera för att utesluta en somatisk, alltså kroppslig, åkomma som med största sannolikhet kan härröra från en stressrelaterad händelse. Självklart blir det tidskrävande och kostsamt och för patienten dessutom ett onödigt ingrepp. Behandlingen kommer i gång senare med eventuell förlängd sjukskrivning som följd.

Magbesvär och huvudvärk är vanligt när man mår psykiskt dåligt, och då kan det vara skönt som doktor att få säga: Jag förstår att du har ont i magen efter allt det du gått igenom. Men då är det ju en förutsättning att jag får reda på det.

Anamnesen, herr talman, sjukdomshistorien, är oerhört viktig för en bedömning av en patients hälsotillstånd, och tar doktorn sig inte tid och ger patienten möjligheter att formulera sig och patienten i sig inte känner tillit, kan konsultationen komma väldigt snett.

Herr talman! I min motion So8 vill jag att möjligheten att utkräva journal slopas. Jag tänkte att om jag tar i lite kanske utskottet kommer till det kloka beslutet att i vilket fall avidentifiera journalen, men, som sagt, inte ens det!

Herr talman! I tidskriften Riksdag & Departement nr 3 i förra veckan går det att läsa att ledamöters besökare kan få bli anonyma. Ledamöterna, alla vi här inne, vill att människor ska ha möjlighet att besöka sina folkvalda anonymt. Begrunda det, kära kolleger! Kommentarer tycker jag är överflödiga.

Prot. 2008/09:69
12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

Herr talman! Som om detta med journalhantering inte vore nog innebär betänkandet också att vid försäljning av en praktik på nationella taxan tvingas köparen att gå upp i det vårdvalssystem som landstinget har. Köparen kan alltså inte fortsätta att driva verksamheten på den nationella taxan, som säljaren gjort. Plötsligt gäller inte valfrihet – en värdering som borgerligheten skattar högt.

I min motion har jag skrivit att valfrihet är en hörnsten i borgerlig ideologi. Stycket är förresten direkt hämtat från ett moderat vårdprogram och antaget på en årsstämma.

En köpare av ett företag måste rimligtvis ha rätt att fortsätta att driva företaget i säljarens anda eller själv ta initiativ till en eventuellt ändrad färdriktning. Den här lagen kommer inte att ge denna möjlighet, utan köparen tvingas helt sonika upp i respektive landstings regelsystem. Företaget blir naturligtvis ingenting värt, och på sikt innebär det att den nationella taxan går sotdöden till mötes. I en första vända kommer det att gälla allmänmedicinare och därefter organspecialister vartefter vårdvalssystem införs för respektive specialitet.

Det är Socialdepartementets avsikt att vårdvalssystem ska finnas i primärvården i hela landet år 2010. Det är värt att notera att ingen av de hittills prövade vårdvalsmodellerna i Halland, Stockholm och Västmanland får godkänt av läkarkåren enligt en enkät gjord av Läkarförbundet. En kompakt majoritet i alla landstingen anser exempelvis att regelverket är – lyssna nu – för detaljstyrt och leder till för mycket administration och för många redovisningskrav.

Herr talman! Det finns anledning att förfasas över att bli uppslukad av landstinget och serva hela den organisationen med arbetsuppgifter. Läkaren är väl ändå till för sina patienter och inte för att förse landstinget med arbetsuppgifter? Dessutom kan man tycka att det vore bra att utvärdera, analysera och bedöma resultatet av och detaljgranska, slutbedöma och betygssätta dessa vårdvalssystem innan andra landsting börjar använda sådana. Det kanske slutar med att vi får 20 olika system. Varför i himmelens namn, herr talman, inte låta bli den nationella taxan tills vi ser hur primärvården kan fungera med vårdval?

Ett är säkert, den nationella taxans system fungerar i alla fall. Vi har icke oansenliga 300 000 patienter. Låt mig göra en liten reflexion förresten. Var det inte med omkring 120 000 röster som alliansen vann valet 2006? Jag tror att det var något sådant.

Herr talman! Låt mig kommentera vad denna del av lagförslaget kan kallas. Jag anser att det inte är någonting annat än ren konfiskation av egendom som riksdagen snart ska votera om. Egna företag som drivits i 20, 30 eller 40 år tas med denna lag över av landstinget. Det handlar om livsverk som med ett pennstreck helt förlorar sitt värde. Jag kan inte komma på något jämförbart exempel på andra egna företagare som utsätts för samma övervåld. Hur skulle det se ut om en köpare av en pizzaria tvingas upp i Ica-koncernen, ett bokförlag tvingas upp i Bonnierkoncernen, en klädesbutik tvingas upp i H&M, ett bageri tvingas upp i Coop och så vidare? Ingen skulle komma på tanken med dylika scenarier eftersom det strider mot principerna i en demokrati.

Varför gör man det då när det gäller en läkarpraktik? Jo, därför att den är skattefinansierad, säger någon. Just därför, svarar jag, ska väl en väldokumenterad, väletablerad och kostnadseffektiv verksamhet få leva

vidare på samma premisser för att tillvarata skattebetalarnas intressen. Jag trodde att vi skulle ha en mångfald i sjukvården med små vårdgivare som självfallet har en större flexibilitet i verksamheten med korta, snabba beslutsvägar och som med sin tillgänglighet kan anpassa sig efter sjukdomspanoramat i befolkningen. Det här lagförslaget för bara med sig att landstingets vårdmonopol ytterligare utökas.

Herr talman! Detta borgar en borgerlig regering för efter tolv år av socialistiskt regeringsinnehav. Ni i oppositionen måste applådera detta, eller också gör ni inte det. Äntligen blir vi av med privatpraktikerna på den nationella taxan. Det är en grupp som bara råkar stå för tillgänglighet, kontinuitet, gott bemötande, kvalitet och dessutom kostnadseffektivitet. Det är dokumenterat i SKI:s, Svenskt Kvalitetsindex, årliga rapporter.

Herr talman! För ett par veckor sedan hade Storstockholms privatläkarförening årsmöte. Jag undrade då om någon kunde ge mig ett argument för varför en borgerlig regering till slut tar livet av privatpraktikerna. Jag fick svaret: Vi är för billiga. Det var tyst i salen. Det är tänkvärt.

Det som är så märkligt med det här betänkandet är att det innehåller motsägelsefulla komponenter i sig och står i konflikt med borgerliga värderingar. Det går inte ihop. Det är helt enkelt schizofrent. Eller så går det ihop om man betänker vad professor Vernon Bogdanor skrev på DN Debatt i söndags. Han skrev att i dagens Sverige ses de borgerliga partierna egendomligt nog som mer socialdemokratiska än oppositionen. Schizofrent eller inte – förvirrat är det i alla fall.

Göran Hägglund, Kenneth Johansson och Cecilia Widegren, vart tog valfriheten vägen? Chatrine Pålsson får också hänga med där. Är det en värderingsgrund som man gör lite hur som helst med när det passar?

Ylva Johansson och Lennart Axelsson pratar om valfrihet i äldreården. När jag läste det tänkte jag: Vad bra! Nu har även sossarna fattat att det ska vara valfrihet i äldreården.

Tycker inte ni att även 300 000 patienter har rätt att välja läkare inom primärvården, under förutsättning att läkarna finns kvar så klart? Svara gärna på den frågan när ni svarar på frågan varför en journal ej ska vara avidentifierad!

Herr talman! Varför har det då blivit så här? Jag har nämnt att Göran Hägglund har tänkt sig att genomföra vårdvalssystem i primärvården i hela landet till år 2010. Det vore naturligtvis lätt som en plätt om alla landsting vore blå och landstingspartiet – det som susar här uppe någons – en snäll, foglig och beskedlig inrättning. Men Sveriges Kommuner och Landsting skulle med största sannolikhet kunna sätta käppar i hjulet för Hägglund och på så sätt sabotera vårdvalet. Vad ska socialministern göra då?

Privatpraktiker har inte kunnat föryngra sig med åren, som vi har hört tidigare, och därför hamnat i köttbergsgenerationen. Heureka, säger Hägglund, släng åt SKL ett köttstycke så är saken fixad! Landstinget får till slut kontroll och makt över dessa förhatliga taxeläkare som ständigt envisas med att göra bättre ifrån sig än den offentliga, öppna vården. Svenskt Kvalitetsindex resultat 2008 konstaterar att avståndet ökar med 3,9 procent, vilket är signifikant säkerställt.

Herr talman! Detta är politik på hög nivå, eller låg om man så vill. Jag kommer självfallet inte att få detta bekräftat, men bevisa motsatsen om någon kan det! Jag säger ännu en gång: En borgerlig regering sänker

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

slutligen 1 000 läkare och 1 500 sjukgymnaster på nationella taxan. Det är egna företagare, Maud Olofsson, du som undertecknade den här propositionen tillsammans med Hägglund. Vem kunde tro det när alliansen gick till val 2006 med löftet att denna grupp äntligen skulle ges samma status som alla andra egna företagare i det här landet?

Herr talman! Göran Hägglund skyller på EU-kommissionen och påstår att den har kommit med direktiv om att en köpare av en läkarmottagning måste gå upp i landstingets regi. Det är naturligtvis lögn. EU har endast haft synpunkter på överlåtelseprocessen och sagt att den ska vara icke-diskriminerande, öppen, transparent och ha proportionalitet. Det är naturligtvis befängt att tro att EU skulle tvinga en egen företagare att ytterligare göda landstingets vårdmonopol. Det är snarare tvärtom, och fortsättning följer vad detta anbelangar. Konfiskation är ordet, och det har inget att göra med dålig skötsel av mottagningar. Det är ett led i ko-handeln mellan partierna i alliansen och SKL.

Herr talman! Hur ska jag slutligen hantera det här betänkandet? I den tystnad, i den totala tystnad från ansvariga för handläggandet av ärendet som rådde tills för två dagar sedan har jag ägnat mig åt mycket huvudbry. Tystnaden har alltså varit mot mig. Min motion fick till stånd en viss förbättring beträffande integritetsaspekten – jag säger: Bra jobbat, Finn! All heder för det! – men inte på långt när värnandet om den personliga integriteten.

Allt mejlande från mig och en endagsprotest på Riksbron i snömodden, när utskottet samtidigt satt inne i värmen och justerade förslaget till betänkandet, ska ses som att jag kan gå genom eld och vatten för att värna mina patienters integritet. Något annat är uteslutet. Att dessutom vi på den nationella taxan får våra livsverk exproprierade av en borgerlig regering är ofattbart, oförståeligt, obegripligt och oförklarligt, herr talman, och har ännu inte sjunkit in i mitt medvetande. Eller så har denne Vernon Bogdanor alldeles rätt.

Jag skulle naturligtvis, som biskop Brask för snart 500 år sedan – den som kan sin historia vet att det var 1517 – här i riksdagen kunna så att säga lappa mig ur situationen. Brask hade ju, som bekant, med livet som insats inte mycket att välja på, stackarn.

Att jag är besviken är ett understatement, och att mitt förtroende för socialministern och socialutskottet är kört i botten är ett faktum.

Jag gick till val 2006 med parollen att göra sjukvården synlig i Sveriges riksdag. Jag hade en flashig trottoarpratare med tjusiga bilder av mig själv med detta budskap och bedrev till och med personvalskampanj – jag tror jag var den enda – på Hamnplan i Vaxholm 2006 den dagen då Fredrik höll sitt sommartal där. Men jag hade onekligen inte då räknat med den här utgången.

Herr talman! Jag yrkar självklart bifall till min motion, men inser att den kommer att röstas ned.

Det pratas, herr talman, understundom om politikerförakt. Detta blossar upp när vi inte lever och gör som vi lär. Vi går till val med löften och bedyrar att kämpa och slåss för något, men när vi stöter på patrull viker vi undan, tyvärr mången gång för den politiska karriärens skull. Jag vill inte bidra till detta utan i stället bättra på vårt anseende. Det är många gånger tunga och svåra beslut som man ska ta som politiker, men jag är övertygad om att foten någon gång måste sättas ned.

Jag vill även fortsättningsvis kunna se mina patienter, läkarkolleger och sjukgymnaster i ögonen – och mig själv. Och jag vill väldigt klart och tydligt deklarerat att lojalitet inte är en envägshandling utan i högsta grad riktad åt flera håll.

Herr talman! Jag vill helt enkelt ha lite heder kvar i kroppen.

Jag har läst mycket innantill men vill tala lite fritt från hjärtat innan jag slutligen avslutar.

Det som är så fascinerande med det här betänkandet är att vi är överens i stora stycken, men ni verkar ha missat det här sista, som det pratas så väl om, dessa 1 000 läkare och 1 500 sjukgymnaster. De går mot söt-döden, för vårdval ska ju införas i hela landet. Jag fattar, som jag har sagt tidigare, inte vad ni tänker på när ni genomför det. Varför kan man inte ha kvar den här valfriheten att själv få välja? Okej, jag vill gå upp i landstingets vårdvalssystem om jag tycker att det är så bra, eller så vill jag fortsätta, som doktor X har gjort i så många framgångsrika år.

Valfriheten – den försvann bara. Varför har ni trollat bort den på något sätt? Som sagt: Ni är svaret skyldiga där.

Jag kommer återigen till det här med integriteten. Hur länge ska vi ha den här debatten? Häromdagen hittade jag inne på rummet något från Datainspektionen. Integritetsåret 2008, stod det. Det var en sammanställning av olika saker. 20 olika *cases* var det tydligen som hade debatterats på något sätt.

Att man nu sjsätter en sådan här lag, det förstår jag inte heller, och nu riktar jag mig även till den andra sidan. Det här är ju inte partipolitik, precis. Integritet är banne mig inte det, utan det är någonting som vi alla ska värna om. Det måste vi väl göra. Det är väl inget snack om det. Varför kan vi då inte hitta lösningar som verkligen ser till att när människor är i utsatta lägen och besöker sjukvården ska de känna sig trygga när de kommer dit? Jag ska inte upprepa allting, men jag kan inte få in i mitt huvud att ni har betett er på det här sättet. Det är tråkigt – jättetråkigt.

Jag yrkar bifall till min motion, och jag tänker rösta för den. Den ställs i kontraposition mot oppositionens reservation. Där kommer jag att förlora så det stänker om det. Sedan går vi till huvudvotering, och jag kommer naturligtvis att avstå från att rösta i den, för jag kan ju inte rösta för en proposition som jag har väckt en motion mot. Det förstår vilken vanlig, intelligent människa som helst. Och det må vara mot min regering, men jag tycker att min regering inte har tänkt efter här.

Som sagt: Det är många ärenden som ska behandlas, och det går snabbt undan, men jag skulle vilja ha lite mer eftertänksamhet, och framför allt skulle jag vilja bli tillfrågad i frågor som jag kan på mina fem fingrar. Jag har hållit på i 20 år som läkare på nationella taxan, och ingen har frågat mig under tiden vad som är så bra med nationella taxan. Jag hade kunnat ge bra argument till varför det ska vara så, och ni kanske hade bromsat er lite. Men jag tycker att det är dåligt, jättedåligt, av socialutskottet för att inte tala om Göran Hägglund, som jag har lobbats så mycket med.

Mitt anförande närmar sig 30 minuter, och det är väl dags att runda av och säga tack för ordet.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 6 §.)

Prot. 2008/09:69

12 februari

*Ersättningsetablering
för vissa privata
vårdgivare m.m.*

5 § En ny betygsskala

Föredrogs
utbildningsutskottets betänkande 2008/09:UbU5
En ny betygsskala (prop. 2008/09:66).

Anf. 73 MARIE GRANLUND (s):

Herr talman! För att få lugn och ro i skolan vill vi socialdemokrater ha en blocköverskridande politik när det gäller såväl skolan som betygssystemen, och vi är inte ensamma om det. Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund och Svea, en organisation för Sveriges elevråd, kräver det samma. Anledningen till det är att vi drivs av en gemensam övertygelse om att skolan behöver långsiktigt hållbara reformer som är väl förankrade på riktigt bland dem som finns i skolan varje dag.

Tidigare socialdemokratiska regeringar har försökt hitta kompromisser över blockgränserna, och många gånger har just folkpartister och socialdemokrater gjort upp. Men även tidigare borgerliga regeringar har haft sådana ambitioner. Beatrice Ask försökte utforma en läroplan med bred politisk förankring, den läroplan som vi i dag arbetar efter. Vi socialdemokrater gillar inte alltid den men ansåg att det var viktigt att kompromissa.

Men så kom någonting nytt i svensk skolpolitik. Det var Jan Björklund, som sätter konfrontationen som adelsmärke. Men det är inte konfrontation som vi behöver i skolan. Ju fler långsiktiga lösningar det går att finna, desto bättre är det för svensk skola. Skolan och barnen är för viktiga för att inte alla partier ska anstränga sig för att faktiskt komma överens. Ett barn som går i skolan i tolv år kan under sin tid där få uppleva fyra olika regeringar med helt olika skolpolitik, och det är inte rimligt.

Vi borde kunna komma överens om skolans ramverk såsom gymnasieskolan, betygen och skollagen. Det kommer att finnas – jag kan lova det – åtskilligt annat beträffande innehållet att slåss om, men ramverket borde vi kunna komma överens om.

Herr talman! Dessutom tycker vi att betygsfrågan borde behandlas i ett sammanhang. I dag styckas den upp i olika förslag, och överskådligheten är lika med noll.

För oss är betygen ett av många verktyg för att följa upp att eleverna nått kunskapsmålen. För oss är det också oerhört viktigt att de är målrelaterade, och därför säger vi nej till varje form av relativa betyg som bara syftar till att gradera och sortera elever inbördes.

Vi reagerar också starkt mot ett parallellt betygssystem som nu införs för sjuåringar, åttaåringar och nioåringar. Vi införde skriftliga omdömen i samband med utvecklingsplanerna för att föräldrarna skulle få bra information om sina barns utveckling. Med alliansens förslag, eller rättare sagt införande, blir det möjligt att införa betyg från första klass. En liten sjuårig tjej eller kille kan nu stämplas som icke godkänd. För oss är det helt barockt. Om de borgerliga partierna inte lyssnar på oss socialdemokrater kan de väl lyssna på lärarorganisationerna och svenska folket som inte tycker att det här är bra.

Dessutom har det inneburit en enorm administration i skolorna. Det har medfört så mycket administration och osäkerhet om hur det hela ska

utformas att det folkpartistiska skolborgarrådet i Stockholms stad varit tvungen att försöka samla och reda ut det för att hitta riktlinjer som ska gälla för de olika skolorna. Jag har senare hört att Centerpartiets skolpolitiska talesperson inte tycker att det är bra eftersom detta ska utformas i skolorna. Så var det med det.

Herr talman! Vi socialdemokrater säger ja till betyg från årskurs 6. Vi accepterar också att ytterligare betygssteg införs. Vid sidan av nuvarande betygssystem har det nämligen utvecklats ett informellt mellansteg i betygsskalan, och elever, föräldrar och lärare måste få veta vad som gäller. Det förslag som vi i dag behandlar föranleder emellertid vissa frågor, bland annat vad betyget Icke godkänd eller streck innebär för den skola som har gett det betyget. Blir skolan i och med detta skyldig att sätta in resurser för att se till att eleven snarast når nivån för godkänd? För barnen i grundskolan råder skolplikt, och då måste också skolans skyldigheter klargöras. Varje barn måste få erforderliga kunskaper. Hur säkerställs det i och med den nya betygsskalan?

En annan viktig fråga är att endast betygsstegen A, C och E kommer att ha nationellt fastställda betygs-kriterier. För de mellanliggande stegen ska i stället en sammanvägd bedömning göras. Vi avvisar detta förslag eftersom det är viktigt att varje betygssteg har ett nationellt fastställt kriterium för att skapa säkra och likvärdiga förhållanden för elever och lärare. Det finns med nuvarande system stor risk för att det blir problem för de lärare som sätter betyg när det inte finns några nationella kriterier. Det borde vara tydligt för alla vad som gäller.

Vi anser också att det måste slås fast att lärarna och de blivande lärarna ges utbildning om det nya betygssystemets mål och innebörd och hur den praktiska betygssättningen ska gå till.

Vi socialdemokrater tycker att det är bra med uppföljning och utvärdering. Det är inte där den stora skiljelinjen i svensk skolpolitik går. Den går på en helt annan nivå. Jag har aldrig hört de borgerliga företrädarna prata om barn och lusten att lära, om motivation, om att få barn att växa och utvecklas efter sin fulla potential. I stället handlar det enbart om avstängning, kvarsittning, polishämtning av skolkare, vattentäta skott mellan teoretiska och praktiska utbildningar, tidiga val och ingen chans till återkommande utbildning.

Det skolpolitiken handlar om är att man ska få en chans till, en chans till och ytterligare en chans till. Men då måste det sättas in resurser. Vi måste våga investera i våra barn. En skola där man inte sätter in tillräckligt med resurser utan bara konstaterar att eleven är icke godkänd, att Kalle inte når upp till målen, innebär endast sortering. Vi måste sätta in ytterligare resurser i skolan. Låt oss komma överens om det. Låt oss framför allt komma överens om det nu när det är kris i Sverige och lärare i våra kommuner snart kommer att avskedas på löpande band.

Lärare behövs. Vi säger att lärare gör skillnad. Det behövs lärare för att fånga upp de elever som har de bästa förutsättningarna så att de kan gå vidare men också de elever som på olika sätt har problem; det behövs lärare för att se till att de når målen.

Den borgerliga skolpolitiken går ut på att mäta och sortera. Den socialdemokratiska skolpolitiken går ut på att utvärdera och investera. Det är den stora skillnaden i svensk skolpolitik i dag.

Med detta yrkar jag bifall till reservation 1.

Anf. 74 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Ämnet för dagens debatt är mycket smalt och man skulle också kunna säga värdelöst. Då menar jag i den meningen att en betygsskala, oavsett hur många steg den har eller om den uttrycks med siffror eller bokstäver, inte ökar kunskaperna. Tvärtom visar alla meta-studier att det kan få lärandet att gå tillbaka även hos de med höga betyg.

Inte heller blir det mer precist med den föreslagna skalan än den som vi redan har. Alltsedan betygens inträde i skolan har politiker sökt det precisa och rättvisa systemet utan att finna det. Inte heller den nuvarande regeringen är kapabel att göra det, vilket man också erkänner. Jan Björklund, som inte vill vara närvarande i kammaren och försvara sin proposition, har förklarat att anledningen till att det inte finns tydliga kriterier för samtliga steg är för att det inte är möjligt att precisera dem. Ministern, som har talat mot flummighet och för ordning och reda, levererar en betygsskala som är otydlig och medger godtycklighet.

Jag har självt upplevt den femgradiga skalan och den nuvarande. I bägge fallen har lärare utdelat starka treor eller VG minus. Och jag har hört att den generation som fick stora och små A och B, eller vad det var för någonting, också fick plus- och minusvärden adderade på betygen. Det går heller inte att sätta rättvisa betyg. Bedömningen ser olika ut i olika ämnen. Därför är det omöjligt att ha ett och samma betygssystem för alla ämnen.

Vad ska man då ha betyg till? Kort och gott: till att sortera. Även om det inte tillhör dagens debatt kan man fråga sig varför man ska sortera elever redan i sexan, eller i ettan, som det blir i praktiken.

Som vänsterpartist värnar jag om en skola för alla, och jag ser på kunskap som en rättighet för alla. Ingen ska undanhållas den rättigheten. Därför är det oacceptabelt att ha ett steg som godtar att vissa elever inte får de kunskaper de har rätt till. När eleverna inte fått den rättigheten uppfyllt är det skolan som ska hållas ansvarig.

Vi måste flytta fokus i ansvarsfrågan och vem vi ställer kraven på. Det är på skolan kunskapsuppdraget ligger. Det är skolans och lärarnas ansvar att se till att alla elever når de i läroplanen uppsatta målen. När eleven inte når målen är det inte ett misslyckande som ska lastas på eleven utan på skolan. Skolan har då skyldighet att se över medlen såsom undervisningen, metoderna, resurserna och så vidare. Det förutsätter naturligtvis utbildade lärare, bra skolledare, god arbetsmiljö och mer pengar.

Det är billigt och lätt att lasta eleverna för skolans misslyckande. Det kostar att ställa krav på att skolan ska uppfylla sitt uppdrag och garantera elevernas rätt till kunskap. För att garantera den rätten behövs bedömning, men inte av den summativa sorten som betyg är, utan av den formativa sorten, det som dagligen görs av lärare och som är mer konstruktivt och leder lärandeprocessen framåt. Därför anser vi att betygen ska avskaffas. Dock tycker vi att det är viktigt att eleverna får ett intyg att de har nått målen.

Självfallet måste eleverna få återkoppling på sitt arbete i skolan. I utvecklingssamtalen, som vi vill se som ett obligatoriskt inslag också i gymnasiet, kan eleverna och föräldrarna få en betydligt mer nyanserad och fullständig bild. Där finns möjlighet att prata om sådant som hör ihop med elevens personliga utveckling och mognad, värderingar, upplevelser

och förväntningar. Kunskapsutvecklingen både inom enskilda ämnen och i relation till läroplanens mål kan då diskuteras, saker som ofta inte kommer fram i andra sammanhang och som eleven bör fundera över och kanske förbättra. Det kräver att utvecklingssamtalen formas efter tydligare riktlinjer än i dag. Det är inte godtagbart att få ett omdöme där det bara står "Allt väl" eller "Kämpar på".

Slutligen kan jag bara beklaga, herr talman, att vi i samband med denna proposition inte tillåtit behandla frågan om elevers rätt att överklaga betyg, något som vi tog upp i vår motion till propositionen. Det hade varit särskilt angeläget eftersom man nu inför en betygsskala som försvagar elevernas rättssäkerhet.

Därmed vill jag yrka bifall till reservationerna 2 och 4.

Anf. 75 MATS PERTOFT (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Miljöpartiets reservation nr 3, så jag inte glömmer bort det.

När det gäller betygsskalan, som vi ska debattera i dag, är det en ganska bedrövlig historia, kan man säga.

Det är väldigt tydligt att det i denna fråga finns ett stort behov av en bredare överenskommelse som spänner över blockgränserna. Så gott som alla aktörer inom Skolsverige utom regeringspartierna har tydligt uttalat detta – vi oppositionspartier, alla lärarförbund, elevorganisationer. Jag vore tacksam om allianspartierna kunde hitta en enda skolorganisation som inte efterfrågat blocköverskridande överenskommelser i sådana grundläggande frågor som berör skolan på lång sikt.

Från Miljöpartiets sida har vi sagt att vi hade varit beredda att sträcka oss ganska långt om det hade kunnat föras samtal med någorlunda mycket substans. För snart ett år sedan blev vi också inbjudna till utbildningsministern – han är tyvärr inte här; han verkar inte tycka att frågan är särskilt viktig – som presenterade ett underlag som var ungefär *take it or leave it*. Acceptera eller inte! Det är inte ett hedersamt sätt att hantera frågan om blocköverskridande samtal.

Jag vet inte hur det gick till i dag när det gäller energiöverenskommelsen och de samtal som Maud Olofsson bjöd in till, men jag misstänker att det var likadant. Det här påminner mig om högskole- och forskningsministern, tror jag det var, som vid ett möte i början av mandatperioden påpekade att det är svårt att komma överens bland fyra partier, och ännu svårare att komma längre. Det är beklagligt att den här regeringen och de partier som bär den inte orkar komma överens med fler än fyra partier och inte orkar föra dialogen i frågor som är mer långsiktiga, som handlar om saker som berör elever, lärare och föräldrar i vårt land längre än till 2010.

Det är någonting ni borde ta till er och fundera över. Ni avskaffade i princip det här med parlamentariska utredningar för att man skulle hitta andra former. Men ni har inte hittat några andra former. Det är allvarligt att ni inte mäktar med att skapa blocköverskridande överenskommelser. Det är ett ynkedombevis för er regering. Det hade jag gärna hört Jan Björklunds kommentarer till i dag, men han verkar inte vilja ta den debatten. Vi hade från Miljöpartiets sida uppskattat detta. Vi har själva under hela vår tid i riksdagen alltid arbetat för blocköverskridande överenskommelser och visat att man kan göra så.

När vi tittar på själva sakfrågan i dag, betygsskalan, är det också en lite märklig tillställning. Man kan se hur man vill på hur många betygssteg vi ska ha, men att säga att det här är någonting nytt eller revolutionerande är väl att gå en aning för långt när man läser underlagen och ser hur väl det betonas att det här egentligen är det gamla. Det är precis samma skala som vi har haft hela tiden, eller de senaste åren i alla fall. Ingen förändring sker, förutom att man har lagt till två nya steg, dock utan att säga vad de innebär. Det är en vag beskrivning. Detta ska göras upp ute i skolorna.

Föregående talare har varit inne på det. Det är intressant med tanke på hur mycket alliansen har anklagat framför allt den socialdemokratiska skolpolitiken för att vara flummig. Här sätter man en ny måttstock för flummighet genom att införa två nya betygssteg utan att eleverna vet vad de innebär. Det ska vara lite av det ena och lite av det andra, sådär mittemellan. Man ska egentligen legitimera det lärarna har gjort hela tiden när de inte har kunnat bestämma sig och sedan tro att det ska bli rättvist.

Det finns en intressant forskare, Bengt Selghed, som har jobbat en hel del med det här. Han har skrivit en intressant bok där han definierar och undersöker vad som egentligen ligger till grund för betygen. Han har ganska tydligt klargjort att det är rätt subjektiva bitar som gör att lärarna hela tiden letar efter plus och minus. Oberoende av hur många skalor man för in letar man hela tiden efter det där som är mittemellan. Eftersom jag själv är lärare vet jag mycket väl hur svårt det är att bestämma sig. Är det här det ena eller det andra?

Men nu går ni ett steg vidare. Ni gör det till lag att eleverna inte ska veta vad de ska uppnå för att få ett visst betyg. Det tycker jag är ganska anmärkningsvärt, framför allt när ni har gått till val på ordning och reda, exakthet och målstyrning. Det är intressant att denna regering, som vill ha tydliga mål för svensk skola, lägger fram en proposition med otydliga mål. Jag trodde att det var det som vi miljöpartister skulle göra utifrån er bild av oss, att vi skulle sätta upp otydliga och flummiga mål. Det är det vi alltid blir anklagade för. Vi gör inte det. Det är ni som gör det. Det är ni som sätter upp otydliga mål. Det är ni som sätter upp flummiga mål. Det är ni som upphöjer det till lag i Sverige att det ska finnas två odefinierade nivåer och betygssteg i det svenska betygssystemet. Det undrar jag vad det finns för anledning till.

Jag vet att Jan Björklund har rätt när han säger att det är svårt att definiera detta. Men om det är svårt att definiera det ska man inte lägga fram ett förslag med ytterligare betygssteg. Då ska man låta bli det och låta det vara som det var innan. Man får faktiskt bestämma sig. Ska man bygga sina system på vetenskaplig och saklig grund, eller ska man låta bli? Det är klart att det kan vara svårt att genomföra vallöften när de visar sig vara lite väl förhastade och lite väl flummiga. Det är väl den fällan ni har hamnat i.

Det kommer att bli betydligt svårare för eleverna när de ska nå mål som man inte känner till. Om man byter skola kanske den andra skolan har en annorlunda definition av dessa mål än den skola man gick på innan. Det kommer kanske till och med att bli väldigt svårt att flytta från en kommun till en annan där ett betygssteg är värt något annat. Det blir ”hela havet stormar” för eleverna. Det blir inte den tydlighet i målstyr-

ning som vi behöver i Sverige för att kunna ge eleverna den trygghet och den kunskap som de behöver. Det är ni som ser till det när ni påstår att ni vill ha ordning och reda i skolan. Så blir det inte. I stället skapar vi kaos och osäkra elever. För att knyta an till det som Rossana Dinamarca var inne på nyss: Eleverna har inte ens rätt att överklaga. De har inte ens rätt att ifrågasätta när de märker att det blir helt flummigt och "hela havet stormar" och kaos.

Vart tar eleven vägen i er värld? Varför tänker ni inte efter innan ni lovar saker som till slut bara blir flummiga och ett enda kaos?

Anf. 76 SOFIA LARSEN (c):

Herr talman! Det är många delar på väg fram just nu för att stärka svensk skola och ge de allra bästa förutsättningarna för landets elever. Det gör vi för att vi ser att vi behöver framgång, behöver verktyg och behöver stärka tidiga insatser så att eleverna får de allra bästa möjligheterna att gå genom grundskolan och gymnasieskolan och nå de uppsatta målen.

Flera stora insatser har redan gjorts, bland annat genom Lärarlyftet, som ser till att Sveriges lärare får fortbildning, vilket de inte har fått tillräckligt under många år.

Vi har sett till att införa en läsa-räkna-skriva-satsning, så att eleverna får det stöd och den hjälp som de behöver för att bevara lusten att lära och för att kunna ta steget vidare i skolan.

Vi har sett till att införa mål och nationella prov i årskurs 3 för att få en uppföljning av att eleverna får det stöd och den hjälp som de behöver för att kunna fortsätta i skolan och fortsätta att ha den stimulans som de behöver.

Under våren kommer nu också en ny skollag, en lag som Socialdemokraterna helt dribblade bort och inte orkade föra fram under förra mandatperioden. När man såg att det inte fanns någon lösning sköt man helt enkelt in den i byrålådan, och man gav inte lärarna och skolorna de verktyg som de så väl behöver. Det orkar den här regeringen med, och vi kommer att lägga fram lagen under våren.

Det kommer också nya kurs- och läroplaner, en ny gymnasiereform plus en ny lärarutbildning – allt för att stötta eleverna allt vad det går så att de ska lyckas i svensk skola.

De här insatserna är viktiga för att vi ska kunna lyckas med de utmaningar som svensk skola står inför, bland annat med den minskade likvärdighet som finns både inom och mellan skolor. Det var någonting som ökade markant under Socialdemokraternas ledning, men man orkade inte ta tag i den utmaningen.

Nu är läget det att 25 procent av landets elever lämnar grundskolan utan tillräckliga kunskaper. Hur kunde man vara så ansvarslös att man inte tog tag i det problemet tidigt? Det är för mig oförståeligt. Det görs nu, med både tidiga insatser och en bra utvärdering. Det är väldigt tydligt: Om en elev halkar efter tidigt är det väldigt svårt att ta igen det senare under åren i skolan.

Därför har regeringen satt i gång ett stort arbete för att stärka skolan och för att stärka eleverna med tidiga insatser och en bra uppföljning för varje elev. Det går hand i hand.

Det blir helt enkelt bättre förutsättningar för skolan att kunna genomföra sitt huvuduppdrag. Det kommer att innebära att eleverna så småningom når kunskapsmålen på ett helt annat sätt, med tydligare målstrukturer. Samtidigt som eleverna följs upp kommer det att bli bättre, och likvärdigheten ökar i skolan och runt skolorna i vårt land.

Insatser och utvärderingar går hand i hand. Stora insatser har påbörjats, och nu förbättrar vi också utvärderingen, bland annat i form av tydliga mål i skolan och en ny betygsskala.

Betygen är ett av flera instrument som ska användas i utvärderingen av skolan. Betygen tillsammans med utvecklingssamtal, skriftliga omdömen och nationella prov är verktyg för att utvärdera och hjälpa och stödja eleven i det fortsatta skolarbetet, för att man ska kunna ge rätt stöd i rätt tid – något som man tydligen inte har gjort tidigare.

Betygen är också en viktig del för att utvärdera skolans arbete. Jag ser att den nya betygsskalan blir ett ännu bättre instrument att ha till exempel vid de utvecklingssamtal som ska ske varje termin.

Herr talman! Den nya betygsskala som föreslås i detta betänkande är en femgradig skala, från A till E för godkänt och F för underkänt. A är det högsta betyget och E är det lägsta på den godkända nivån, och F står för underkänt. Om en elev har varit så mycket frånvarande från skolan att underlag inte finns för att kunna sätta ett betyg införs ett streck.

Betygsvärdena för den nya betygsskalan ska innefattas inom nuvarande betygsvärden mellan 10 och 20, där A som är högst ger 20 och E ger 10 i betygsvärde.

Skolverket får nu i uppdrag att se över och forma de nuvarande kursplanerna och betygskriterierna plus utarbeta betygskriterier, som tidigare talare var inne på, för A, C och E i samtliga skolformer, vilket vi tycker är viktigt.

Med en ny betygsskala behövs det också en bra kompetensutveckling. Det står i betänkandet, och det ska genomföras, så att alla lärare som ska sätta de nya betygen känner att de har tillräckligt med information och stöd. Det är mycket viktigt.

Många elever och lärare tycker i dag att det är alldeles för få betygsteg för att det ska vara rättvist och vara en så bra betygsskala som möjligt. När olika lärare till exempel sätter betyget G kan det vara ett stort spann och kunskapsnivån variera mycket mellan eleverna. I dag sätter lärare, precis som någon sade, G+ eller G-, men det betyder inte någonting för eleven. Det nya innebär att det både blir en stimulans för eleven att kunna komma närmare ett högre betyg när det är fler steg i betygsskalan och blir tydligare för eleven vad betygsskalan står för i det samtal som man ska kunna ha. Det är viktigt att det blir mer rättvist och mindre avstånd.

Herr talman! Om man tittar på oppositionen ser man att det spretar väldigt mycket, precis som vi vid det här laget har vant oss vid. Socialdemokraterna vill ju ha samma betygsskala och tidigare betyg, från årskurs 6, precis som regeringen. Man följer regeringen i detta, som man har gjort i flera andra delar tidigare. Vänsterpartiet vill inte ha några betyg alls. Miljöpartiet säger nu att man kan tänka sig betyg i nian.

Det enda man verkar vara överens om är att det ska vara en blocköverskridande överenskommelse. Men helt ärligt: Det blir ju rätt svårt med den spretighet som ni visar upp i detta läge. Det är ju så spretigt att fast ni

nu har bestämt er för en rödgrön kartell kan ni inte ens komma överens om att inför valet 2010 ha ett program där ni visar svenska folket var ni står i skol- och utbildningspolitiken. Tror ni att det underlättar eller försvårar breda överenskommelser i svensk utbildningspolitik? Det borde ni också fundera på.

Det enda säkra sättet att ha en bra utbildningspolitik som också är långsiktig är fortfarande att vi har kvar en borgerlig alliansregering med sitt tydliga budskap.

Ni fick möjligheten till en bred överenskommelse. Ni blev inbjudna. Men ni tyckte inte att det var värt att gå vidare i detta. Det vore bra, tycker jag, om vi hade en sådan överenskommelse att vi också vet att det här håller. Men det visar sig bara vara tomma ord från er i Socialdemokraterna – ni nobbar ju totalt. Jag tycker inte att det är seriöst eller särskilt ansvarsfullt.

Vänsterpartiet vill ha mindre mål och mindre utvärdering – egentligen tvärtemot vad alla andra tycker och ser som den viktiga vägen.

Herr talman! Jag vill avsluta med att yrka bifall till förslaget i propositionen. Svensk skola står inför ett antal utmaningar. Alliansregeringen visar att vi har konkreta förslag till både stöd och hjälp för eleverna men också en bra utvärdering där den nya betygsskalan kommer att spela en roll.

(Applåder)

Anf. 77 MATS PERTOFT (mp) replik:

Herr talman! Sofia Larsen var inne på det här med blocköverskridande överenskommelser, liksom jag också var i mitt anförande. Jag undrar vad Sofia Larsen menar med att vi från oppositionens sida inte tyckte att det var värt att gå vidare. Det var faktiskt utbildningsministern som inte tyckte att det var värt att gå vidare. Han var ju inte intresserad av att föra samtal om innehållet. Han var inte heller intresserad av att diskutera detaljfrågor på någon nivå alls, utan lade fram ett papper för några partiföreträdare där vi helt enkelt skulle skriva under eller låta bli.

Det är inget sätt att bedriva blocköverskridande samtal som är värt namnet, utan det är helt enkelt fråga om ett diktat. Jag tror till exempel inte att Centerpartiet skulle ha hanterat det på det sättet, men utbildningsministern valde att göra det. Då får vi inga långsiktiga överenskommelser.

Väljarna vet vad alliansen står för, men i det här fallet verkar man inte riktigt veta det själv. Jag hörde inga kommentarer till problematiken att inte sätta upp tydliga kriterier för detta.

Jag undrar, Sofia Larsen, vad du kan säga om hur man för seriösa blocköverskridande samtal. Är det genom diktat eller inte? Och vad kan du säga om att det inte finns några tydliga och klara nationella kriterier för alla betygssteg?

Anf. 78 SOFIA LARSEN (c) replik:

Herr talman! Jag börjar med betygskriterierna. Jag tycker att det är viktigt, vilket också står i propositionen, att det finns tydliga kriterier för de tre stegen.

Skolverket har också varit tydligt med detta. Skulle vi ha kriterier i fem steg blir det väldigt styrt – otroligt nationellt styrt. Det minskar

också handlingsfriheten för lärarna ute i klassrummen. Det vill inte jag vara med om.

Jag vill se till att vi ska ha tydliga nationella mål, men det ska också finnas en handlingsfrihet lokalt. Det kommer nu en stor fortbildnings-satsning framöver för att kunna sätta de nya betygen. Det är viktigt. Jag vill inte vara med om den detaljstyrning som det skulle leda till.

Mats Pertoft talade i sitt anförande om att det blir en otydlighet för lärarna och eleverna. Det blir det inte. Det står i propositionen att om en elev till exempel uppfyller hela E-betyget och delar av C-betyget så blir det ett D. Jag tror att alla lärare är så pass professionella att de klarar av detta.

När det gäller de breda överenskommelserna tar regeringen fram ett underlag som man sedan kan börja diskutera. Så brukar det vara, och vi har fått höra av oppositionen ett antal gånger att det är det man kräver. Men det finns inte ens en möjlighet att man vill vara med och diskutera den helheten, verkar det som.

Jag skulle vilja fråga Mats Pertoft: Vad är den rödgröna kartellens linje i detta? Var står oppositionen i förhållande till betygen? Får ni med er Vänsterpartiet, och kan Miljöpartiet också tänka sig en bredare betygsskala? Socialdemokraterna går ju helt på regeringens linje.

Anf. 79 MATS PERTOFT (mp) replik:

Herr talman! Jag börjar med den sista punkten. Vi kommer att leverera svar till Sveriges väljare före nästa val. Vi kommer att arbeta i våra arbetsgrupper. Detta kommer vi inte att avhandla nu, i riksdagen.

Däremot noterar jag att Sofia Larsen ger mig helt rätt; det ska inte vara någon detaljstyrning. Det ska råda lokal handlingsfrihet när det gäller betygsstegen. Man ska uppfylla delar av det övre segmentet för att nå det nya betyget. Vad är delar? Delar är ett högst subjektivt, ganska diffust begrepp. Det har ingen exakthet alls.

Det är just det här som är problemet. Om man nödvändigtvis vill ha fler betygssteg måste man inse att det innebär en detaljreglering. Om man vill undvika detaljregleringen mer än nödvändigt, som Lärarförbundet och flera andra har påpekat, får man avstå från att ha så många betygssteg. Man får faktiskt acceptera fakta och inte låtsas att man kan ha både det ena och det andra – båda delar.

Det är det som alliansregeringen inte klarar av i den här frågan. Den inser inte att om man vill låta bli att detaljreglera alltför mycket får man även låta bli att ha för många betygssteg. Det är någonting som forskning och vetenskap inom pedagogiken noggrant har visat. Det påpekar också Skolverket och flera av experterna vid de betygssamtal med utbildningsministern som jag var med på. Jag vet att de har rätt. Men om man som alliansregeringen ändå vill föreslå fler betygssteg får man faktiskt inse att det blir ganska flummigt.

Anf. 80 SOFIA LARSEN (c) replik:

Herr talman! Där har regeringen och Miljöpartiet olika åsikter och infallsvinklar. Vi har tydliga nationella mål i detta, men vi har också en stor tilltro till professionen, precis som också Skolverket har varit inne på.

I den andra delen vill jag bara kort säga att det blir väldigt rörigt med den rödgröna kartellen. Den ena dagen säger ni: Vi ska vara splittrade i frågan. Det är bäst inför valet. Men nu säger Mats Pertoft att de kommer att göra ett gemensamt program inför valet. Det går ju inte att veta vad som gäller. Det enda säkra om du är förälder, mor- eller farförälder, elev eller student i detta land och vill veta att vi ska ha en bra utbildningspolitik som är långsiktigt hållbar är att lägga sin röst på alliansregeringen ytterligare en gång.
(forts. 7 §)

Prot. 2008/09:69
12 februari

En ny betygsskala

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

6 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SoU6 Ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare m.m.

Punkt 1 (Ersättningsetablering)

Yrkanden:

1. utskottet
2. res. (s, v, mp)
3. utskottets förslag med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. So8 (m)

Förberedande votering:

127 för res.

3 för mot.

136 avstod

83 frånvarande

Kammaren biträdde res.

Lars Lilja (s) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Huvudvotering:

138 för utskottet

128 för res.

1 avstod

82 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 82 m, 20 c, 18 fp, 18 kd

För res.: 102 s, 14 v, 12 mp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 28 s, 14 m, 9 c, 10 fp, 6 kd, 8 v, 7 mp

7 § (forts. från 5 §) En ny betygsskala (forts. UbU5)

Anf. 81 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Det jag vill fråga Sofia Larsen handlar om att man faktiskt sätter ett så kallat underkändbetyg för barn redan i grundskolan. Är det att tolka som acceptabelt att vissa elever undantas rätten till kunskap?

Det andra jag reagerade på var att Sofia Larsen i det tidigare replikskiftet pratade om att Vänsterpartiet skulle vilja ha lägre mål och mindre utvärdering.

Det finns en skillnad mellan betyg och bedömning, tycker jag, särskilt när det gäller graderade betyg. Bedömning har vi ingenting emot. Det är någonting som pågår ständigt i skolorna. Det är därför som vi också har anfört tidigare att lärare mycket väl vet var de har sina elever. Problemet är inte att man inte har betyg som ett verktyg i de lägre åldrarna eller att man inte har tillräckligt med betygsskalor. Problemet är att man inte har resurserna, att man inte har möjligheten att hjälpa alla sina elever, att inte kunna garantera alla elevers rätt till kunskap.

När det gäller utvärdering och uppföljning har vi sagt att det vore ännu bättre att till exempel utforma riktigt bra utvecklingssamtal. Jag kan hålla med om att de inte är särskilt bra på en hel del ställen runt om i landet. Jag tror att det är ett betydligt bättre verktyg som ger bättre information till både elev och föräldrar.

Anf. 82 SOFIA LARSEN (c) replik:

Fru talman! Rossana Dinamarca frågar först om betyget underkänd. I dag är det så i vår grundskola att om en elev inte når godkänd nivå får han eller hon ingenting alls. Det är luft och ingenting. Det vi vill göra är att förtydliga att den här eleven ändå är på väg mot en godkänd nivå och därför behöver det också sättas in stöd och hjälp, vad det nu kan vara, för att den eleven ska kunna komma upp till en godkänd nivå och gärna också högre. Det blir ett tydligare system än vi hittills har sett och haft. Det tycker jag är väldigt viktigt. Säger man ingenting och ”det spelar ingen roll” har man verkligen lagt eleven åt sidan. Det här förtydligandet tycker jag är väldigt bra.

Vad gäller utvärdering och uppföljning är utvecklingssamtal en del, men det räcker ju inte. Det har vi sett. Tyvärr är det ofta så, det vittnar många lärare om, att det är till jul i åttan, när eleven får sitt första betyg, som man ser svart på vitt att nu måste vi sätta in saker, nu måste det göras saker. Då är det viktigt att det finns flera olika delar. Det kan vara utvecklingssamtal, nationella prov, nationella mål och en bra fortbildning för lärarna så att de också vet vilken typ av stöd och hjälp som ska sättas in. Det är en mix av olika delar.

Det Vänsterpartiet säger är att vi fortsätter ungefär som det är i dag, på den väg som verkligen går mot en sorteringsskola. Ni har ju varit med och sett till att likvärdigheten har minskat i detta land. Det är inte en

rättvis politik. En rättvis politik är att se till att elever får stöd och hjälp, att man har en bra utvärdering. Den betygsskala som vi diskuterar nu är en del i att förbättra detta.

Prot. 2008/09:69
12 februari

En ny betygsskala

Anf. 83 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Jag kan fortfarande faktiskt inte förstå på vilket sätt en utökad betygsskala, som dessutom saknar kriterier för samtliga steg, och att betyg ska sättas tidigare i åldrarna skulle öka kunskaperna. På vilket sätt skulle ni i dag som regering vara hindrade att sätta in resurser? Det är uppenbarligen så att det behövs resurser. Det behöver vi inte betygsskalor eller betyg längre ned i åldrarna för att veta. Det vet Sofia Larsen. Det vet jag. Det vet samtliga lärare ute i skolan.

Sedan kan jag återigen hålla med om att utvecklingssamtalen behöver bli bättre. Men det är inte den enda bedömningsmodellen. Det är mer en utvärderingsmodell. Bedömningen håller som sagt på dagligen ute i skolorna, i varje ämne hela tiden.

Det är upp till Sofia Larsen om hon vill lita på den professionella bedömning som hon talade varmt om tidigare. Varför kan du inte lita på den i dag när lärare säger att de inte har de resurser som behövs för att ta sig an de elever som behöver stöd, särskilt i dag med den segregation som det har kommit att bli ute i skolorna på grund av den så kallade valfrihetsreformen, på grund av de fristående skolornas etablering. Det har gjort att man får mer och mer homogena grupper, på vissa ställen med väldigt stora problem att ta sig an. Men det är den här regeringen fortfarande inte beredd att hjälpa. Jag förstår inte på vilket sätt en betygsskala skulle förändra det.

Se till att sätta in resurserna nu! Det är viktigt. Det behövs utbildade lärare. Det behövs bra skolledare. Och det behövs att man ställer krav på desamma. Det är de som har kunskapsuppdraget. Det är inte eleven som misslyckandet kan lastas på. Det är eleverna som ska utkräva sin rätt, och vi måste se till att de garanteras rätten till kunskap.

Anf. 84 SOFIA LARSEN (c) replik:

Fru talman! Jag håller med Rossana Dinamarca om att det är lärarna och ledarna på varje skola som har ett ansvar för att eleverna ska nå upp till de kunskapsmål som är satta. Vi behöver ett kanske ännu bättre och tydligare ledarskap på varje skola, i varje klassrum. Det är viktigt.

En del i det är att den här regeringen har sett till att vi får en bra fortbildning för våra lärare. Vi får en ny rektorsutbildning. Det kan hända att det behövs mer därtill, men detta är till för att stärka själva ledarskapet och också möjliggöra för lärarna att få mer verktyg. Speciallärarna kommer tillbaka in i skolan, allt för bättre stöd och hjälp.

Det är inte sant, som Rossana Dinamarca hänvisar till i denna talarstol, att ingenting görs, att ingenting händer vad gäller det förebyggande. Det är mycket lång tid sedan det gjordes så stora insatser för varje enskild elev som det blir nu ute på varje svensk skola så att elever som har halkat efter och inte fått stöd och hjälp tidigare nu får möjlighet till det. Det blir bättre möjligheter till individuell uppföljning så att de elever som har halkat efter och inte fått en bra uppföljning tidigare nu får det. Det är stor skillnad mot Rossana Dinarcas politik.

Nu har inte Rossana någon mer replik, men det skulle ändå ha varit intressant att få höra den rödgröna kartellens svar på hur en betygsskala skulle se ut i svensk skola. Det kan hända att Marie Granlund kommer att gå in på detta. Hon verkade också vara kritisk till er fast hon går med på allting. Det skulle vara väldigt intressant att framöver, i ett vidare program eller i en fortsatt spretighet, se hur den rödgröna kartellens betygsskala kommer att se ut.

Anf. 85 MARIE GRANLUND (s) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Sofia Larsen om hon anser att Lärarförbundet, som är ett av de största fackförbunden i Sverige, Lärarnas Riksförbund, som är mindre men ändå ganska stort, Elevorganisationen med flera andra har fel. Kan inte Sofia Larsen svara ja eller nej? Har de fel när de säger att de tycker att vi skulle hitta långsiktiga lösningar för skolpolitiken som håller över mandatperioderna?

Jag är övertygad om att vi kommer att hitta så många saker att bråka om ändå att ni inte behöver vara oroliga för det. Vi vill satsa mer pengar. Vi vill ha fler lärare. Vi vill ha mer stödinsatser. Men vi skulle ändå kunna komma överens om gymnasieskolan, skollagen, betygen – ramverket för skolan. Det går inte att byta skolpolitik vart fjärde år. Jag vill upprepa min fråga till Sofia Larsen: Har de fel? Har Lärarnas Riksförbund fel? Har Lärarförbundet fel? Har Svea fel? I så fall kunde det kanske vara bra att tala om det för kammaren.

Jag skulle också vilja fråga Sofia Larsen vad hon anser om det kaos som nu finns på skolorna med det parallella betygssystemet för sjuåringar, åttaåringar, nioåringar och så vidare. Tycker Sofia Larsen att det är bra att väldigt mycket tid nu går åt till att formulera olika system som inte är rättssäkra? Tycker Sofia Larsen att det är bra att sjuåringar kan bli stämplade som underkända? Betyg är en offentlig handling som vem som helst kan gå in och titta på och se att Kalle, sju år, tyvärr är dålig. Han är underkänd.

Sedan skulle jag också vilja fråga Sofia Larsen: Kommer det mer pengar så att kommunerna slipper säga upp lärare?

Anf. 86 SOFIA LARSEN (c) replik:

Fru talman! För att en gång till förtydliga vad skriftliga omdömen är vill jag säga att skriftliga omdömen inte är betyg. Skriftliga omdömen är ett tillägg till den individuella utvecklingsplan som alla elever ska ha i grundskolan, en utvecklingsplan som jag från Centerpartiet och allianspartierna drev igenom och till slut pressade den förra socialdemokratiska regeringen att genomföra. Då var det – jag kommer ihåg det – en del gruff över att detta tar tid. Men det har ändå visat sig i efterhand att det var helt rätt. De individuella utvecklingsplanerna ser ju till hur eleven individuellt kan gå steg för steg för att förbättra och ta till sig kunskapen i skolan och få en stimulans att gå vidare.

Det vi har sett saknas i de skriftliga omdömena är att man också har en utvärdering, inte bara de utvecklingssamtal som förs utan att man har ett skriftligt omdöme som många skolor hittills också har haft men som egentligen har varit helt förbjudna. Det är bara ett tillägg som förtydligar och förbättrar för den enskilda eleven.

Nej, lärarna har inte fel vad gäller blocköverskridande överenskommelser. Det är väldigt bra. Men som jag ser det är det Socialdemokraterna som inte har förmåga att ta ansvar. Nu när ni verkligen går med på detta, ni tycker ju precis som regeringen, stå för det då! Gå med på en överenskommelse! Ni orkar ju inte det. Ni kan inte ta det ansvar som ni så stort pratar om.

Vad gäller framöver? Kan vi göra en blocköverskridande överenskommelse på skolområdet, där ni uppenbarligen inte alls kommer överens, med enbart er i Socialdemokraterna? Är det okej? Är det blocköverskridande? Eller ska Marie Granlund först komma överens med sina kamrater i vänsterkartellen? Ni måste reda ut er röra. Kan ni komma överens med oss eller gäller det hela oppositionen?

Anf. 87 MARIE GRANLUND (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att det var bra om det var Sofia Larsen som var den som drev igenom de individuella utvecklingsplanerna. Jag kan inte svara för det. Men är det så tycker jag att det var en bra bedrift.

Däremot vet du – men Sofia Larsen har ju börjat hantera fakta ungefär som utbildningsministern gör – att det har varit möjligt att få skriftliga omdömen. Det ni har ändrat på är att de får vara betygsliknande, att en sjuåring kan få veta att han eller hon är underkänd och att hela omvärlden dessutom får samma kunskap. Alla forskare säger att det inte är bra för så små barn. Små barn kan inte skilja på individ och person. Sådana omdömen inför ni nu.

I landets största kommun säger skolborgarrådet att det är kaos på skolorna. Rektorena kommer till henne och säger att det inte funkar. Vi måste hitta ett system som fungerar och som är lika. Då säger Sofia Larsen att hon beklagar det därför att hon tycker att det ska utformas på varje skola. Det är ju kaos på skolorna med det här. Man tycker att det tar alldeles för lång tid, förutom att man tycker att det inte är rätt. Att utvärdera, att säga hur man går vidare, att man behöver läsa mer eller att man behöver räkna mer – jättebra! Det är inte bra att säga till Elsa, sju år: Du är underkänd.

Vad gäller blocköverskridande överenskommelser är det bra att Sofia Larsen tycker att lärarorganisationerna inte har helt fel. Då vore det väl klokt att bjuda in dem och bjuda in oss för att diskutera det här. Den gången vi var uppe hos Jan Björklund skulle vi acceptera ett förslag som var färdigt. Det är inte så det går till. Så går det till om man tror att man vet och kan allting bäst. Vill man ha någonting som håller över tid får man ge och ta. Ni kunde ha tagit bort de skriftliga omdömen som är betygsliknande för sjuåringar så hade vi haft en överenskommelse som hade hållit över tid. Till skillnad från er, Sofia Larsen, har vi socialdemokrater alltid stått för våra överenskommelser.

Anf. 88 SOFIA LARSEN (c) replik:

Fru talman! Föräldrar vill veta hur det går för deras barn. Jag som förälder vill veta hur mina två flickor har det i skolan, hur de kan utvecklas på bästa sätt och hur det går för dem. Det vill nog alla föräldrar. Man vill sina barn det absolut bästa. Det har också varit stor efterfrågan från föräldrarnas sida på att få en bättre information. Det är också därför som väldigt många skolor redan före det här beslutet har haft skriftliga om-

dömen som ett komplement till de veckovisa eller månadsvisa planer man hade eller till de utvecklingssamtal som förekom. Det har inte varit något konstigt med det.

Det konstiga eller dumma var ju att så fort en lärare skrev ned något – att eleven har gått si och så mot målet och så vidare – var det inte lagligt. Vi har legaliserat den verksamhet som lärare och föräldrar har önskat ute på skolorna, något som Socialdemokraterna uppenbarligen inte vill ha.

När det gäller den andra delen, detta med en överenskommelse, blir jag lite konfunderad. Vissa gånger vill ni i oppositionen ha underlag när vi ska ha diskussioner och överläggningar. Ni kan inte ha några åsikter om inte regeringen har skrivit ett underlag. Men andra gånger vill ni absolut inte ha något underlag från början. Ni måste ta och bestämma er. Vad tycker ni är viktigt? Vad har ni för åsikter? Tror Marie Granlund att det underlättar eller försvårar en överenskommelse om det spretar totalt, om ni kör olika åsikter vid olika tillfällen eller om man är väldigt oseriös i sin diskussion? Fundera på om det underlättar eller försvårar.

Ni behöver komma överens. Vill ni enskilt ...

Jag inser nu att Marie Granlund inte ville svara på den frågan. Vill ni ensamma göra upp med oss är ni välkomna, eller ska det vara oppositionen?

Anf. 89 MATS GERDAU (m):

Fru talman! Betygen är en fråga som har stötts och blötts ganska länge i Sverige. Det är en liten fråga för en del. Då handlar det om huruvida vi ska ha siffror eller bokstäver i skalan. Men det är också en stor fråga, en politisk stridsfråga sedan decennier. Som sådan väcker den känslor. Det ser vi på debatten i dag. Det är en symbol för hur man ser på skolan och kunskaper. Går man i skolan för att lära sig något? Är kunskaper viktiga? Det är som om det stod mellan kunskaper och flumskola, tycker jag.

Om man menar allvar med att skolans uppdrag är att förmedla kunskaper måste man också mäta om man når det målet, och då är betygen ett av de medel som står till buds. Under 1970-, 1980- och 1990-talen försvann betyg från den svenska skolan. Det blev färre och färre steg i skalan, och betygen gavs i färre och färre årskurser. Först försvann bokstäverna och ersattes av den femgradiga relativa skalan, där eleverna rangordnades och betygen så att säga tog slut. I den skolan gick jag, och det var inkörsporten i politiken för mig. Betyg försvann helt i låg- och mellanstadiet.

År 1994 beslutade den dåvarande borgerliga riksdagsmajoriteten om ett nytt, kunskapsbaserat betygssystem i sex steg, A–F. Det var egentligen väldigt likt det vi tar ställning till i dag. Direkt efter valet 1994 rev Socialdemokraterna upp det beslutet, tog bort några betygssteg och sköt upp betygen till årskurs 8. Så viktigt var det att få bort betygen. Det var ett av de absolut första beslut som den dåvarande majoriteten tog. Något försök till blocköverskridande överenskommelse om betygen fanns då verkligen inte på den tiden. Det var ett ensidigt upprivande från den socialdemokratiska regeringens sida.

Socialdemokraterna lämnar nu ett betygssystem efter sig med massor av brister som har utsatts för omfattande kritik. Det är inte likvärdigt. Det är inte rättvist. Det är inte rättvisande. Det fungerar inte för att skapa

motivation hos eleverna. Det ger inte den utvärdering av skolornas undervisning som vi vill ha. Det ger inte tillräcklig information till eleverna och deras föräldrar om hur det går i skolan. Det är en politik som slår ut och skapar ojämlikhet.

Allt det här försöker vi nu åtgärda i olika steg, varav ett tas i dag. Vi moderater har länge krävt ett bättre betygssystem, och vi är väldigt nöjda med det förslag som vi nu tar ställning till. Vi är övertygade om att det kommer att förbättra skolan och att eleverna kommer att lära sig mer.

För oss är det viktigt att ha en fungerande uppföljning av elevernas lärande. Jag tycker att det är osjyst att inte fråga hur det går. Det är osjyst att inte tala om för eleverna hur det går. Betygen är då en viktig del. De är inte det enda, men de är en viktig del. Vi ska också ha utvecklingssamtal, skriftliga omdömen, nationella prov och en skolinspektion som fungerar. De delarna kompletterar varandra.

Betyg och nationella prov bidrar till att elever som har svårigheter kommer att uppmärksammas mycket mer än hittills. Problem går inte längre att sopa under mattan. Vi måste sätta in stöd och hjälp mycket tidigare än man har gjort hittills. Det är precis detta som vår politik innebär.

Betyg är också viktiga som motivation, en sporre att anstränga sig lite mer. Fler steg ger ökad tydlighet och precisering, vilket gör att de kommer att upplevas som mer rättvisa av eleverna, och det är viktigt. Det blir kortare mellan stegen, vilket gör att tröskeln till nästa steg inte kommer att bli så enormt hög som i dag. Detta gör, tror jag, att många kommer att känna sig motiverade. Det blir överkomligt att ta sig till nästa steg.

Omvärlden tycker att alliansregeringens politik är bra. Lärarna tycker att det är bra. De fackliga organisationerna tycker att det är bra. Barnombudsmannen, Skolverket, de flesta kommuner och Skolledarförbundet är positiva. Vi vet att elever och föräldrar i allmänhet tycker att det här är ett jättebra förslag. Nästan alla undersökningar visar att 80–90 procent vill ha betyg tidigare och i fler steg, och det är precis det vi levererar nu.

Det är egentligen bara oppositionen i den här kammaren som är emot.

Socialdemokraterna försöker göra reträtt under väldigt stor rökskjutning. I sak verkar de tycka att regeringens förslag om betyg från årskurs 6 och i sex steg är ganska bra. Det välkomnar jag. Men ändå är Marie Granlund grälsjuk och måste kritisera. Det är väldigt trist att höra henne fara med osanning när hon påstår att det var de som införde omdömena i skolan. I själva verket var det precis tvärtom.

Jag var kommunalråd i Nacka utanför Stockholm när vi införde skriftliga omdömen. Då hette skolministern Ingegerd Wärnersson. Hon for land och rike kring och talade om hur eländigt det var i Nacka och ville förbjuda detta. Hon ville bötfälla oss, sätta oss i fängelse för detta. Att Marie Granlund kan få det till att det är Socialdemokraterna som har infört omdömen i skolan är helt makalöst!

Det vore mer trovärdigt om Marie Granlund kunde säga att de har haft fel under decennier och nu vill göra upp med den synen. Hon säger inget om varför Socialdemokraterna nu ändrar sig och tycker att betyg i sexan och i sex steg är bra. Det var ju det ni avskaffade 1994. Inte ett ord! Är det bara populistiska skäl – att det är obekvämt att vara emot betyg – som avgör detta? Nu undrar man onekligen om ändringen verkligen är ärligt menad.

Miljöpartiet vill bara ha betyg i nian men säger inget om hur systemet ska se ut, förutom att man ska ha något annat än i dag. Mats Pertoft stod här och talade i 8 minuter och 42 sekunder utan att säga vad han vill ha för något. Inte ett ord om hur Miljöpartiet ser på betygsskalan och betygssystemet! Det var väldigt mycket om vad man inte vill, men inget om vad Miljöpartiet självt vill. Är vårt förslag om sex steg bra eller ska det vara fler eller färre steg? Vad är det Miljöpartiet döljer? Varför vågar ni inte tala om det? Vad är det som inte tål dagens ljus?

Ett parti som inte verkar ha några förnyelsediskussioner alls internt är Vänsterpartiet. De håller fast vid ett envist motstånd mot alla former av betyg och vill att de avskaffas helt och hållet. Det är en ganska extrem uppfattning, tycker jag.

Det finns en underbart klargörande mening i Vänsterpartiets motion om just detta: "När kravet att mäta individuella prestationer försvinner ...". Det är det som är visionen i Vänsterpartiets skola. Prestationer, resultat, kunskaper är inte viktigt. Tydligare kan det inte bli.

Bara utvecklingssamtal räcker faktiskt inte, och det finns mycket forskning som visar det.

Jag vill avsluta med att uttrycka min stora tillfredsställelse över att det faktiskt verkar finnas en stor majoritet i riksdagen som är för att vi nu ska ha betyg från sexan och i sex steg. Det är bra att Socialdemokraterna ansluter sig till oss. Men jag tycker också att det är på sin plats att oppositionen gemensamt i dag deklarerar vad man vill med betygen efter ett eventuellt maktskifte.

Håller det här? Ni har ju egentligen haft en uppvisning i oenighet. Kan Marie Granlund garantera att Vänstern och Miljöpartiet inte kommer att ha något inflytande och att dagens beslut inte kommer att rivas upp? Är det ett långsiktigt beslut vi fattar i dag?

Med det vill jag yrka bifall till utskottets förslag, fru talman.
(Applåder)

Anf. 90 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Det var en väldigt intressant och målande historiebeteckning som Mats Gerdau gav oss av hur det gick till förra gången när vi fick ett nytt betygssystem i Sverige, hur detta revs upp efter majoritetsskiftet.

Han gick inte närmare in på alla detaljer, på vad som blev följden, men det blev väldigt bökigt och jobbigt för svensk skola. Bland annat kunde man läsa det i Danielssons utredning om mål och resultat och vilka konsekvenser det fick.

Då måste jag ställa frågan till Mats Gerdau: Vem har ansvaret i dag? Är det regeringen eller oppositionen? Är det regeringen som har ansvar för den långsiktiga politiken, för svensk skola, för att man ska få klara regler som kan gälla länge? Jag antar att det är den moderatledda alliansen som har det regeringsansvaret.

Men varför tar ni inte det ansvaret genom att bjuda in till seriösa samtal för att bilda blocköverskridande långsiktigt hållbara överenskommelser? Ni var ju inte med på samtalet med Jan Björklund, när han bara presenterade en text och sade: Skriv under eller inte!

Det fanns inte en tillstyrkelse till utrymme för diskussion i sakfrågan. Det fanns inte möjlighet att ens i grunden diskutera vad man kunde

tänka sig för möjligheter för att nå överenskommelser som håller över ett majoritetsskifte.

Du beskrev precis i kammaren, Mats Gerdau, att svensk skola behöver detta. Du beskrev med all önskvärd tydlighet konsekvenserna av att man inte når blocköverskridande överenskommelser.

I stället skyfflar du över det ansvaret på oppositionen. Det är vi som ska göra detta.

Anf. 91 MATS GERDAU (m) replik:

Fru talman! Ja, det är självklart så att regeringen leder landet, och vi hoppas att den här regeringen får fortsätta att leda landet länge till.

Vi tar ett ansvar för att utveckla skolan. Vi tar ett ansvar för att se till att vi får ett bra betygssystem. Det är någonting som skolan, lärarna, eleverna, föräldrarna länge har efterfrågat.

Ska det bli en blocköverskridande överenskommelse fordrar det faktiskt att folk talar om vad de tycker. Mats Pertoft har här inte sagt någonting om vad Miljöpartiet tycker om betygsskalan.

Är de här stegen, A–F, bra eller dåliga? Ska det vara fler eller färre steg? Det säger Mats Pertoft ingenting om. Det är som att prata med en vägg.

Jag förstår, fru talman, att de tre oppositionspartierna inte tillsätter en arbetsgrupp om skolan. För den oenighet som ni har visat upp här tidigare liknar ingenting annat. Ni kan egentligen inte komma överens om någonting när det gäller skolan. Ni har olika uppfattningar i varenda fråga, även om betygen.

Nu verkar det som, vilket jag tycker är positivt, att Socialdemokraterna accepterar den skala som vi har föreslagit. Man accepterar betyg i årskurs 6. Det innebär att det finns en blocköverskridande majoritet i riksdagen för det här betygssystemet.

Då blir frågan till Mats Pertoft: Avser du, om du blir skolminister i en eventuell rödgrön regering, att riva upp det här beslutet, eller avser du att se till att det beslut som vi fattar i dag är hållbart?

Det svaret vilar faktiskt på dig och inte på mig.

Anf. 92 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Jag kan berätta för Mats Gerdau att jag tar den här debatten i kammaren på allvar, och jag hoppas att Mats Gerdau är läskunnig och har läst vår motion i den här frågan.

Där står med all önskvärd tydlighet vad Miljöpartiet vill. Därför har jag inte lagt tiden på att beskriva det här, utan jag har tagit debatten på allvar och angriper regeringen i de frågor där jag är kritisk. Vi döljer inte detta. Alla läskunniga kan ta reda på detta.

Vi kommer att lämna besked före valet. Det har jag sagt ett antal gånger. Vi kommer inte att lämna det här i dag. Men jag har också sagt att vi var beredda att gå ganska långt när det gällde blocköverskridande samtal, men vi mötte en utbildningsminister som inte var beredd att rucka en millimeter på detta. Därmed föll vår ambition. Det är meningslöst att prata med en vägg, även om den väggen råkar kalla sig minister. Dessutom kastar man på ett ansvarslost sätt möjligheten i sjön att skapa blocköverskridande hållbarhet för lösningar.

Jag vet att många i Sverige tycker att den här betygsskalan låter bra. Men om man berättar för samma människor att de nya stegen saknar kriterier och att man ska hitta på dem lite varstans ute i landet vänder sig de flesta om och säger: Jaha, det var ju ingenting. Det var inte alls det vi ville ha.

Jag menar att den här regeringen också har farit med ganska vilseledande information i den här frågan. Man har helt enkelt dolt att det blir en ganska flummig historia där man ska ta fram lokala föreskrifter som är olika på olika skolor, olika i olika kommuner.

Jag undrar hur Mats Gerdau, som höll ett bra anförande kring behovet av tydliga mål och allt det där, kan rösta för en betygsskala där det inte finns någon målbeskrivning för detta.

Man ska klara ungefär merparten på en viss nivå. Man ska klara merparten, det mesta – det är helt subjektivt. Det är relativt så det bara lyser om det.

Anf. 93 MATS GERDAU (m) replik:

Fru talman! Det är lite spännande att höra Miljöpartiet stå här och prata för mer statligt styre, den här centralismen, som jag faktiskt inte trodde var Miljöpartiets honnörsord. Det verkar nu ha blivit upphöjt till det. Men det kanske blir så när man närmar sig Socialdemokraterna – jag vet inte.

Vi tror inte att nationella kriterier i alla steg är någon garanti för vare sig likvärdighet eller rättvisa i skolan. Det ser vi faktiskt i dag. I dag finns det nationella betygs-kriterier i alla de tre stegen.

Är det en garanti för rättvisa i skolan? Nej, det är det inte. Överensstämmelsen till exempel mellan resultaten på nationella prov och betygen är väldigt olika i landet.

I Malmö fick 30 procent av eleverna högre mattebetyg än vad resultaten på de nationella proven indikerade. I Södertälje är det lika illa. I många andra kommuner ser det mycket bättre ut.

Det som behövs är faktiskt något annat, nämligen tydligare mål, tydligare betygs-kriterier. Det behövs kurser på lärarutbildningen där de blivande lärarna lär sig att bedöma och sätta betyg. Det behövs nationella prov i fler ämnen som normerar.

Det finns massor med insatser. Men tror man att några rader till i en statlig reglering är det som gör att vi får en likvärdig skola har man nog fått en hel del om bakfoten, tror jag.

Mats Pertoft säger också att Miljöpartiet inte har någonting att dölja. Det är jättebra. Men jag har faktiskt läst den här motionen massor med gånger och försökt leta efter vad Miljöpartiet vill. Man säger att det är hög tid att utveckla ett system som ger bättre information om elevernas utveckling.

Sedan letar man och letar. Hur ska det systemet då se ut? Men man finner inget svar, och Mats Pertoft kan tyvärr inte svara i dag heller. Det beklagar jag verkligen. Men du är oss svaret skyldig.

Anf. 94 MARIE GRANLUND (s) replik:

Fru talman! Det är riktigt att det fanns synpunkter på – om det nu var Täby eller Nacka som du kommer ifrån – hur man hanterar skriftliga omdömen. Ni gjorde dem betygsliknande vilket var förbjudet, inte att de

var skriftliga. Det är det som ni har infört nu, ett parallellt betygssystem som ska gälla från ettan till sexan. Det är det som vi opponerar oss mot. Vi tycker inte att små barn ska bli underkända.

När det gäller oenighet och enighet är det inte nog med att ni inte vill ha någon blocköverskridande överenskommelse. Ni är inte själva speciellt eniga. Det är faktiskt ni som regerar.

Vid den här tidpunkten för fyra år sedan var inte ni speciellt eniga. Vi har startat ett arbete och kommer att vara eniga den dag som vi går till val. Då kommer medborgarna att klart veta vad vi tycker om olika saker.

Problemet är att ni regerar och att ni inte tar det ansvaret. Varje dag är det olika nyheter i tidningen om hur olika ni tycker. Det sprids snart en desperation ute på skolorna för att ingen vet vad som gäller.

Till exempel fick Mats Gerdau i uppdrag att utreda frivux. Innan han väl ens hade hunnit skriva sammanfattningen på betänkandet hade skolministern varit ute och sagt att det inte blir något av det. Sofia Larsen är ute och säger att betygen ska omprövas, och skolministern är ute och säger att det vill de inte alls.

Mats Gerdau anordnar seminarier för att han vill behålla de specialutformade programmen, men det vill inte Jan Björklund. Christer Nylander vill slippa modersmålsundervisningen, men Mats Gerdau är snabbt ute och säger att det inte var så vältänkt. Jan Björklund är för ordningsbetyg, men Fredrik Reinfeldt säger att det inte är något för den svenska skolan.

Min fråga är: Vore det inte dags att ta lite ansvar och faktiskt ta regeringsansvaret?

Anf. 95 MATS GERDAU (m) replik:

Fru talman! När Marie Granlund och Socialdemokraterna inte har något att säga säger de: Låt oss komma överens! Det är som ett mantra från Marie Granlund.

Jag tycker att hon påminner lite grann om de gamla påvarna. Jag tror att det var Urban VIII som envist såg jorden som universums centrum och bannlyste Galileo när han bevisade motsatsen.

Socialdemokratin är inte världens centrum som allting kretsar kring. Det finns faktiskt en värld utanför som förändras. Även påvarna fick ge sig.

Socialdemokraterna har aldrig presenterat något eget förslag om betygen. Vad vill Socialdemokraterna? Inte en endaste liten idé – det är sanningen. Sanningen är väl också att ni accepterar de förslag vi nu genomför för att ni vet att opinionen är med oss. Utan oss hade det inte blivit några förändringar av betygssystemet. Ni kan inte enas internt. Ni kan inte enas med de två partier ni håller i handen.

Kan inte Marie Granlund tala om vad som händer om olyckan skulle inträffa och Socialdemokraterna skulle få majoritet tillsammans med Vänstern och Miljöpartiet? Är det Vänsterpartiets avskaffande av betygen som ska gälla? Är det Miljöpartiets något slags mellanavvecklingslinje som är kompromissen? Kan Marie Granlund garantera att ni inte ska göra som ni gjorde förra gången? Det första beslut ni tog var att riva upp betygen.

Det är trist med omdömena som vi införde i Nacka. Jag visste att det skulle komma upp, så jag tog med några exempel på hur de såg ut. Skol-

Prot. 2008/09:69
12 februari

verket tyckte att alla var betygsliknande oavsett hur de såg ut, oavsett om det var skrivna ord på ett vitt papper.

Vi tycker att det är bra att föräldrar och elever får information om hur det går redan från skolstarten. Det underlättar om man ska sätta in insatser tidigt, och det har fungerat alldeles utmärkt i tio år. Jag vill lämna över de här till Marie Granlund så att hon själv kan se hur de ser ut i verkligheten så vi slipper höra lögner om att de är betygsdokument.

Prot. 2008/09:69

12 februari

En ny betygsskala

Anf. 96 MARIE GRANLUND (s) replik:

Fru talman! Jag kan inte bedöma huruvida de var betygsliknande eller inte, men det var det som diskussionen handlade om. Det är det som ni upphäver nu. Ni säger att det är helt okej. Ni inför ett parallellt betygssystem. Kalle, sju år, kan bli underkänd. Det är det ni gör, och det är det vi opponerar oss mot.

Det står mycket klart och tydligt i reservationen, som jag också har haft med i vårt anförande här, hur vi ser på betygen. Vi kommer att vara väldigt tydliga med vad vi kommer att gå till val på tillsammans inför valet. Men nu är det ni faktiskt som regerar. Det är ni som har ansvaret.

Vid den här tidpunkten för fyra år sedan var ni inte överens om så väldigt mycket. Ni blev det, en del i alla fall. Vi kommer säkert att bli det ännu mer.

Jag skulle vilja höra vad som händer. Kommer det att bli några ordningsbetyg som Jan Björklund tycker men som Fredrik Reinfeldt inte tycker? Hur blir det med modersmålsundervisningen? Den är väl i och för sig borta, för det har både skolministern och alla andra partier varit emot. Blir det någon frivux? Det blir det väl inte, för det har skolministern sagt ifrån på en gång.

Hur blir det med omprövning av betyg? Det är något som jag tycker skulle vara väldigt bra. När man nu inför fler betygsssteg och i lägre åldrar skulle eleverna få möjlighet att få det omprövat. I Finland fungerar det alldeles utmärkt.

Hur blir det med de konfessionella friskolorna? Jan Björklund ville skärpa reglerna, men det ville inte Kristdemokraterna. Hur blir det med de specialutformade programmen och utvärderingen av kommunaliseringen som Margareta Pålsson var ute och talade om men fick ändra sig om för att så var det inte? Björklund hade en annan uppfattning.

Senast när vi diskuterade forskningspropositionen stod borgerliga politiker här och sade att allting var kanon, att alla indikatorer var väl avvägda och så vidare. 17 timmar efter att vi tagit beslutet tillsätter departementet en utredning för att utvärdera just de indikatorerna.

Det är inte trovärdigt, Mats Gerdau. Jag skulle vilja uppmana er att ta ansvar. Ni regerar.

Anf. 97 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill bara påminna om att det här handlar om en ny betygsskala.

Anf. 98 MATS GERDAU (m) replik:

Fru talman! Tack för det påpekandet. Det är alltid likadant när Marie Granlund ska diskutera skolfrågor. Det som står på agendan vill Marie Granlund aldrig diskutera. Då är det allting annat som vi ska diskutera. Nu var det konfessionella skolor och gymnasiet.

Var sak har sin plats. Nu är det betygen vi diskuterar. Det är det som hör ihop med det som jag tänkte ägna mig åt, men det vill inte Marie Granlund prata om.

Jag förstår dig, Marie Granlund. Ni har ju inget att komma med. Ni har inga svar på någon fråga om betygen. Vad ska ni göra ni tre tillsammans om ni får möjlighet? Ni vet ju ingenting. Ni har faktiskt inte ens tillsatt någon arbetsgrupp som ska se över skolpolitiken, om man läser tidningarna rätt.

Marie Granlund fortsätter att hävda – jag tror att hon har fastnat i sin egen retorik – att vi vill införa betyg för sjuåringar. Alla föräldrar som får hem de här skriftliga omdömena vet att så är det inte. Det har aldrig varit fråga om det heller.

I de dokument som infördes i Nacka som skolorna själva fick utforma har det inte i något fall stått underkänt. Det är bara påhitt från er sida för att ni inte gillar de här dokumenten. Ni försvarar, trots allt, den kravlösa skolan där man inte får lämna över ett papper till föräldrarna där det står vad eleverna kan. Det tycker jag är väldigt trist.

Jag tycker också att den här debatten visar att er ändring i skolpolitiken, den som Mona Sahlin har signalerat, inte är trovärdig. Ni menar inte allvar. All er retorik är uppbyggd kring att vi inte ska ha några betyg, att vi inte ska ha några omdömen, att vi inte ska ha något. Bort med det!

Jag har inte hört ett ord av Marie Granlund om varför de nu helt plötsligt accepterar betyg i årskurs 6 och i sex steg, precis det som ni tog bort 1994. Vad har hänt sedan dess? Varför är det här plötsligt så mycket bättre?

Det är bara av populistiska skäl. Det är obekvämt att vara emot betyg. Jag tror att det är den enkla lösningen, tyvärr.

Anf. 99 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Tack för förtydligandet förut! Det är inte bara Marie Granlund. Även Mats Gerdau pratar om en massa andra saker.

Betyg, den nya betygsskalan och flera steg är det som den här debatten handlar om. Som jag sade är det ett väldigt smalt ämne. Då är det kanske inte så konstigt att man svävar ut i en massa andra saker.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Mats Gerdau. Betyg gör inte att eleverna får mer kunskap eller når målen. Eller tror Gerdau på riktigt att det är så, att det är betygsskalan och i vilken ålder man får betyg som gör att man får mer kunskap?

Jag kan tänka mig att man har ett slags intyg som en försäkring på att skolan har fullföljt sitt uppdrag. Jag tycker att man ska ha något som visar att eleven har fått det den har rätt till. Och vad är det? Jo, det är läroplanen. Den kan ses som en rättighetskatalog. I den står vilka mål eleven ska uppnå. Det är skolans och lärarnas skyldighet att se till att eleven når dessa mål. Jag förstår inte på vilket sätt betygen och betygsskalan skulle förändra något. Det handlar ju om läroplanen. Det är den som avgör vad eleverna ska lära sig.

Återigen: Lärarna vet mycket väl var man har sina elever. Man vet vilka elever som behöver stöd och vilken typ av stöd och hjälp varje elev behöver. Betygsskalan kommer inte att göra att eleverna får det bättre.

Anf. 100 MATS GERDAU (m) replik:

Fru talman! Det finns ett starkt önskemål från Sveriges föräldrar och elever att få bättre information om hur det går i skolan. Det är sanningen. I varje opinionsmätning säger 80–90 procent av föräldrarna och eleverna att man vill veta mer om hur det går. Man vill ha stöd när man inte klarar sig. Man vill framför allt veta vilka förväntningar som finns och om man når dessa förväntningar eller inte. Det försöker vi genomföra. Skriftliga omdömen är ett instrument, betygen ett annat. För att få ett bra betygssystem måste det upplevas som rättvisande och rättvist av eleverna. Det tror vi att detta system kommer att göra.

Rossana Dinamarca vill ha utvecklingssamtal. Hon ser det på något sätt som det enda sättet att utvärdera skolan. Hur det ska leda till att man vet om eleven har nått kunskapsmålen eller inte, förstår jag inte riktigt. Hur ska intyget på att man har fått kunskaper enligt läroplanen utformas om man inte mäter det på något sätt? Ni vill ju avskaffa mätandet av elevernas kunskaper. Ni är emot nationella prov, inspektion, betyg och omdömen. Kvar blir utvecklingssamtalen.

Några forskare vid Linköpings universitet har lyssnat igenom tusentals timmar utvecklingssamtal. Det kan inte ha varit så roligt. De säger att samtalen kännetecknas av otydlighet och konfliktundvikande. Ambitionen att skapa trivsel i samtalet leder tyvärr till att problem skyls över. Det är precis det vi vill undvika och rätta till – det som ni har lämnat efter er.

Kan inte Rossana Dinamarca säga om Vänsterpartiet kommer att stödja en regering som inte tar bort betygssystemet som vi nu inför?

Anf. 101 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Information blir inte bättre bara för att den blir enklare. Mats Gerdau tycks tro att ett A säger mycket mer än vad ett omdöme skulle säga.

Jag kan ge Mats Gerdau rätt i att utvecklingssamtalen inte funkar som de ska på alla ställen. Därför skulle jag vilja att det fanns nationella riktlinjer för hur utvecklingssamtalen ska vara utformade, just för att kunna garantera elevens rätt till kunskap och se till att skolan gör vad den kan och ska för att se till att alla elever når sina kunskapsmål. Verktöget är läroplanen. Det är den man ska följa; där står målen. Jag kan inte se hur betygsriterier skulle göra det lättare att få den informationen.

I min förra replik missade jag att ta upp något från Mats Gerdaus diskussion med Marie Granlund. Du, Mats Gerdau, kan aldrig förutse hur de betygslänkande omdömena kommer att se ut. Ni har bestämt att det är upp till varje skola att utforma dem. Dessutom får de vara just betygslänkande. Man får alltså använda sig av den betygsskala som finns. I den finns underkänt. Därmed kan en sjuåring bli underkänd.

När det gäller vad en kommande rödgrön regering ska göra har vi tillsatt grupper som ska se över samtliga frågor. Vi kommer att presentera något gemensamt. Skulle det bli en överenskommelse om detta finns det inget som säger att vi inte kan ta upp det i en fråga efter valet. Det är självklart.

Anf. 102 MATS GERDAU (m) replik:

Fru talman! Allvarligt talat tror jag inte att vi genom nationella riktlinjer kan reglera vad lärarna ska säga till föräldrar och elever på ett ut-

vecklingssamtal. Det måste nog ändå Rossana Dinamarca inse att det vore att gå lite väl långt i tron på centralisering.

Att skolorna beslutar hur de skriftliga omdömena ska se ut är en självklarhet. Vi politiker ska inte bestämma det, lika lite som vi ska gå in och bestämma vilka läromedel man ska ha eller annat. Det finns något som heter professionalitet i skolan. Det ingår i skolornas och lärarnas professionalitet att tillsammans med föräldrar och elever avgöra hur omdömena ska se ut så att de blir begripliga och fyller det syfte som de ska ha.

I många partier här i riksdagen pågår ett förnyelsearbete. Vi förändrar politiken på olika sätt för att hitta nya lösningar på nya problem. Någon omprövning av politiken från Vänsterpartiets sida kan man dock inte se. Sedan ordet kommunist fanns med i partinamnet har ni haft samma extrema uppfattning om skolan. Betygen ska bort. Man vill ha en kravlös flummig skola som jag hoppas att vi aldrig någonsin ska få se i Sverige. Det är oroväckande att vi har ett parti i Sveriges riksdag som vill ha en helt betygsfri skola. Det finns inte någon annanstans i hela världen.

Vi behöver instrument för att mäta elevernas kunskapsutveckling så att vi kan se var man behöver sätta in insatser på såväl nationell som lokal nivå. Det kan handla om resurser, kompetensutveckling och massor med andra saker. Att ta bort mätinstrumenten är för mig fullständigt befängt och skrämmande.

Anf. 103 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Det är mycket trevligt att syssla med utbildningspolitik, inte minst i en period som denna när det händer så mycket som är bra för svensk skola. Vi lyfter upp skolan och Sverige som kunskapsnation, men framför allt ger vi ungdomar ett lyft och en ny chans att lyckas i skolan. Det är ett fantastiskt uppdrag vi har att få vara med och göra detta lyft.

Sedan jag på allvar började engagera mig i partipolitiken har jag jobbat för att vi ska få ett nytt betygssystem och en ny betygsskala. För mig är det därför en härlig känsla att stå här i dag och föreslå riksdagen att någon gång nästa vecka fatta beslut om att vi ska få ett nytt betygssystem. Det är synd att vi inte kunde fatta det beslutet redan i dag.

Många lärare och elever berättar för oss och i undersökningar att dagens system innehåller för få steg. Framför allt är det betyget godkänt som anses alldeles för brett. Effekterna av detta blir två. Den ena är att det inte lönar sig att plugga extra. Den andra är att lärarna skriver plus eller minus efter betyget. Det markerar starkt eller svagt betyg men har ingen egentlig betydelse. Ett sådant trubbigt betygssystem kan Sverige inte ha om vi ska lyfta oss som kunskapsnation.

Den nya betygsskalan som diskuteras innehåller fler steg. Mina kolleger har mer i detalj berättat vad det innebär, så jag tänkte lämna det därhän. Den ger en chans för eleverna att få ett högre betyg i stället för ett plus i kanten. Det är en viktig signal att sända till eleverna att det nu lönar sig att plugga. Det är mycket bra.

De utmaningar som skolan möter måste bemötas så tidigt som möjligt. Det är en tanke som genomsyrar alliansens hela politik på utbildningsområdet. Vi håller på att bygga upp ett tydligt signalsystem som ser till att elever som håller på att halka efter får hjälp så tidigt som möjligt. Föräldrarna till dessa barn ska också få signaler så tidigt som möjligt så

att de kan hjälpa till och bidra till att fler elever ska lyckas. Därför ska betygen ha fler steg men också ges tidigare, från årskurs 6. Det är för sent att som nu ha betyg först i åttan.

Detta system för *early warning* innehåller duktiga lärare, skriftliga omdömen och snart också tidigare och tydligare betyg. Det är viktigt att man gör det på flera olika håll för att se till att fler lyckas i skolan. Det är viktigt för den enskilde, men det är framför allt viktigt för Sverige.

Fru talman! Jag skulle naturligtvis vilja att betygen infördes så snart som möjligt. Det är också viktigt att man, när man genomför sådana här genomgripande förändringar i skolan, ger dem tid att sätta sig i verkligheten. Man måste ha gett tid för förberedelser. Man måste satsa på fortbildning för de lärare som ska sätta betyg. En del av dem har inte fått utbildning i hur man sätter betyg. Den fortbildningssatsningen måste vi göra först. Vi måste också se till att betygsriterierna blir bra och tydliga.

Samtidigt är det naturligtvis ett problem att det tar tid att införa ett nytt betygssystem. Det innebär att ytterligare några årskullar kommer att gå igenom skolan med det betygssystem som finns i dag. Det innebär också att vi kommer att ha ett val emellan.

De som tror att det är viktigt med ett nytt betygssystem med flera steg och tidigare betyg måste efter den här debatten fundera över vad det innebär att det är ett val emellan.

Jag lyssnade noga på oppositionen. Det är intressant att notera vilka ord de använder om det förslag som regeringen nu lägger fram och som alliansen står bakom.

Rossana Dinamarca säger att det är värdelöst. Mats Pertoft säger att det är bedrövt. Marie Granlund säger: Vi accepterar det.

Marie Granlund accepterar alltså något som Vänstern tycker är värdelöst och som Miljöpartiet tycker är bedrövt.

Man undrar vad det innebär för ett maktskifte. Flera har varit inne på detta tidigare. Man kan också fundera över vad valet av ordet acceptera betyder. För mig låter det ibland som en axelryckning: För oss är det inte så viktigt. Vi accepterar detta. Det spelar inte så stor roll vilket man har.

Är det så detta "vi accepterar" ska tolkas? Ska det tolkas som att vi nu faktiskt har en blocköverskridande överenskommelse om att betyg ska ges i flera steg och från sexan? Det är väldigt viktigt att vi får besked om det. Den som efterlyser en blocköverskridande överenskommelse om betygen måste också kunna få svar på om det innebär att vi har en blocköverskridande överenskommelse när vi nu har fem partier i denna riksdag som fattar beslut; det är fyra partier från det ena blocket och ett parti från det andra blocket som röstar på samma sak.

Kommer i så fall det femte partiet att hålla den överenskommelsen eller tänker man göra upp med sina systerpartier inför valet?

Det är intressant att Mats Pertoft och Marie Granlund säger att de ska leverera en gemensam ståndpunkt inför valet. De har ingen arbetsgrupp om skolan. Vilken arbetsgrupp är det som ska ta fram ett betygssystem från oppositionen? Är det den sociala?

Vänsterpartiet säger: Avskaffa betygen. Jag tycker att det är bra att man är tydlig med det kravet. Jag har också förstått att Rossana Dinamarca tycker att det är ett väldigt viktigt krav. Jag förutsätter att Vänsterpartiet i eventuella förhandlingar kommer att kräva avskaffandet av betyg och avskaffandet av läxor.

Prot. 2008/09:69
12 februari

En ny betygsskala

Ser ni inte att det innebär att de som behöver skolan allra mest faktiskt blir lidande? Det är de som behöver bli upptäckta så tidigt som möjligt.

Jag tycker ofta att det är intressant att läsa motioner från Miljöpartiet eftersom de försöker anknyta sina förslag till forskning. Nu är det som Mats Gerdau sade att det inte finns så många förslag i Miljöpartiets motion, men det finns en del anknytning till forskning.

Jag har tagit del av delar av den avhandling som Mats Pertoft refererar till. Lärdomen där är snarare att lärarna inte har fått fortbildning i den kunskapssyn som läroplanen utgår ifrån. Att de bedömer annat än själva kunskapen beror ju enligt denna forskare på att de inte har fått den fortbildning som behövs. Problemet är alltså inte betygen utan den skolpolitik som fram till nu inte gett lärare tillräckligt bra fortbildning. När vi nu inför en ny betygsskala kommer vi att se till att fortbildning ges.

En annan slutsats i den forskning som Mats Pertoft hävdar att han har läst är att lärarna ibland använder betygsnivåerna i åttan som ett sätt att få eleverna att anstränga sig mer. Det är väl alldeles lysande om lärarna använder betygen till just detta. Det är väl jättebra. Det är väl ännu bättre att vi inför det från sexan så att lärarna får en chans att motivera eleverna att anstränga sig mer redan från sexan. Då får vi mer kunskap i skolan och fler elever som lyckas.

Varför lyssnar inte Miljöpartiet på den delen av forskningen?

Fru talman! Det är viktigt att konstatera att betygsskalan gäller alla skolformer, vilket inte har varit uppe så mycket i debatten. Även sarskolan och sarsvux får nu flera betygsssteg. Det är en viktig markering från alliansen att vi tycker att sarskolan är en viktig skolform och att också de elever som går där ska få en chans att lyfta betygen. Sarskolan och sarsvux får nu fem godkända steg; F och streck ska inte användas.

Jag är mycket glad att i dag få yrka bifall till förslagen i betänkandet om ny betygsskala och tidigare betyg.

(Applåder)

Anf. 104 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Det var väldigt trevligt att höra att Christer Nylander tyckte att det var roligt att yrka bifall och att han har arbetat länge för det här betygssystemet.

Jag måste återkomma till den fråga som jag har tjtat om hela eftermiddagen. När Christer Nylander arbetade för att det ska löna sig att plugga och för ett tydligt signalsystem var det då tänkt att man skulle behålla kriterierna i det gamla betygssystemet och bara lägga till två steg där man inte definierar det hela?

Vi kan ta en debatt om betygssystemet generellt. Jag har inriktat mig på att ta en debatt om det system som alliansregeringen föreslår och som jag menar – även om jag respekterar alliansregeringens synsätt – har en stor nackdel, nämligen att man inte definierar nivåerna. Man säger: Det ska vara ungefär så här.

Menar Christer Nylander att det här är ett sätt att visa eleverna att det lönar sig att plugga?

Forskning visar att man vill veta precis vad man ska uppnå för en viss nivå. Björklund brukar ju göra jämförelsen med ribban. Nu vet vi inte var ribban ligger eftersom ni inte verkar vilja bestämma det.

Anf. 105 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Miljöpartiet vill ju inte ha någon ribba alls. Det är svårt att då argumentera för att man vill ha fler ribbor. Jag förstår inte logiken i resonemanget.

Vi får nu ett system med tre tydliga ribbor. Vi får dessutom tydligt markerat vad mellannivåerna innebär, det vill säga att man har nått den ena ribban och är på väg att nå den andra ribban. Det står mycket tydligt i utskottets betänkande och i propositionen att det handlar om kunskapsprogression från den ena nivån till den andra.

Det är intressant att notera att till exempel Lärarförbundet och Skolledarförbundet tycker att detta är en bra modell. De litar på att lärarna kan göra den bedömning som alliansen tycker att de ska kunna göra.

Varför tycker inte Mats Pertoft att Lärarförbundet och Skolledarförbundet har tänkt rätt i den frågan?

Anf. 106 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Nu var det inte så att jag frågade vad Lärarnas Riksförbund tycker. Jag frågade Christer Nylander vad han tycker.

Vi har fått en belysande bild av Christer Nylander, nämligen tre ribbor som ligger fast. De ligger där redan i dag, kan jag berätta. Det är precis samma ribbor. Det står i betänkandet att det är precis samma ribbor. I departementsskrivelsen står det också att det är precis samma ribbor.

Sedan har vi något flytande emellan. Det är en sådan där datalinje som rör sig hela tiden och är på väg från den ena ribban till den andra. Hur ska eleverna veta var den rörliga ribban som Christer Nylander nyss beskrev är när de har nått den ena ribban och är på väg till nästa? Det är väldigt intressant. Det är en flytande ribba som eleverna ska veta hur man ska uppnå. Jag begriper inte riktigt detta. Kan Christer Nylander mer detaljerat förklara hur eleverna ska förstå var denna flytande ribba befinner sig i mellanrummet mellan de fasta ribborna?

Anf. 107 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Den frågan var så djupt filosofisk så jag undrar om jag kan reda ut det för Mats Pertoft.

Nej, det är inte samma betygskriterier som i dag. Det ska utarbetas nya betygskriterier. Ett A i det nya betygssystemet motsvarar inte det högsta betyget i dagens betygssystem. Det står mycket tydligt framför allt i propositionen. Ett A är svårare att nå än det högsta betyget i dagens betygssystem. Det är mycket tydligt formulerat i propositionen och förslaget.

Det som sker däremellan är kunskapsprogressionen. När man har nått det ena ska läraren göra bedömningen om man också håller på att nå det andra – om man har nått delar av det som krävs för nästa betygsnivå.

Jag litar på att lärarna är duktiga nog att göra en bedömning av om så är fallet. Jag litar på att lärarna är väldigt duktiga på att kommunicera med sina elever om vad som krävs för att man ska nå nästa nivå.

En ny betygsskala

Den tilltron har jag till lärarkåren i Sverige. Det har också Lärarförbundet och Skolledarförbundet, och de föreslår att det ska vara precis som alliansen nu lägger fram förslag om. Varför tror inte Mats Pertoft på det?

När man ifrågasätter det förslag som regeringen nu lägger fram måste man rimligen också ha ett eget förslag. Vad är Miljöpartiets förslag, och vad är oppositionens förslag? Accepterar ni att Socialdemokraterna säger att de accepterar vårt förslag?

Anf. 108 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Vi får hoppas att våra majoritetskamrater ändå kan ställa frågorna så att man kan svara på dem och inte ställa dem i sista repliken.

Jag sade förut att det är bra om vi kan hålla oss till ämnet. Men det som återkommer hela tiden är: Vad kommer att hända sedan? Det är bra att det finns höga förväntningar på den kommande regeringen och att man förbereder sig på ett maktskifte. Det är kul.

Det är ingen hemlighet att det finns frågor där s, v och mp inte är överens. Betygsfrågan är en sådan fråga. Frågan om fristående skolor är en annan. Men den grundläggande synen på skolan är vi överens om. Då kanske det inte blir så jättesvårt.

Det är möjligt att vi inte kommer fram med gemensamma förslag på allt. Det är därför som vi har tillsatt dessa grupper nu. Det som är viktigt med dessa grupper är att vi har ett öppet arbetssätt och att vi inte sitter och kuckelurar i något rum för oss själva. Det är lite grann så som jag har upplevt att tendensen är hos den borgerliga majoriteten. Man ger mer avkall på sin politik när man plötsligt kommer i regeringsställning. Det är fullt förståeligt att man ska ta ansvar, men för oss är det viktigt att inte heller göra avkall. Vi är fortfarande tre olika partier.

Jag hoppas att många, liksom Christer Nylander och hans majoritetskolleger, ska ha höga förväntningar och även att vi kan ta oss tid att lyssna på dem. Vad vi än kommer fram till i skolpolitiken hoppas jag att det ska vila på en betydligt mer vetenskaplig grund än vad vi hittills har sett när det gäller regeringens skolpolitik som bara handlar om principer och väldigt lite om vetenskaplig grund, vilket är lite märkligt från en regering som hela tiden har talat om kunskap.

Anf. 109 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Jag uppfattade faktiskt ingen fråga från Rossana Dinamarca. Men jag ska ändå bemöta det som hon sade om att ställa frågor i den sista repliken. Jag ber naturligtvis om ursäkt för att jag har gjort det. Problemet är att jag har ställt frågor i flera repliker, att Mats Gerdau har ställt samma frågor i flera repliker och att Sofia Larsen har ställt samma frågor i flera repliker, men det kommer inga svar. Det är möjligen därför som vi fortsätter att ställa våra frågor. Men jag ber Mats Pertoft och övriga om ursäkt om jag har ställt frågor som ni inte kan svara på.

För mig är det viktigt att vi nu får en betygsskala och en skolpolitik som lyfter Sverige. Jag menar att det som ni i oppositionen visar upp i dag visar att ni inte har förmåga att ge Sverige en skolpolitik som får fler elever att lyckas i svensk skola. Därmed har ni inte heller en politik som lyfter Sverige i den stora konkurrens när det gäller kunskap som vi är på väg in i och delvis är inne i.

Jag ska ställa en fråga till Rossana Dinamarca. Ni är inte överens. Ni ska fundera på hur ni ska bli överens. För mig är det en nyhet, men har ni en grupp som sysslar med skolfrågor, eller vilken grupp är det som ska komma överens och lägga fram förslag om betyg? Kan vi inför valet förvänta oss att det finns två tydliga besked om framtidens betyg, ett från alliansen och ett från oppositionen?

Prot. 2008/09:69

12 februari

En ny betygsskala

Anf. 110 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Det sägs att betygsskalan ska lyfta Sverige. Det är ganska stora förhoppningar. Jag förstår inte vad man grundar detta på. Vad grundar Christer Nylander sitt påstående om att det är betygsskalan som kommer att avgöra elevernas kunskaper på? Det finns inga studier och ingen forskning som visar att det är betygsskalan som avgör elevernas kunskaper. Det som jag tycker är lite anmärkningsvärt i regeringens politik är att man gång efter annan presenterar förslag som inte vilar på någon som helst vetenskaplig grund, utan man tror.

Det är som jag sade tidigare i talarstolen att sedan betyg infördes i svensk skola har varje regering sökt efter precisa och rättvisa system och inte funnit det. Ni gör inte heller det. Ni är inte kapabla att hitta nationella kriterier för alla steg, vilket gör det godtyckligt. Man skriver in godtyckligheten. Sedan vill man inte ens tala om överklagande av betyg.

Det finns fem grupper tillsatta. För mig handlar utbildningspolitiken inte bara om en isolerad fråga utan den handlar om jobben, om storstadens utmaningar, om klimat och om vetenskap. Så dessa frågor kommer definitivt att behandlas.

Anf. 111 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Då får man fundera på vilka skolpolitiker som sitter med i dessa arbetsgrupper och ska ta fram en ny skolpolitik.

Det är inte enbart en betygsskala som lyfter Sverige. Jag tror att vi måste genomföra många reformer för att lyfta Sverige och svensk skola. Men faktum är att om man har ett betygssystem som gör att det lönar sig att plugga är det en del i detta pussel som gör att vi får en skola som lyfter Sverige.

När det gäller forskning ska jag återigen nämna den forskning i Kristianstad som Mats Pertoft hänvisar till i sin motion. Där sägs följande: Det förekommer också att lärarna använder sig av de olika betygsnivåerna för att motivera elever i årskurs 8 att anstränga sig i årskurs 9.

Det är väl lysande? Om lärare kan använda betygsskalan för att få eleverna att anstränga sig mer och lära sig mer mellan årskurs 8 och årskurs 9 är det fantastiskt. Kan vi dessutom se till att vi har fler steg och betyg ännu tidigare som gör att lärarna kan använda detta till att få eleverna att anstränga sig mer mellan årskurs 6 och årskurs 7, mellan årskurs 7 och årskurs 8 och mellan årskurs 8 och årskurs 9 får vi till sist ett system som innebär att fler elever lär sig mer, och det tycker jag är viktigt för Sverige.

Anf. 112 MARIE GRANLUND (s) replik:

Fru talman! Detta var återigen ett anförande där det inte togs upp någonting om elevers motivation och stimulans och hur man ska öka

elevernas möjligheter att lära sig att komma vidare och att höja sig över sin egen förmåga. Men så är det.

Jag ska svara på Christer Nylanders fråga. Nej, jag tror inte att vi har en blocköverskridande överenskommelse. Som jag sade i talarstolen, som det står i vår motion och som det också står i vår reservation är vi för att man sänker betygsåldern och ger betyg i årskurs 6. Vi accepterar fler betygssteg. Men vi tycker att det ska vara nationella kriterier. Det ska vara rättssäkert, och det ska inte vara något godtycke. Vi säger definitivt nej till det parallella betygssystem som nu införs för sju-, åtta- och nioåringar. Vi tycker inte att man som nioåring, åttaåring, sjuåring eller tioåring ska kunna underkännas. Vi tycker att detta är förfärligt. Det går mot all vetenskaplig forskning. Man säger att små barn inte kan skilja på individ och person. Man ska få omdömen, men de ska inte vara betygsliknande. Det är att stämpla.

Jag är alldeles övertygad om att våra tre partier kommer att komma fram till bra slutsatser. Jag tycker att det är mer anmärkningsvärt att ni i den nuvarande regeringen som har blivit valda av folket är så oeniga.

Jag vill fråga Christer Nylander: Hur blir det med ordningsbetygen? Vem vann – Reinfeldt eller Björklund? Hur blir det med omprövning av betyg? Vem vinner där – Sofia Larsen eller Björklund? Det tycker jag skulle vara väldigt intressant att veta. Frågan om omprövning av betyg finns inte med i något av de dokument som vi har sett.

Anf. 113 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Vi har en lång rad reformer på gång inom skolområdet, och alla de frågor som Marie Granlund ställer kommer att hanteras i sinom tid. Men just nu diskuterar vi en proposition om en ny betygsskala, och den kommer jag att hålla fast vid i denna diskussion.

Vi diskuterar inte heller något parallellt betygssystem. Jag har inte sett något parallellt betygssystem någonstans i svenskt skolväsen, vilket Marie Granlund flera gånger har påstått finns.

Det som däremot finns är skriftliga omdömen där lärarna och rektorn i skolorna själva bestämmer hur de ska se ut. Jag har inte sett något exempel på lärare som har gett sjuåringar beskedet: Du är inte godkänd. Har Marie Granlund sett något sådant exempel, eller är det bara någonting som hon använder i retoriken i denna debatt? Jag har inte sett något sådant, jag har inte heller hört att någon annan har sett att någon elev har fått beskedet: Du är inte godkänd. Jag tror inte att vi heller kommer att få se något sådant, för vi har en lärarkår och en rektorskår i Sverige som vet hur man hanterar elever ute i skolorna.

Jag funderar på detta med om det fanns en överenskommelse. En sådan fanns tydligen inte. Men om Marie Granlund säger att hon vill ha ett betygssystem som innehåller fler steg, fem steg, ett förslag som vi nu lägger fram, och om hon dessutom vill ha det tidigare, vilket vi nu föreslår, har vi därmed en bred överenskommelse åtminstone i dessa frågor.

Att ni vill försöka formulera någon form av nationella kriterier tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet – som inte vill ha några nationella kriterier alls; de vill ju inte ha några betyg – låter i mina öron helt osannolikt.

Vi har nu en allians som styr Sverige och som har visat att vi kan komma överens i väldigt många frågor, och vi fortsätter att komma överens i många frågor om skolan. Det står mot en koalition som inte alls kommer överens och som inte ens har en arbetsgrupp utan låter sociala arbetsgruppen sköta skolfrågorna. Jag tycker att det är väldigt betecknande.

Vi lyfter fram skolan och ser till att skolan får en politik som innebär att fler elever lyckas och som lyfter Sverige. Ni har inte ens en arbetsgrupp där man funderar kring detta.

Anf. 114 MARIE GRANLUND (s) replik:

Fru talman! Först skulle jag vilja upplysa Christer Nylander om att vi inte har en social arbetsgrupp, utan vi har vad vi kallar för gruppen Välfärd, och det är lite mer än bara sociala frågor. Med tanke på opinions-siffror och annat förstår jag i och för sig att Christer Nylander är väldigt intresserad av vårt interna arbete och sådant. Jag kan lova Christer Nylander att vi kommer att jobba med utbildningsfrågorna – inte bara skolfrågorna utan också utbildningsfrågorna, något som är kraftigt försummat i dagens Sverige.

När vi går till val kommer väljarna att veta vad vi går till val på. Det är nu på precis samma sätt för oss som det var för er för ungefär fyra år sedan. Då hade ni inte svar på alla frågor. Då startade ju ni ert samarbete. Det är nu ungefär samma situation för oss, men vi kommer att komma fram till saker.

Vi socialdemokrater har alltid stått fast vid gjorda överenskommelser om pensioner, energi och försvar som vi gjort – bland annat tillsammans med er, men ni hoppade av, och tillsammans med Centerpartiet som hoppade av exempelvis om energipolitiken och sådant – för att få en långsiktighet. Man kan lita på oss.

Om man ska ha överenskommelser som håller vill det till att man både ger och tar. Det går inte att bara säga: Jag vet bäst. Blir inte allt exakt som jag vill blir det ingenting.

Man måste ha så stor respekt för varandra att man kan säga att eleverna faktiskt är viktigast ute på skolorna. Det är elevernas kunskapsinhämtning, elevernas lärande, som är viktigast. Vi kan göra avkall på några saker, och ni får någonting annat. Det är så man skapar överenskommelser, något som tidigare varit ett signum i svensk politik men som nu, tyvärr, är raderat.

Det är intressant att notera att regeringspartierna här inte är färdiga – ändå anklagar man oss i oppositionen nu när det är ett och nio månader kvar till valet för att inte ha allting klart – och inte kan säga hur det blir med ordningsbetygen och med omprövningen av betyg.

Anf. 115 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Marie Granlund kan vara alldeles lugn. Ganska snart kommer besked i dessa frågor eftersom regeringen är på väg att remittera sitt förslag till ny skollag, någonting som ni faktiskt inte lyckades med.

Ni hade en stor parlamentarisk utredning om skollagen, men ni lyckades inte komma överens om detaljerna. Sedan lade ni den i byrålådan. Vi lyckas komma överens. Ni kommer snart att få besked.

Att förhandla innebär att ge och ta, säger Marie Granlund. Ja, vi kom med en ny betygsskala. Ni säger att ni accepterar den. Därmed har vi väl en överenskommelse? Då är vi ju fem partier som tycker likadant. Varför ska den då inte gälla för Sverige i framtiden? Jag förstår inte resonemanget.

Anf. 116 GUNILLA TJERNBERG (kd):

Fru talman! I dag är jag som kristdemokrat väldigt glad över att vi får komma fram till den punkt då vi debatterar en ny betygsskala och att vi efter helgen får besluta i frågan.

En fråga som vi kristdemokrater länge har drivit är just frågan om behovet av ett nytt betygssystem. Den frågan har vi drivit alltsedan vi uppmärksammats på de negativa effekterna av det nuvarande betygssystemet.

Dock har vi inte ensamma drivit frågan. Redan inför valet 2002 tog vi fyra borgerliga partier fram en gemensam plattform för skolan. Behovet av att förändra betygssystemet fanns med där. Detta följde vi upp inför valet 2006.

Fru talman! Innan jag går in på betygen måste jag lite grann vidga perspektivet. För att eleverna ska nå målen och utvecklas krävs det uppmuntran, stöd och hjälp. Betyg är *en* del av ett system som syftar till att ge eleven de kunskaper som han eller hon har rätt till. Eleverna måste få stöd, såväl i skolan som i hemmet, för att kunna uppnå kunskapsmålen.

Dokumentet om rätten till skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner är viktiga för samarbetet mellan dels föräldrar eller vårdnadshavare, dels skola och elev – dokument som omfattar både elevens kunskapsutveckling och elevens personliga utveckling. Där ska det också framgå vilka behoven är och hur dessa ska tillgodoses. Det här ska följas upp och utvärderas. Också det gemensamma ansvaret tydliggörs. De här dokumenten är en bra grund för utvecklingssamtalen.

För att kunna ge elever stöd krävs det regelbundna avstämmningar där läraren tillsammans med elev och förälder kan konstatera hur långt eleven har nått och vad som är nästa steg på vägen till kunskap. De nationella proven är en hjälp i det arbetet. Proven ger information om vad eleven kan men också om eventuella kunskapsbrister – en viktig signal när det gäller att se om någon är på väg att komma efter eller behöver extra hjälp och stöd. Därigenom kan eleven också påskynda att tidigare få stöd och hjälp. Det gäller då även specialpedagogiska insatser.

Regeringen tar i dag ett stort ansvar i frågan om våra barns och ungas rätt till kunskap. På punkt efter punkt genomför vi reform efter reform. Det behövdes en ny regering för att det här skulle komma till stånd.

Forskningen har det hänvisats till här. I dag har vi mycket forskning som visar att föräldrars och vårdnadshavares intresse för sina barns skolgång är viktigt för att barnen ska trivas men också för förutsättningarna att lyckas i skolan. Därför är det viktigt, menar vi kristdemokrater, att föräldrarna har möjlighet att vara insatta i sina barns skolvardag och har rätt att fortlöpande få information om hur deras barn ligger till i skolan.

Det är med det här perspektivet och med de här utgångspunkterna som vi kristdemokrater ser på detta med individuella utvecklingsplaner, utvecklingssamtal, nationella prov och betyg.

Fru talman! Syftet med betyg är att tydligt visa om eleven har nått det som krävs när det gäller kunskapsmålen samt att motivera och stimulera eleven att nå längre och förbättra sina resultat. Detta är viktigt.

För att det här ska fungera krävs det att det inte är för glest mellan stegen i betygsskalan. Nu får vi, fru talman, en ny, en sexgradig, betygsskala som ger en större tydlighet och träffsäkerhet. Det är en efterfrågad reform. Var vi än är och träffar elever och lärare ute på skolor – jag har egna barn och träffar deras kamrater och så vidare – säger alla samma sak: Äntligen en ny och betydligt mer träffsäker betygsskala!

Vi kristdemokrater ställer oss självklart helt bakom tanken här och vårt beslut om de nationellt fastställda betygskriterierna beträffande tre av betygsstegen.

Mats Pertoft tar helt fel när han i debatten här i kammaren säger att det inte är någon förändring av de kriterier som i dag finns. Det är vilseledande information! Då har Mats Pertoft inte läst betänkandet. Där står det tydligt och klart att det är ett betydligt större tydliggörande av att man ska ha uppnått målen för att till exempel få säg betyget A.

Oppositionens förslag, fru talman, spretar som vanligt. Socialdemokraterna är för betyg. Vänsterpartiet är emot betyg. Men vad vill Miljöpartiet? I mitt skriftliga anförande hade jag med att Miljöpartiet står någonstans mittemellan. Men efter dagens debatt är jag långt ifrån säker. Jag konstaterar att Miljöpartiet inte berättar vad man vill. Det är bekymmersamt, inte minst för Miljöpartiet självt.

Socialdemokraterna frågar om skolan, när en elev får betyget Icke godkänd eller får ett streck, blir skyldig att sätta in resurser och se till att eleven snarast når den första nivån för godkänt.

Den här frågan vill jag skicka tillbaka direkt till Socialdemokraterna. Varför har ni inte själva under ett tolvårigt regeringsinnehav lyckats få detta på plats om ni uppfattar det i dag som lika viktigt som ni säger att regeringens förslag är otydligt?

Alliansregeringens syfte med betyg är alldeles uppenbart. Betyg med fler steg sätts in tidigare självklart för att kunskapsuppdraget ska kunna sättas i fokus, för att öka medvetenheten hos elev, lärare, föräldrar och skola men också för att tidigt få veta när resurser behöver sättas in.

Fru talman! Vänsterpartiet gör intressanta mentala kullerbyttor. Vänsterpartiet vill avskaffa betygen, det är inget nytt, det är ingen hemlighet, det är uppenbart. Men sedan säger man att det finns bättre och sämre betyg. Redan det är förvirrande. Det föreliggande förslaget är, det utgår jag från, ett sämre. I stället vill Vänsterpartiet se ett intyg på genomförd utbildning när eleven nått upp till de kunskapsmål som är angivna i läroplan och kursplan. Men käre tid, vad är det här annat än ett betyg? Det är ju ett G. Jag skulle vilja gå så långt som att kalla det här för ett förslag som är som ulv i fårakläder. Vad händer med dem som inte klarar målen? Ja, de får inte det här intyget, och det är i praktiken ett IG med dagens mått mätt.

Vad händer med studiemotivationen bland eleverna, Vänsterpartiet, när betyg inte särskiljer någonting mellan olika nivåer och ingenting sägs om uppnådda kunskaper och färdigheter? Det är inte viktigt. Sannolikt försvinner en stor del av studieambitionerna bland eleverna. Hur ska Sverige kunna ligga i framkant i forskning och utveckling med Vänsterpartiets skolpolitik?

Fru talman! I dagarna har de fyra partiledarna, språkrören, för vänsterkartellen träffats för att diskutera en gemensam plattform. I rapporteringen har det konstaterats att det var trevliga fotomöjligheter men inga konkreta förslag. Mot bakgrund av den extrema spretigheten i fråga om betyg är jag inte förvånad, inte alls. Å andra sidan måste jag få erkänna här i kammaren att jag fasar lite för hur en sådan överenskommelse skulle komma att se ut. Vem är det som ska få ge upp det man lagt sin själ på? Är det Miljöpartiet där vi inte längre vet hur själen ser ut? Är det Vänsterpartiet som låter täckelsemanteln falla från sitt förslag till intyg och börja kalla det för betyg, som det ju faktiskt är – Godkänd eller Icke godkänd, ett intyg eller inget intyg? Eller är det Socialdemokraterna som de facto accepterar regeringens nya förslag till en ny betygsskala och accepterar inriktningen men inte står för det i kammaren? Frågorna måste ställas.

Jag blir väldigt bekymrad när jag får höra Rossana Dinamarca säga: Ja, vi får se, kanske efter valet kommer det att presenteras någonting om betygen. Det ska få bli en valfråga. Marie Granlund säger: Vi kommer att komma överens och presentera något före valet. I nästa replik säger Rossana Dinamarca att det är viktigt att inte ge avkall. Hon tänker, fru talman, inte ge avkall på Vänsterpartiets politik. Jag skulle vara bekymrad efter den här debatten om jag var kollega till vänsterpartister, miljöpartister och socialdemokrater.

Vänstern har gett besked: Man ska inte ge avkall på sin politik. Då går vi mot en politik där betygen ska rivas upp. Vi ska inte ha betyg i Sverige, utan vi ska ha intyg. Man ska ha klarat måluppfyllelsen. Har man inte klarat det blir det inget intyg alls. Så tolkar jag dagens debatt utifrån de replikskiften jag har lyssnat till, och jag har lyssnat väldigt noga.

Fru talman! Än en gång: Jag är väldigt glad att få yrka bifall till förslaget i betänkandet i dag och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 117 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Kommunerna tvingas säga upp lärare, och ni är lyriska över en ny betygsskala. Ni har undanhållit kommunerna och skolorna runt 3–4 miljarder kronor, men ni är lyriska över en ny betygsskala. Ni sätter väldigt stor tilltro till den nya betygsskalan, måste jag säga. Då undrar jag: Vad grundar ni det på? Jag har frågat de andra borgerliga företrädarna: Var finns grunden till att det är betygsskalan som kommer att göra att eleverna lär sig mer?

Stöd och hjälp, specialpedagogiska insatser, visst, är bra, det kan jag hålla med Gunilla Tjernberg om. Men åter: Var finns pengarna? SKL:s ordförande, som inte tillhör den rödgröna oppositionen utan Moderaterna, Gunilla Tjernbergs kompis, är kritisk mot regeringen. Vad är ert svar? Ni har ju inga pengar att sätta in. Det ni har att sätta in är en betygsskala som inte kommer att göra någon skillnad, och gör den det vill jag gärna att Gunilla Tjernberg presenterar bevis för det.

Skolan ska inte släppa ifrån sig elever som inte har uppnått målen. Jag kan förstå att det kanske är svårt för Gunilla Tjernberg att förstå den syn jag har. Den är att eleverna har rätt till kunskap. Det är inte elevernas fel om de inte uppnår målen utan det är lärarnas och skolans. Då måste

man se till att lärarna och skolan har förutsättningarna, något som ni ännu inte har gett dem.

Prot. 2008/09:69
12 februari

Anf. 118 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Men, Rossana Dinamarca, det är precis det som Rossana efterlyser som regeringen och Kristdemokraterna gör. Vi ger de instrument och verktyg som behövs. Vi ger möjligheter för den enskilda eleven att tidigt få det stöd som eleven har rätt till. Det är utifrån eleven vi lägger fram förslagen. Det är inte att lägga skulden på en elev och ett barn, utan det gäller att berätta att här behöver du hjälp och stöd, och det ska du få. Det är väl att verkligheten ta ansvar. Men det Rossana Dinamarca och Vänsterpartiet gör är att ni inte berättar det för barnen. Nej, det ska komma som en överraskning om det blir ett intyg. Det kanske inte blir något intyg, men det fick aldrig eleven veta under hela resan. Är det att ta ansvar för den enskilda eleven som har rätt till kunskap?

Rossana Dinarcas värld är så oerhört svår att förstå. Jag må säga att jag ärligt försökt, men jag förstår den inte. Vi lever i skilda världar.

Vi har träffat representanter för Lärarförbund, elever, elevråd, studenter, och alla säger: Tänk att vi äntligen får ett nytt betygssystem. I Lärarnas tidning i dag säger Per Tullberg från Skolverket att de åtgärder som regeringen nu sätter in, till exempel fler och tidigare betyg och nationella prov, är nödvändiga för att bryta den nedåtgående kunskapstrenden. Skolverket säger det.

Har ni tagit debatten med Socialdemokraterna? Socialdemokraterna är överens med regeringen och vill ha betyg.

Anf. 119 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Anders Knape, ordförande i SKL, talar i nattmössan när han säger att det behövs mer pengar, att det finns en fara i att lärare sägs upp. Det räcker med en ny betygsskala, det behövs inga lärare i skolan. Det är det Gunilla Tjernberg säger. Betygsskalan kommer att lösa alla problem.

Gunilla Tjernberg har fel när hon säger att vi inte ska tala om någonting för eleverna. Eleverna ska det talas med hela tiden. Det är en del av vår syn när det gäller elevinflytande och elevdemokrati.

Vi vill att eleverna ska vara delaktiga och att man hela tiden ska kunna prata på ett konstruktivt och framåtsyftande sätt för att just gynna lärandeprocessen. Fler betygsskalor gynnar inte lärandeprocessen. Därför frågar jag återigen: Vad grundar Gunilla Tjernberg och majoriteten sig på när det gäller att betygsskalan skulle förändra lärandeprocessen positivt? Är det inte så, Gunilla Tjernberg, att barnen som går i skolan och även innan de ens har satt sin fot i förskolan lär sig hela tiden? Eller är det först i åttan de börjar lära sig saker? Och betyg som ges i slutet av en termin eller ett läsår är inte särskilt framåtsyftande, utan det är mer att säga att hit nådde du.

Vi vill ha något mer framåtsyftande, mer konstruktivt, någonting som gör att eleven har möjligheten att bli bättre. Men vi vill också se till att man ska kunna ställa högre krav på skolan och på lärarna i dag, men naturligtvis också ge dem förutsättningar att klara av det uppdrag som de har, nämligen kunskapsuppdraget.

En ny betygsskala

Anf. 120 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Jag bara konstaterar att Vänsterpartiet är ganska ensamt om sin skolpolitik, inte minst när det gäller den här frågan, internationellt sett. Ingenstans i världen resonerar man på det sätt som Vänsterpartiet gör – ingenstans! Alla är överens om att man måste hjälpa barnen tidigt att få de resurser som barnen behöver för att kunna nå den kunskap som de har rätt till. Och hur ska man sätta in de rätta kunskaperna om inte barnet och föräldrarna får veta hur det ser ut?

Rossana Dinamarca sätter stort hopp till utvecklingssamtalen. Men jag hörde i ett replikskifte tidigare att de nu ska bli nationellt utformade. Ja, jag blir bekymrad. Vi hörde här nu att de nationellt utformade samtalen ska vara kreativa och konstruktiva. Hur ska Vänsterpartiet nå det enskilda barnet när till och med samtalen ska ha nationella kriterier. Det var ju precis vad Rossana Dinamarca sade. Och nu gäller det inte längre. Det här går inte ihop för mig.

Nej, jag är glad att vi och alliansregeringen i dag får fatta ett beslut om skriftliga omdömen, individuella utvecklingsplaner, ansvarskontrakt och nu en ny betygsskala. Där sätter vi den enskilda eleven, det enskilda barnet, i centrum.

Anf. 121 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i debatten en gång till, för jag tyckte att jag nu har ställt mina frågor ett antal gånger till olika ledamöter på allianssidan. Men eftersom Gunilla Tjernberg så mycket efterlyste vad Miljöpartiet syftar till när det gäller frågan om betyg tänker jag använda min tid till att kort redogöra för detta. Vi sade redan när vi kallades till samtalen hos utbildningsministern att vi var beredda att gå ganska långt när det gällde kompromisser i syfte att hitta en långsiktig överenskommelse, något som alliansen inte har lyckats med.

Vi har en egen vision om att ersätta det nuvarande betygssystemet med skriftliga, dock ej betygsliknande, omdömen och att använda betyg i årskurs 9 som urvalsinstrument. Det som forskningen ensidigt visar är att betyg är bra som urval men icke som motivation. Man får leta ganska länge för att hitta de enstaka betygsforskare som tror på att betyg motiverar till mer lärande. Det finns säkert någon, som Jan Björklund brukar säga, men det finns inte särskilt många. Jag lyssnar hellre på fler forskare än på färre. Det som är problemet är att ert förslag inte bygger på vedertagen forskning.

Anf. 122 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Jag har precis läst in att Miljöpartiet väldigt tydligt tidigare har sagt att man vill se betyg i årskurs 9. Jag tycker att det är bra att Miljöpartiet här står fast vid att det är det man vill, för det har inte tydligt framgått, men nu kom det fram.

Jag välkomnar det, för det innebär också att Miljöpartiet står fast vid att det är bra med betyg, även om de vill att de ska ges senare än vad alliansen vill. Det innebär att det finns en liten öppning för ett resonemang kring betygstänket när det gäller att sätta betyg.

Vad får det då för konsekvenser för Miljöpartiet och den framtida politiken som ska presenteras av den nuvarande rödgröna oppositionen?

Rossana Dinamarca sade i ett tidigare replikskifte att hon inte tänker göra avkall på sin vänsterpartistiska politik i den här frågan. Det måste ändå bekymra Miljöpartiet, eftersom det i skolfrågor historiskt sett här i riksdagen har funnits ganska många förenande synpunkter mellan de borgerliga partierna och Miljöpartiet. Blir inte Mats Pertoft bekymrad när Rossana Dinamarca säger att hon inte vill göra avkall på sin politik?

Prot. 2008/09:69
12 februari

En ny betygsskala

Anf. 123 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Det är väldigt trevligt att höra att Gunilla Tjernberg är bekymrad över det rödgröna samarbetet. Jag är inte ett dugg bekymrad. Jag är ganska säker på att vi kommer att nå väldigt bra resultat.

Däremot är jag mer bekymrad över alliansen som säger att man ska ha ett tydligt betygssystem och, som jag har tagit upp ett antal gånger tidigare här, kommer fram till att man ska ha kriterier för vissa betygsskalor och för vissa inte. Det är nämligen någonting som ingen hittills riktigt har förstått. Man har förklarat det, och jag förstår varför man gör det. Men förklara ideologiskt hur det ska gå till när det gäller de elever som råkar ut för olika skolor eller olika kommuner med olika definitioner av dessa två fritt flytande betygskriterier! Hittills har ingen kunnat förklara för mig hur man ska få ihop den här friheten. Jag förstår ju, och forskningen är entydig, att det är svårt att ha exakta kriterier i många steg.

Alliansens problem är att man vill ha många steg och tydliga kriterier. Det är en omöjlighet att få att gå ihop. Det är ett betydligt större problem för Sveriges elever än att den rödgröna sidan kommer att komma fram till nya, ganska spännande saker, kanske om ett eller ett och ett halvt år, när det är tid att vi redovisar våra åsikter. Det kommer vi att göra, på samma sätt som ni i alliansen gjorde det för cirka fyra år sedan när ni satte i gång ert samarbete. Då var ni inte heller särskilt överens.

Anf. 124 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Jag ska först bara göra en kort kommentar till det sista. När alliansen byggde fast sin valplattform om skolfrågorna var det i den politiska situationen i Sveriges riksdag att vi hade ett starkt stöd av Miljöpartiet i ett antal frågor. Jag beklagar att Miljöpartiet väljer vägen vänsterut i de här frågorna som vi tycker är så viktiga.

När det sedan gäller det här med kriterier blir det skärpta och tydligare kriterier än i dag i tre delar. Det gäller betygen A, C och E. Det sägs också att målen ska vara uppfyllda i sin helhet. Det är en skillnad mot i dag och en skärpning. När det gäller de två betygstegen däremellan är det oerhört viktigt att professionen kommer in som har en enorm kunskap om eleverna, som kanske vet att här har eleven nått nästan fram men inte riktigt.

Det måste få ske på det professionella planet. Vi tror ju också på en profession som kan frågor om barns lärande. Du kan också se den enskilda individen på ett betydligt bättre sätt än om man statistiskt lägger fram nationellt exakt hur det ska se ut i de delarna. Jag tror på professionen, och det gör regeringen. Det är därför vi har valt att inte lägga fast kriterier på alla stegen.

Det är en rimlig väg att gå därför att vi i den här frågan också måste se att individen är i centrum. Professionen är viktig, men det är också de nationella kriterier som vi har lagt fast.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 19 februari.)

8 § Bordläggning, beslut om förkortad motionstid och beslut om motionsrätt

Anmälades och bordlades
Propositioner
2008/09:112 Möjlighet till ytterligare skolgång för vissa elever i specialskolan
2008/09:124 Nyemission i SAS AB (publ)

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2008/09:124 skulle förkortas till onsdagen den 25 februari.

Skrivelse
2008/09:122 Meddelande om kommande förslag om ändringar i reglerna om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på denna skrivelse.

Framställning
2008/09:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank för räkenskapsåret 2008

9 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 12 februari

2008/09:326 A-kassan och deltidsbrandmännen
av *Josefin Brink* (v)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)
2008/09:327 Höga chefers bonusar och arvoden i storföretag
av *Sven-Erik Österberg* (s)
till finansminister Anders Borg (m)
2008/09:328 Klimatförändringar och Världsbankens roll
av *Anders Ygeman* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:329 OSA för personer med tidigare missbruksproblem

av *Ann-Christin Ahlberg* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:330 Arbetslöshetsförsäkringen

av *Patrik Björck* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:331 Barnomsorgspeng

av *Peter Hultqvist* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2008/09:332 Skolledarens roll

av *Peter Hultqvist* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2008/09:333 Framtidspolitik för musikbranschen

av *Luciano Astudillo* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:334 Ny politik för dataspelsindustrin

av *Luciano Astudillo* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:335 Protektionistisk utveckling

av *Bo Bernhardsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:336 Skogsstyrelsens regleringsbrev

av *Bo Bernhardsson* (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:337 Statligt stöd till utbildning i företag

av *Monica Green* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 februari.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 februari

2008/09:601 Folkomröstning i kantonen Zürich om skatter

av *Hans Olsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:602 Deklarationen om HBT-personers rättigheter

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:603 Situationen för de mänskliga rättigheterna i Armenien

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:604 Den humanitära situationen i norra Sri Lanka

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

Prot. 2008/09:69

12 februari

2008/09:605 Humanitärt bistånd till Gaza

av *Hans Linde* (v)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2008/09:606 Kommunala biblioteksplaner

av *Hans Olsson* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2008/09:607 Förstärkt lagstiftning eller utökade resurser för att stävja ekobrott

av *Hans Olsson* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:608 Biblioteksverksamhetens framtid

av *Hans Olsson* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2008/09:609 Översyn av mediekoncentrationen

av *Helene Petersson* i Stockaryd (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2008/09:610 Åtgärder mot sms-lån

av *Fredrik Lundh* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2008/09:611 Besked om kommande förändringar i hyreslagen

av *Carina Moberg* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:612 Arbetsmarknadsläget i Västerbotten och Skellefteå

av *Britta Rådström* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:613 Kronofogdemyndighetens resurser

av *Britta Rådström* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:614 Näringspolitiska initiativ för ungdomar

av *Britta Rådström* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:615 Sveriges röstning om EU:s jordbrukssubventioner

av *Ameer Sachet* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:616 Ett tionde skolår

av *Ameer Sachet* (s)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2008/09:617 Deltidsbrandmäns möjlighet till a-kassa vid deltidsarbetslöshet

av *Lennart Sacrédeus* (kd)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:618 Arbetslösheten i Gävleborg

av *Raimo Pärssinen* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:619 Flytträtt för försäkringssparande

av *Ulla Andersson* (v)

till statsrådet Mats Odell (kd)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 februari.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 12 februari

2008/09:528 Rysk kränkning av mänskliga rättigheter

av *Lars-Ivar Ericson* (c)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:539 Den humanitära situationen på Sri Lanka

av *Ameer Sachet* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:540 Flyktingarna från södra Bhutan

av *Ameer Sachet* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:546 Fred och säkerhet i Kongo

av *Cecilia Wigström* i Göteborg (fp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:551 Den ekonomiska situationen i Utrikesdepartementet

av *Solveig Hellquist* (fp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:566 Sveriges representation utomlands

av *Aleksander Gabelic* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:569 Mänskliga rättigheter i Vitryssland

av *Annelie Enochson* (kd)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:571 Skatte- och bidragsbrott i taxibranschen

av *Raimo Pärssinen* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:575 Vägverkets forskningsmedel

av *Pia Nilsson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2008/09:576 Instiftande av svenskt modeexportpris

av *Anna König Jerlmyr* (m)

till statsrådet Ewa Björling (m)

2008/09:581 Ytterligare brott mot de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen i Pakistan

av *Dan Nilsson* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 17 februari.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.34,
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	1
2 § Ersättningstabulering för vissa privata vårdgivare m.m.....	1
Socialutskottets betänkande 2008/09:SoU6	1
Anf. 1 CECILIA WIDEGREN (m)	1
Anf. 2 LENNART AXELSSON (s)	2
Anf. 3 ELINA LINNA (v)	4
Anf. 4 THOMAS NIHLÉN (mp)	5
Anf. 5 KENNETH JOHANSSON (c)	7
Anf. 6 LENNART AXELSSON (s) replik	9
Anf. 7 KENNETH JOHANSSON (c) replik	9
Anf. 8 LENNART AXELSSON (s) replik	10
Anf. 9 KENNETH JOHANSSON (c) replik	10
Anf. 10 ELINA LINNA (v) replik	11
Anf. 11 KENNETH JOHANSSON (c) replik	11
Anf. 12 ELINA LINNA (v) replik	12
Anf. 13 KENNETH JOHANSSON (c) replik	12
Anf. 14 FINN BENGTSSON (m)	12
Anf. 15 ELINA LINNA (v) replik	15
Anf. 16 FINN BENGTSSON (m) replik	15
Anf. 17 ELINA LINNA (v) replik	16
Anf. 18 FINN BENGTSSON (m) replik	16
Anf. 19 LENNART AXELSSON (s) replik	17
Anf. 20 FINN BENGTSSON (m) replik	18
Anf. 21 LENNART AXELSSON (s) replik	18
Anf. 22 FINN BENGTSSON (m) replik	19
Anf. 23 TOBIAS KRANTZ (fp)	19
Anf. 24 CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd)	21
Anf. 25 ELINA LINNA (v) replik	23
Anf. 26 CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd) replik	23
Anf. 27 ELINA LINNA (v) replik	23
(forts. 4 §)	23
Ajournering.....	23
Återupptagna förhandlingar	23
3 § Statsministerns frågestund.....	23
Anf. 28 TALMANNEN	23
<i>Beskattningen av pensionärerna.....</i>	<i>24</i>
Anf. 29 VERONICA PALM (s)	24
Anf. 30 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	24
Anf. 31 VERONICA PALM (s)	24
Anf. 32 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	24
<i>Regeringens ansvar i lågkonjunkturen</i>	<i>25</i>
Anf. 33 ALICE ÅSTRÖM (v)	25
Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	25
Anf. 35 ALICE ÅSTRÖM (v)	26

Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	26
<i>Utbyggnad av kärnkraften</i>	26
Anf. 37 MARIA WETTERSTRAND (mp).....	26
Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	27
Anf. 39 MARIA WETTERSTRAND (mp).....	27
Anf. 40 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	27
<i>Polisens arbete mot grooming</i>	28
Anf. 41 MAGDALENA ANDERSSON (m)	28
Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	28
<i>Klimat- och energipolitiken och arbetsmarknaden</i>	28
Anf. 43 CLAES VÄSTERTEG (c)	28
Anf. 44 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	29
<i>Införande av euro</i>	29
Anf. 45 TINA ACKETOFT (fp)	29
Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	29
<i>Barns ekonomiska situation</i>	30
Anf. 47 EMMA HENRIKSSON (kd)	30
Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	30
<i>Kommunernas och landstingens ekonomi</i>	30
Anf. 49 PIA NILSSON (s)	30
Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	31
<i>Strukturella problem inom poliskåren</i>	31
Anf. 51 MEHMET KAPLAN (mp)	31
Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	32
<i>Deltidsarbetslösas situation</i>	32
Anf. 53 HILLEVI LARSSON (s).....	32
Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	32
<i>Kostnaderna för läkemedel</i>	33
Anf. 55 FINN BENGTSSON (m)	33
Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	33
<i>Årliga lönekartläggningar</i>	34
Anf. 57 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s)	34
Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	34
<i>Den svenska glasindustrin</i>	34
Anf. 59 DAN NILSSON (s).....	34
Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	34
<i>Ökande protektionism</i>	35
Anf. 61 ANNA KINBERG BATRA (m)	35
Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	35
<i>Ett ökande antal utförsäkrade</i>	36
Anf. 63 PETER HULTQVIST (s).....	36
Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	36
<i>Svensk uranbrytning</i>	36
Anf. 65 SVEN BERGSTRÖM (c)	36
Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	37
<i>Arbetslösheten inom offentlig sektor</i>	37
Anf. 67 EVA-LENA JANSSON (s).....	37
Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	37

<i>Tillämpningen av FN:s barnkonvention</i>	38	Prot. 2008/09:69
Anf. 69 CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd)	38	12 februari
Anf. 70 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	38	
Anf. 71 TALMANNEN.....	38	
4 § (forts. från 2 §) Ersättningsetablering för vissa privata		
vårdgivare m.m. (forts. SoU6)	38	
Anf. 72 GÖRAN THINGWALL (m)	38	
(Beslut fattades under 6 §.).....	45	
5 § En ny betygsskala	46	
Utbildningsutskottets betänkande 2008/09:UbU5	46	
Anf. 73 MARIE GRANLUND (s)	46	
Anf. 74 ROSSANA DINAMARCA (v)	48	
Anf. 75 MATS PERTOFT (mp).....	49	
Anf. 76 SOFIA LARSEN (c)	51	
Anf. 77 MATS PERTOFT (mp) replik.....	53	
Anf. 78 SOFIA LARSEN (c) replik	53	
Anf. 79 MATS PERTOFT (mp) replik.....	54	
Anf. 80 SOFIA LARSEN (c) replik	54	
(forts. 7 §).....	55	
Ajournering.....	55	
Återupptagna förhandlingar	55	
6 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens		
sammanträde	55	
SoU6 Ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare		
m.m.....	55	
7 § (forts. från 5 §) En ny betygsskala (forts. UbU5).....	56	
Anf. 81 ROSSANA DINAMARCA (v) replik	56	
Anf. 82 SOFIA LARSEN (c) replik	56	
Anf. 83 ROSSANA DINAMARCA (v) replik	57	
Anf. 84 SOFIA LARSEN (c) replik	57	
Anf. 85 MARIE GRANLUND (s) replik	58	
Anf. 86 SOFIA LARSEN (c) replik	58	
Anf. 87 MARIE GRANLUND (s) replik	59	
Anf. 88 SOFIA LARSEN (c) replik	59	
Anf. 89 MATS GERDAU (m)	60	
Anf. 90 MATS PERTOFT (mp) replik.....	62	
Anf. 91 MATS GERDAU (m) replik	63	
Anf. 92 MATS PERTOFT (mp) replik.....	63	
Anf. 93 MATS GERDAU (m) replik	64	
Anf. 94 MARIE GRANLUND (s) replik	64	
Anf. 95 MATS GERDAU (m) replik	65	
Anf. 96 MARIE GRANLUND (s) replik	66	
Anf. 97 TREDJE VICE TALMANNEN	66	
Anf. 98 MATS GERDAU (m) replik	66	
Anf. 99 ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	67	
Anf. 100 MATS GERDAU (m) replik	68	
Anf. 101 ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	68	
Anf. 102 MATS GERDAU (m) replik	68	

Anf. 103	CHRISTER NYLANDER (fp)	69
Anf. 104	MATS PERTOFT (mp) replik	71
Anf. 105	CHRISTER NYLANDER (fp) replik	72
Anf. 106	MATS PERTOFT (mp) replik	72
Anf. 107	CHRISTER NYLANDER (fp) replik	72
Anf. 108	ROSSANA DINAMARCA (v) replik	73
Anf. 109	CHRISTER NYLANDER (fp) replik	73
Anf. 110	ROSSANA DINAMARCA (v) replik	74
Anf. 111	CHRISTER NYLANDER (fp) replik	74
Anf. 112	MARIE GRANLUND (s) replik	74
Anf. 113	CHRISTER NYLANDER (fp) replik	75
Anf. 114	MARIE GRANLUND (s) replik	76
Anf. 115	CHRISTER NYLANDER (fp) replik	76
Anf. 116	GUNILLA TJERNBERG (kd)	77
Anf. 117	ROSSANA DINAMARCA (v) replik	79
Anf. 118	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	80
Anf. 119	ROSSANA DINAMARCA (v) replik	80
Anf. 120	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	81
Anf. 121	MATS PERTOFT (mp) replik	81
Anf. 122	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	81
Anf. 123	MATS PERTOFT (mp) replik	82
Anf. 124	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	82
	(Beslut skulle fattas den 19 februari.)	83
8 §	Bordläggning, beslut om förkortad motionstid och beslut om motionsrätt	83
9 §	Anmälan om interpellationer	83
10 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	84
11 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	86
12 §	Kammaren åtskildes kl. 17.51.	87

Tryck: Elanders, Vällingby 2009